Március 1.

1. Szent Eudokia vértanónő. Heliopoliszban, egy föníciai városban élt Traianus császár uralkodása idején. Előbb nagy parázna volt, majd bűnbánó, aszkéta, végül pedig vértanú. Kicsapongó életével hatalmas vagyont gyűjtött. Életében a fordulatot – Isten gondviseléséből – egy Germán nevű idős szerzetes hozta el, méghozzá akaratlanul. Ügyei intézése végett a városba érkezve egy olyan kereszténynél szállt meg, akinek háza szomszédos volt Eudokiáéval. Amikor az éjszaka folyamán a szerzetesi szokás szerint olvasni kezdte a zsoltárt és egy könyvet az Utolsó Ítéletről, Eudokia meghallotta, és figyelmesen hallgatta szavait egészen a végéig. Félelem és borzalom fogta el, úgyhogy virradatig ébren maradt. Amint megvirradt, szolgákat küldött, hogy kérjék meg a szerzetest, jöjjön el hozzá. Germán elment, és hosszú beszélgetés kezdődött köztük arról, amit az öreg szerzetes az előző éjjel olvasott, valamint általában a hitről és az üdvösségről. E beszélgetések eredményeként Eudokia megkérte a helyi püspököt, hogy keresztelje meg. A keresztség után minden vagyonát az egyháznak adta, hogy osszák szét a szegények között, elbocsátotta szolgáit és rabszolgáit, ő maga pedig visszavonult egy női kolostorba. Olyan határozottsággal szentelte magát a szerzetesi életnek, az engedelmességnek, a türelemnek, a virrasztásnak, az imádságnak és a böjtnek, hogy tizenhárom hónap elteltével apátnővé választották. Ötvenhat évet élt a kolostorban, és Isten előtt oly nagy kegyelmet talált, hogy Isten megadta neki a halottak feltámasztásának erejét is. Amikor Vikentiosz herceg idején keresztényüldözés tört ki, Szent Eudokiát karddal fejezték le. Íme a csodálatos példa arra, miként tisztulhat meg, szentelődhet meg és telhet meg drága mennyei illattal, a Szentlélek kegyelmével a tisztátalanság edénye.

2. Szent Agapiosz. Egy lelkiatya tanítványa volt a Vatopedi kolostorban. Kalózok fogták el, és rabszolgaként adták el Magnéziában. Tizenkét év után a Szentséges Istenszülő segítségével csodálatos módon megszabadult és visszatért a Vatopedi kolostorba. Megkeresztelte korábbi urait, és lelkiatyjuk lett. Élete hátralévő részét aszkézisben töltötte Vatopediben, és békében hunyt el az Úrban.

3. Szent Antonina vértanónő. Nikaiai születésű volt. Krisztus hitéért letartóztatták és kegyetlenül megkínozták. Végül zsákba varrták és tóba fojtották 302ben. De Isten megmentette lelkét, és örökre megdicsőítette az angyalok között a mennyben és a hívők között a földön.

„Valaha bűnnel telt asszony volt ő,
De végül szelíd bűnbánó lett Eudokia,
Istenhez esedezett szüntelen,

Térden állva könnyeit ontotta.
Ez lángra lobbantotta a sátán haragját,
Ki bőszülten az ég felé kiáltott:
– Mihály, mennyei vezér,
Igazat szólsz, mégis igazságtalanul bánsz velem,
Akarod karámomat teljesen kiüríteni,
Utolsó juhomat is elragadni tőlem.
Miért veszed el ezt a bűnös nőt?
Bűnei súlyosabbak az enyéimnél!
Én egy csekély engedetlenségért
A pokolba hulltam, az örök kínokba,
Az ő bűnei pedig, mint a bűzös tenger,
Megfertőztek mindent, mi közelébe ért.
Így acsarog a gonoszság a jóra,
Minden bűnbánónak vesztét akarva,
Míg Mihály, a bűnbánók őrzője,
Angyalokkal Eudokiához lépett,
És oltalmazó szárnyai alá vette őt,
Leheletével elűzve a démonokat.
Ekkor az égből ének csendült fel:
– Isten irgalmának így volt tetsző,
Hogy minden bűnbánót befogadjon,
Hogy minden bűnbánónak megbocsásson,
A bűnbánat – az emberek üdvössége,
Ez Isten irgalma és akarata –
Isten akarata – a sátán fájdalma.

ELMÉLKEDÉS

Az Isten akarata iránti hűségnek és engedelmességnek kell díszítenie minden keresztény életét. Isten megdicsőíti a hűségeseket és engedelmeseket, amint az Szent Agapiosz életében is látható. Ezt a szentet még ifjúkorában rablók fogták el, Ázsiába vitték, és eladták egy arabnak. Agapiosz teljes 12 éven át szolgált rabszolgaként ennél az arabnál szótlanul és engedelmesen; és teljes 12 éven át imádkozott a Szentséges Istenszülőhöz, hogy szabadítsa meg őt a rabságból. Egy éjszaka megjelent neki az Istenszülő, és mondta neki, hogy keljen fel, és menjen félelem nélkül az ő lelkiatyjához. Agapiosz felkelt, és a Szent Hegyen (Athosz) visszatért lelkiatyjához. Amikor az öreg meglátta Agapioszt, elszomorodott, azt gondolván, hogy magától szökött el urától. Agapiosz, hűen és engedelmesen Isten akaratának, azonnal visszatért

Ázsiába, jelentkezett uránál, és elmesélt neki mindent, ami vele történt. Hallván ezt az arab, elámult a keresztények erényén, és látni kívánta Agapiosz lelkiatyját. Fogta tehát két fiát, és a Szent Hegyre ment. Ott fiaival együtt megkeresztelkedett, mindhárman szerzetesek lettek, és halálukig aszkézisben éltek, előbb Agapiosz lelkiatyjának, majd magának Agapiosznak az irányítása alatt. Így lettek az egykori kegyetlen urakból korábbi rabszolgájuknak, a hűséges és Isten akaratának engedelmes Agapiosznak engedelmes tanítványai.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust az Utolsó Vacsorán, mégpedig:

1. hogyan mossa meg a tanítványok lábát, és ezzel különösen alázatra és egymás iránti szeretetre tanítja őket,
2. hogyan szégyelli magát Péter, az egyik leghűségesebb, és tiltakozik az ellen, hogy az Úr megmossa a lábát,
3. hogyan nem szégyelli magát és nem tiltakozik Júdás, a hitetlen és áruló, amikor az Úr megmossa az ő lábát is,
4. hogyan fogadják ma is a hívők Isten számtalan jótéteményét meghatottsággal és szégyenkezéssel, míg a hitetlenek ugyanezt meghatottság és szégyen nélkül, sőt Isten elleni zúgolódással fogadják.

SZENTBESZÉD

a tudásról és a cselekvésről

„Miután ezeket tudjátok, boldogok vagytok,
ha meg is teszitek..” (János 13, 17)

Az Úr ezen mondásában a legfontosabb, drága testvéreim, az, hogy az Úr nem a tudást, hanem a cselekvést nevezi boldogságnak. Nem azt mondja az apostoloknak: boldogok vagytok, mert tudjátok ezeket. Így beszéltek némely pogány tanítók, akik csak a tudásban látták az üdvösséget. Nem. Hanem az Úr így szól: boldogok lesztek, ha megteszitek őket. Az üdvösségről szóló tudást maga az Úr Jézus hozta el. Ehhez a tudáshoz senki sem juthatott volna el saját erejéből. Némely ókori görög filozófus azt mondta, hogy az emberi nem nem juthat el az igazsághoz, és nem üdvözülhet mindaddig, amíg maga az Isten el nem jön a földre. Az Úr eljött az emberek közé, és kinyilatkoztatta az embereknek a tudást. Aki elfogadja ezt a tudást, kötelezettséget is vállal annak teljesítésére. Ó, mennyivel könnyebb lesz az Ítéletkor annak, aki ezt a tudást soha nem kapta meg, és következésképpen nem is cselekedte meg, mint

annak, aki befogadta ezt a tudást, de elhanyagolta annak véghezvitelét! Ó, mennyivel könnyebb lesz az Ítéletkor a tudatlan pogányoknak, mint a tanult kereszténynek! Maga az Úr nemcsak tudóként, hanem cselekvőként is megmutatkozott. Tökéletes tudásának tökéletes cselekvés felelt meg. Ő személyesen, tanítványai szeme láttára teljesítette minden parancsolatát. Ezt a parancsot is az alázat és a szeretet cselekedete után adta nekik. Miután megmosta a tanítványok lábát, megparancsolta nekik, hogy ők is így tegyenek egymással. Nem azért jött az Úr az emberek közé, hogy beszennyezze az embereket, hanem hogy megmossa őket. Ő senkit sem szennyezett be, de megmosott mindenkit, aki meg akart tisztulni. Micsoda szégyen sokunknak, akik azon fáradozunk, hogy csak magunkat tisztítsuk meg, de kétszer annyit fáradozunk azon, hogy másokat beszennyezzünk! Ó, testvéreim, saját édestestvéreinket szennyezzük be! És Krisztus sír, amikor látja, hogyan szennyezzük be a rágalom sarával azokat, akiket Ő a saját vérével mosott tisztára. Uram, bocsáss meg nekünk. Nap mint nap vétkezünk testvéreink ellen. És tedd, Uram, testvéreinket, akiket mi beszennyeztünk, nálunk fényesebbé a Te országodban. Te igazságos vagy és mindent látsz. Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Március 2.

1. Szent Teodotosz vértanú püspök, a ciprusi Kerineia püspöke. Bölcsessége és erényessége miatt választották püspökké, Isten egyházát pedig szeretettel és buzgósággal igazgatta. Amikor azonban a gonosz Licinius császár idején megkezdődött a keresztényüldözés, ezen istenfélő embert bíróság elé állították és súlyos kínzásoknak vetették alá. Amikor Szabinosz kínzómester azt tanácsolta neki, hogy tagadja meg Krisztust és hódoljon a pogány bálványoknak, Teodotosz így válaszolt: „Ha ismernéd az én Istenem jóságát, akibe vetettem reménységemet, hogy e rövid ideig tartó kínokért az örök életre méltat engem, te is vágynál arra, hogy úgy szenvedj érte, mint én.” Szegeket vertek a testébe, ő pedig hálával imádkozott Istenhez; és gondolván, hogy vége közel van, tanácsokkal látta el és tanította a körülötte lévő keresztényeket. Isten gondviselése folytán azonban Konsztantin császár ebben az időben hirdetett szabadságot a keresztényeknek, és elrendelte mindazok szabadon bocsátását, akiket Krisztus miatt ítéltek el. Ekkor a szent is kiszabadult, meggyötörve tért vissza székhelyére, Kerineiába, és még két évig élt. Ezután elszenderült az Úrban, akit hűségesen szolgált és akiért oly sokat szenvedett. Földi életét 302ben fejezte be, és az Úr csarnokaiba költözött.

2. Szent Troadiosz vértanú. Ifjúként szenvedett vértanúságot Krisztusért. Neokaiszareiai Gergely látomásban látta őt, amint bátran tűrte a kínokat Krisztusért,

egészen haláláig. Látta lelkét is, amint a testétől elválva örvendezve siet az égbe. Szent Troadiosz a III. században szenvedett vértanúságot és dicsőült meg.

3. Négyszáznegyven vértanú. Négyszáznegyven vértanú, akiket a langobárdok öltek meg Itáliában 579 körül. Szent Nagy Gergely pápa (Dialogosz) ír róluk. Az egyik helyen negyvenüket fejezték le, a másikon pedig a többi négyszázat, mindannyiukat azért, mert nem voltak hajlandók enni a bálványáldozati húsból; ezen kívül azt a négyszázat azért is, mert a pogány langobárdok szokása szerint nem akartak táncolni a démonoknak áldozatul bemutatott kecskefej körül.

4. Kapisztói Szent Agaton. Az V. század nagy egyiptomi aszkétája, Szent Makariosz kortársa és Szent Lót tanítványa volt. Arra törekedett, hogy Isten minden parancsolatát betöltse. Egyszer az egyik testvér megdicsérte a kését, amellyel a veszszőket vágta a kosárfonáshoz. A dicséretet hallva a szent örömmel ajándékozta oda a kést a testvérnek. Szent Agaton azt is mondta: „Örömömre szolgálna, ha elvehetném egy leprás testét, és neki adhatnám az enyémet." Vajon nem ez a tökéletes szeretet?

5. Szent Evtália vértanú. A szent életű Evtália szicíliai szűz volt; anyját szintén Evtáliának hívták, bátyját pedig Szermiliánusznak. Mindannyian kereszteletlenek és pogányok voltak. Az idősebb Evtália vérfolyásban szenvedett. Álmában megjelentek neki Szent Agfeiosz, Filadelfosz és Cirill vértanúk (ld. május 10.), és megmondták neki, hogy csakis akkor gyógyul meg, ha megkeresztelkedik az Úr Jézus Krisztus nevében. Evtália hitt Krisztusban, megkeresztelkedett, és valóban meggyógyult. Látva ezt a csodát, a lánya is megkeresztelkedett. Szermiliánusz azonban gúnyolni kezdte anyját és húgát a Krisztusba vetett hitük miatt, majd fenyegetőzni kezdett. Az anya megijedt és elmenekült otthonról. Ekkor a bátyja üldözni kezdte a húgát. Ám a leány nem rettent meg, mert Krisztus kedvesebb volt számára a bátyjánál, és így szólt Szermiliánuszhoz: „Keresztény vagyok, és nem félek a haláltól." A gonosz báty elküldte egyik szolgáját, hogy gyalázza meg őt, de amikor a szolga rátámadt Szent Evtáliára, elveszítette a látását. A gonosz fivér látta e csodát, de szíve kemény maradt. A húga után eredt, elkapta és Káinhoz hasonlóan lefejezte őt. Így Szent Evtália szűz elnyerte az örök dicsőség koszorúját. Ekkor is beteljesedett az Úr Krisztus szava, miszerint Ő kardot hozott az emberek közé, amely elválasztja azokat, akik vér szerint rokonok, de hitben nem (Mt 10, 3435).

A hallgatag Agaton három évig tanult,
Nyelvét kővel fékezte, hogy ne vétkezzék,
Hogy nyelve ne szolgálja a bűnös utat,
Hanem vigasztalást hozzon az embereknek,
S dicsőítse Istent, ki őt teremtette.

Mikor a szent végül beszélni kezdett,
A haragról így szólt: kit a harag ural,
Sosem tetszhet Istennek, sem most, sem soha.
Bár hatalmunk lenne halottakat feltámasztani,
A haragos embertől Isten nem fogad el áldozatot.
Mikor a halál eljött Agatonért,
Összegyűlt a testvériség a beteg ágyánál.
Nagy félelemmel suttogta imádságát,
Mellkasából sorra törtek fel a sóhajok.
Kérdezték a testvérek: hát te is félsze,
Ó, jóságos atyánk, mikor Isten előtt állsz?
Jóságos voltál, ezt mindenki tudja,
Az emberi kövek közt ragyogtál, mint az arany!
Ekkor az öreg így szólt, fényesedő arccal:
Gyermekeim, én most Isten ítélőszéke előtt állok.
Az emberi ítélet egy dolog, Istené meg más –
S az aggastyánból még erősebb sóhaj szakadt fel.

ELMÉLKEDÉS

Ha valaki elveszíti az Istenbe vetett hitét, kárpótlásul ostobaság adatik neki. S minden ostobaság közül aligha van nagyobb annál, mint amikor valaki kereszténynek vallja magát, mégis más vallásokban és filozófiákban koldul szegényes bizonyítékokat Istenre és a halhatatlan életre vonatkozóan. Aki nem talál aranyat a gazdagnál, hogyan találná meg a szegénynél? Az örök élet kinyilatkoztatásai, a tények, bizonyítékok, jelek, a szellemi világ valóságos megnyilvánulásai – mindezek nemcsak a keresztény hit alapját képezik, hanem falait, emeleteit, díszeit, minden berendezését, tetejét és kupoláit is a keresztény hit fenséges épületének. Minden evangéliumi szón keresztül a szellemi világ egyegy sugara ragyog fel, nem is beszélve a csodálatos eseményekről, legyenek azok evangéliumiak vagy az evangélium utániak az egyház egész 2000 éves történelme során. A kereszténység oly tágra nyitotta a túlsó világ kapuit, hogy szinte nem is kellene vallásnak nevezni – a félreértések elkerülése végett, hogy ne keverjék össze más hitekkel és vallásokkal –, hanem Kinyilatkoztatásnak, Isten Kinyilatkoztatásának.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust az Utolsó Vacsorán, mégpedig:

1. ahogyan meg kellett mondania tanítványainak, hogy egyikük elárulja Őt;

2. ahogyan mindazok után, amit Júdásért tett – a lábmosás és az utalás után is, hogy ismeri áruló szándékait –, Júdás makacs maradt gondolataiban, hogy ezüstért eladja Mesterét és saját lelkét;

3. ahogyan az Úr sajnálta Júdás vesztét, miként más árulók vesztét is, akik Őt és egyházát elárulják mindvégig az idők végezetéig, amit Ő mindentlátó lelkével előre látott.

SZENTBESZÉD

az Atyáról és a Fiúról

„Aki engem lát, azt látja, aki küldött engem." (János 12, 45)

Aki látja a fényt, látja a napot is a túloldalon: vajon láthatjae bárki a napot anélkül, hogy látná a fényt? Ha a nap nem küldené nekünk fényét, senki sem tudna a napról közülünk. Minden tudásunkat a napról a fénye által szereztük, amely tőle származik. Soha senki nem látta a napot más fény segítségével, csakis azéval, amely a naptól való. Így van ez az Atyáról való ismeretünkkel is a Fiú által. Aki nem ismeri a Fiút, nem ismerheti az Atyát. Aki megismeri a Fiút, megismeri az Atyát is. Aki látja a Fiút, látja az Atyát is.

Istent nem lehet megismerni az Ő Világossága nélkül, aki eljött az emberek közé. Az Atya Világossága a Fiú. „Én világosságul jöttem" – mondta Krisztus. És a világosság a sötétségben fénylik. A fizikai világ teljes sötétség lenne, ha nem lenne a nap fénye. A szellemi és erkölcsi világ, s az egész emberi élet is sötétség lenne, ha nem lenne a világosság, amely az Atyától való. Ez a világosság pedig az Úr Krisztus.

Valóban, testvéreim, nincs más igaz világosság, amely megvilágítaná Isten lényét, csakis az Úr Krisztus. Aki Őt látja, Istent látja. Aki Őt nem látja, az sötétségben van.

Urunk, Isten Fia, segítsd mindenkor a mi lelkünket, hogy Téged lásson, és Általad a Te mennyei Atyádat és a Vigasztaló Szentlelket. Az egylényegű és oszthatatlan Szentháromságot, akinek dicsőség és hála legyen mindörökké. Ámen.

Március 3.

1. Szent Eutropiosz, Kleonikosz és Basziliszkosz vértanúk. Szent Teodor Tiron társai voltak. Miután a dicsőséges Teodor befejezte földi életét, ők a börtönben

maradtak, mert Amaszia városában éppen helytartóváltás történt. Az új helytartó, aki elődjénél is embertelenebb volt, maga elé rendeltette a három ifjút. Eutropiosz és Kleonikosz édestestvérek voltak, Basziliszkosz pedig Szent Teodor rokona, de a testvéri szeretetben mindhárman olyanok voltak, mintha egy vérből származnának. A helytartó előtt így vallottak: „Ahogyan a Szentháromság oszthatatlan, úgy mi is oszthatatlanok vagyunk a hitben és elválaszthatatlanok a szeretetben." Hiábavaló volt a helytartó minden hízelgése és kísérlete Eutropiosz megvesztegetésére. Előbb vacsorára hívta, amit Eutropiosz a Zsoltárok szavaival utasított el: Boldog ember, aki nem jár a gonoszok tanácsán. Ezután hatalmas kincset – százötven litra ezüstöt – ajánlott fel neki, de Eutropiosz ezt is elutasította, emlékeztetve a helytartót, hogy Júdás az ezüst miatt veszítette el a lelkét. A kínzások után a két testvért keresztre feszítésre, Basziliszkoszt pedig lefejezésre ítélték. A két testvér hálát adott Krisztusnak, amiért méltókká váltak arra a halálra, amellyel Ő is meghalt. Mindhárman eljutottak az öröm országába, ahol vezérük, Szent Teodor várta őket. 308ban szenvedtek vértanúságot.

2. Egyiptomi Szent Piamuka. Krisztusért nem kívánt férjhez menni, hanem anyja házában az aszkézisnek szentelte magát. Csak minden másnap vett magához kevés ételt, idejét pedig imádságban és szemlélődésben töltötte. Megkapta a tisztánlátás ajándékát is. 377 körül hunyt el békében, lelkét az Úrnak eljegyezve.

3. Ismeretlen leány egy gazdag alexandriai házból. Volt egy jóságos apja, aki sokat szenvedett és sanyarú véget ért, valamint egy gonosz anyja, aki jólétben élt és tisztességben temették el. A leány bizonytalanságban volt, hogy apja vagy anyja példáját kövessee, mígnem látomása volt, amely feltárta szülei állapotát a túlvilágban. Apját Isten országában látta, anyját pedig sötétségben és gyötrelemben. Ez meghatározta sorsát: egész életét Istennek szentelte, és apjához hasonlóan minden nehézség ellenére megtartotta Isten törvényét. Isten segítségével mindvégig hű maradt, és méltóvá vált a mennyek országára, ahol találkozott istenfélő apjával.

A Magasságos Istenhez emelt, összeszedett elme,
Az Iránta való szeretettől lángoló szív,
Nem gondol a kínokra, sem a testtel nem törődik.
Az ilyen ember felett egyedül az Úr uralkodik.
A Krisztushoz ragaszkodó elme – ez a legfontosabb.
Ezt ismerte fel a kínok közepette Szent Eutropiosz,
És testvére, Kleonikosz, meg a kedves Basziliszkosz.
Mindhárman a tűzben úgy álltak, mint a harmatban.
A Krisztushoz tapadó elme nem törődik a kínnal.
Ha tart a gyötrelem, tart az imádság is,
A kínról nem gondolkodik, hanem imát sző:

Aki féli az Istent, az nem fél a kíntól.
Két édestestvér a keresztre emelve:
Testük vonaglik, de szellemük meg nem zavarodik,
Mindketten dicsőítik Istent, Ki megdicsőíti őket,
S ilyen tisztességes halált készített nekik.
Testi ruhájuk szétfoszlik és lehullik,
De a szellem az égbe tör, a testnél erősebb:
Fogadd el, Istenünk – kiáltják – lelkünket a magasságba!
Neked legyen örök dicsőség, ó, Istennek Fia!

ELMÉLKEDÉS

Emberi módon szólva, Krisztus az engedelmesség által emelkedett az egyház, a világ és az emberi történelem élére. Senkiből sem lesz jó elöljáró, ha nem járta ki az engedelmesség iskoláját. Ádám abban a pillanatban veszítette el hatalmát az állatok és a természeti elemek felett, amikor engedetlennek mutatkozott Istennel szemben. „Az engedelmességért engedelmesség jár; ha valaki hallgat Istenre, Isten is hallgat őrá" – mondta Mózes abbé. Mégis nyilvánvaló, hogy Isten többször hallgat az emberekre, mint az emberek Istenre, ha figyelembe vesszük, hányszor és mily mértékben vétkeznek az emberek nap mint nap Isten parancsolatai ellen. Az a tény, hogy a halhatatlan Isten jobban hallgat ránk, romlandó lényekre, mint mi Őrá, szégyennel kell, hogy eltöltsön mindenkit, akinek még van lelkiismerete. Amikor Szent Eutropioszt két társával együtt kínozták, így imádkozott Istenhez: „Gyere segítségünkre, miként segítségedre siettél szolgádnak, Teodornak (Tironnak)!" Erre megrendült a föld, és az engedelmes Úr megjelent angyalaival és Szent Teodorral. Az Úr így szólt a szenvedőkhöz: „Kínatásotok alatt végig előttetek álltam, figyelve türelmeteket. Neveitek beiratnak az Élet Könyvébe."

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust az Utolsó Vacsorán, mégpedig:

1. ahogyan kiválasztotta a kenyeret és a bort, a táplálkozás két egyszerű elemét, és általuk alapította meg láthatóláthatatlan kapcsolatát az egyházzal mindvégig;

2. ahogyan az Utolsó Vacsora mindmáig fennmaradt, és fennmarad az idők végezetéig mint a Szent Áldozás Titka (Eukarisztia);

3. ahogyan minden nap, s szinte minden órában valahol a világon egy pap megszenteli a kenyeret és a bort, s azt Krisztus testeként és véreként fogadják. Milyen csodálatos látomás ez!

SZENTBESZÉD

a felebaráti szeretetről

„De a testben maradás szükségesebb tiérettetek.” (Fil 1, 24)

Krisztus szeretetétől áthatva Pál apostol a filippiekhez írt levelében megvallja, hogy számára a halál nyereség, mivel élete Krisztus. A Krisztus iránti szeretete a halál felé vonzza őt, hogy mielőbb Krisztus mellett lehessen, de a hívő emberek iránti szeretete arra készteti, hogy még a testben maradjon. Mégsem két különböző szeretetről van szó, amely kétfelé szakítaná az apostolt, hanem ugyanarról az egyről, amely két kincsesházat nyit meg előtte: az egyik a mennyei boldogság világa, a másik pedig a hívő lelkek a földön. A mennyei kincs gyarapszik e földi kincs által; ez a kincstár átáramlik abba. Hogy a mennybe menjen – oda a szeretet és a jutalom vonzza az apostolt; hogy a földön maradjon – oda a szeretet és a kötelesség.

Ha egy halandó ember, testvéreim, úgy találja, hogy a testben maradás szükségesebb a testvérei iránti szeretetből, mi csodálnivaló van hát azon, hogy a halhatatlan Isten az apostol előtt belátta: az emberi nem üdvössége érdekében szükségesebb testben lenni, mint testen kívül a szellemi országban. Pál e vallomása a filippiek előtt – vajon nem magyarázzae meg nekünk teljesen világosan Isten Fia megtestesülésének indítékait? Ott, a mennyekben van Krisztus igazi országa és igazi élete, a bűn és a halál legkisebb érintése nélkül. De Isten Fiának az emberek iránti szeretete úgy találta, hogy szükségesebb a testben, a földön, az emberek között lenni. Valóban, hálával tartozunk Pál apostolnak, amiért önmagát magyarázva megvilágította nekünk Krisztus eljövetelének és testben való tartózkodásának titkát.

Uram, csodálatos vagy a Te szentjeidben. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

Március 4.

1. Szent Geraszim. Ez a híres szent először az egyiptomi Thébaidában tanulta a szerzetesi életet, majd a Jordán mellé költözött, ahol monostort alapított. Ebben mintegy 70 szerzetes élt, és a kolostor mind a mai napig fennáll. Különleges szabályzatot határozott meg kolostora számára: a szerzetesek öt napot a celláikban töltöttek kosárfonással és gyékénykötéssel; a cellákban soha nem volt szabad tüzet gyújtani; öt napon át csak kevés száraz kenyeret és datolyát ettek; a szerzeteseknek nyitva kellett hagyniuk celláikat akkor is, amikor eltávoztak, hogy bárki bármit elvihessen

belőlük, amit csak akar. Szombaton és vasárnap a kolostor templomában gyűltek össze az istentiszteletre és közös étkezésre, ahol főtt ételt és egy kevés bort fogyasztottak Isten dicsőségére. Ekkor minden szerzetes az apát lábai elé helyezte azt, amit az elmúlt öt nap alatt készített. Minden szerzetesnek csak egyetlen ruhája volt. Szent Geraszim mindannyiuk példaképe volt. A nagyböjt alatt semmit sem evett, csak a szentáldozásban részesült. Egyszer látott egy oroszlánt, amely a fájdalomtól ordított, mert tövis ment a lábába. Geraszim odament, keresztet vetett, és kihúzta a vadállat lábából a tövist. Az oroszlán annyira megszelídült, hogy követte az aggastyánt a monostorba, és ott maradt a haláláig; amikor pedig az aggastyán meghalt, az oroszlán is belepusztult a bánatba. Részt vett a IV. egyetemes zsinaton Kalkedonban, Markianosz és Pulkheria idején, és bár kezdetben kissé hajlott Eutükhiész és Dioszkorosz monofizita eretneksége felé, a zsinaton az ortodoxia nagy védelmezőjévé vált. Szent Euthümiosz térítette vissza az eretnekségtől. Geraszim tanítványai közül a leghíresebb Remete Szent Küriakosz volt. Szent Geraszim 475ben hunyt el, és átköltözött az Úr örök örömébe.

2. Szent Pál és Julianna vértanúk. Testvérpár a föníciai Ptolemaiszból. Aurelianus császár idején szörnyű kínokat szenvedtek Krisztusért, végül lefejezték őket. Kínzatásuk során számos csoda történt, amelyeket látva sok pogány megtért a hitre, és közülük néhányat szintén lefejeztek 273ban, így nyerték el a vértanúi koronát.

3. Bűnbánó Szent Jakab. A VI. században élt. Olyannyira tökéletesedett az istenfélő életben, hogy imádsággal a legsúlyosabb betegeket is meggyógyította. Az emberi nem ellensége azonban súlyos kísértésekbe sodorta. Egyszer gúnyolódó emberek egy züllött asszonyt küldtek hozzá, aki tettette magát előtte és sírt, hogy bűnbe vigye őt. Látva, hogy elbukna a bűnben, Jakab a bal kezét a tűzbe tette, és addig tartotta ott, amíg az teljesen meg nem égett. Ennek láttán az aszszonyt félelem és iszonyat töltötte el, megbánta tetteit és megjavította életét. Más alkalommal azonban nem tudott ellenállni a kísértésnek, és bűnbe esett egy lánynyal, akit szülei hoztak hozzá mint elmebeteget, hogy gyógyítsa ki az őrületből. Valóban meggyógyította őt, de azután vétkezett vele, majd, hogy elrejtse bűnét, megölte a lányt és a folyóba dobta. Ahogy az lenni szokott: a paráznaságtól a gyilkosságig nem hosszú az út. Ezután Jakab tíz évet töltött bűnbánatban egy sírboltban élve. Onnan tudta meg, hogy Isten megbocsátott neki, hogy imádságára egyszer eső esett a nagy szárazság idején, amelytől az emberek és az állatok is szenvedtek. Íme egy példa, hasonló Dávidéhoz, arról, milyen gonosz a rossz démon; hogyan tudja Isten engedelmével ledönteni a legnagyobb szellemi óriásokat is, és hogyan bocsát meg Isten irgalmasságából a legnehezebb bűnöket is az őszinte bűnbánóknak, nem büntetve őket akkor, amikor ők már magukat megbüntették.

„Aki magasabbról esik, az jobban összetöri magát,
Aki a magasba emelkedett, éberen vigyázzon magára.
A szent apostol is megírta: „Aki azt gondolja, hogy áll,
Vigyázzon, hogy el ne essék”, és félje az Istent.
Bűnbánó Jakab óriás volt emelkedett lelke által,
De a magasból megcsúszott, és az ördög ledöntötte:
Bűn a bűnhöz sietve fut, kéjvágy a gyilkossághoz siet,
Bűnbánó Jakab megbüntette magát, és Isten megvigasztalta őt.
Egyetlen bűn minden erényt szétforgácsolhat,
Egyetlen lyuk a hombáron az összes gabonát kiüríti.
Az illatokkal teli házat egyetlen maréknyi mocsok
Kiüríti az illattól, és bűzzel tölti meg.
Nem segít száz győzelem, sem százszoros dicsőség,
Ha a legutolsó csatában elvész a fő.
A szellemi élet harc az ördögi hordák ellen,
Ebben a harcban a kevély már az elején legyőzetik.
Aki Isten nevét hívja mély alázattal,
Azt a harcban Isten kegyelme oltalmazza.”

ELMÉLKEDÉS

Ha az emberi filozófia ki tudná elégíteni az embert, miért lett kereszténnyé Jusztinosz és Órigenész filozófus? Miért vette fel a keresztséget Vazul, Aranyszájú Szent János és Gergely, akik Athénban az összes görög bölcseletet áttanulmányozták? És a Boldog Ágoston, aki ismerte mind a görög, mind a római bölcsességet, miért vetett el mindent, és miért kereste az üdvösséget és a világosságot Krisztus hitében? És a római Szent Kelemen, aki igen gazdag és igen tudós volt? És Szent Katalin, aki császári házból származott, és ismerte Egyiptom minden világi bölcsességét? És Joaszaf királyfi Indiában, aki előtt ismeretes volt az egész indiai filozófia? És annyian, annyian mások, akik először a világ rejtélyére keresték a magyarázatot és lelküknek a világosságot a filozófiában, majd azután az Egyházhoz járultak és leborultak az Úr Krisztus előtt?

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem az Áldozás (Eucharisztia) titkát, mint az Úr Jézus jelenlétét a földi egyházban, mégpedig:

1. mint az Ő ígéretének beteljesülését: „Íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig”;
2. mint a hívők szüntelen támogatását, akiknek azt mondta: „Nélkülem semmit sem tehettek”.

SZENTBESZÉD

Pilátus ingatagságáról

„Ettől fogva Pilátus igyekezett Őt szabadon bocsátani...
Akkor aztán (Pilátus) átadta Őt nekik, hogy megfeszítsék.” (Jn 19, 12, 16)

Honnan ered ez az ellentmondás Pilátusban? Honnan ez a kettős akarat ugyanabban az emberben? Amíg Krisztus arcának világosságában állt, Pilátus teljes szívéből szabadon akarta bocsátani az Igazat. Ám amikor elhatalmasodott rajta a zsidó sötétség, egyetértett a sötétség cselekedeteivel. Ez a tövisek közé hullott mag esete. Amíg Krisztus arca ragyogott a mag felett, a mag kiserkedt; de amint a mag e világosság nélkül maradt, a tövisek sötétsége elfojtotta azt. Amíg az Úr Jézus uralkodói módon beszélt Pilátusnak a mennyei Királyról, mondván neki: ’Semmi hatalmad sem volna rajtam, ha felülről nem adatott volna neked’, Pilátus érezte, hogy legyőzi őt az Istentől való félelem. Ám amikor a zsidó tömeg odakiáltotta Pilátusnak: ’Ha ezt szabadon bocsátod, nem vagy a császár barátja’, Pilátust teljesen legyőzte a földi császártól való félelem. És a testért való félelem felülkerekedett a lélekért való félelmen, ahogyan az még ma is olykor megesik.

Pilátus a világi bölcsesség tanítványa volt. A világi bölcsesség pedig nem erőt ad, hanem félelmet kelt. A világi bölcsesség nem a lelket támogatja, hanem a testet. A világi bölcsesség nem a lélekért való aggódást ülteti el, hanem a testért és minden testi dologért való félelmet. Íme, Pilátus egy világos és szomorú példája annak, milyen embereket nevel a világi bölcsesség Isten nélkül és Krisztussal szemben. De Pilátus gyenge jellemű és ingadozó lelke nemcsak a pogányok képe, hanem a meg nem szilárdult keresztényeké is. Némely keresztények nap mint nap, észrevétlenül, sőt gyakran öntudatlanul, hol fel akarják szabadítani Krisztust a bennük lévő sötét és bűnös zsidó ösztön alól, hol pedig újra átengedik Őt ezen ösztönnek a keresztre feszítésre. Ez mindig akkor történik, amikor egy keresztény áthágja Krisztus valamely parancsolatát egy testi vágyának beteljesítése érdekében. Hol e parancsolat világossága bevilágítja az ingadozó keresztény szívét, hol pedig a testi sötétség annyira rátör, hogy teljesen átadja magát neki.

Hosszantűrő Urunk, ne vond el tőlünk arcod világosságát egyetlen szempillantásra sem, hogy a sötétség le ne győzzön minket. Hogy mindvégig a világosság gyermekei maradjunk, Uram, segíts meg minket. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.”

Március 5.

1. Szent Konon vértanú (Iszauriából). Krisztus hitére taníttatott, és maga Mihály arkangyal keresztelte meg a Szentséges és Élethadó Szentháromság nevében. Egészen haláláig láthatatlanul kísérte őt Isten ezen arkangyala. Megvilágosodott és megerősödött a Szentlélek kegyelmétől, így szíve semmi világihoz nem vonzódott, hanem csak a szellemihez és a mennyeiekhez. Amikor szülei kényszerrel megházasították, az első este fogott egy gyertyát, egy edény alá rejtette, majd megkérdezte menyasszonyát: „Mi a jobb, a világosság vagy a sötétség?" Az azt felelte: „A világosság." Ekkor beszélni kezdett neki Krisztus hitéről és a szellemi életről, mint ami jobb és szebb a testinél. Így sikerült őt, majd később szüleit is Krisztus hitére térítenie. Ő és felesége úgy éltek, mint a testvérek. Hamarosan meghaltak szülei és felesége is, ő pedig teljesen visszavonult a világi élettől, és átadta magát az imádságnak, a böjtnek és az istenélménynek. Nagy csodákat tett, amelyekkel sokakat a kereszténységre térített. Egyebek mellett arra kényszerítette a gonosz lelkeket, hogy szolgálják őt. Egy üldözés során elfogták, megkínozták és késekkel összeszurkálták. Vérével betegek kenték be magukat és meggyógyultak. Ezután még két évet élt városában, majd az Úrhoz költözött. Ez a csodálatos szent a II. században élt és szenvedett vértanúhalált.

2. Kertész Szent Konon vértanú. Názáretből származott. Szelíd és jámbor volt, mindenben Istennek tetsző módon élt. Decius üldözése idején Krisztusért kínozták. Ám ő szilárd maradt a hitben, a pogány bírákat pedig élesen megfeddte ostobaságuk miatt. Szögekkel a lábában, a fejedelem szekeréhez kötve húzták ezt a jó és jámbor szentet mindaddig, amíg ereje el nem fogyott és el nem esett. Ekkor utoljára imádkozott Istenhez, és visszaadta neki lelkét 251ben.

3. Szent Iszükhiosz. Brussza közelében született a VIII. században. Később visszavonult egy Majonisz nevű hegyre, amely démoni jelenéseiről volt hírhedt. Ott kunyhót és egy kis templomot épített Szent András apostol tiszteletére. Saját maga kerítette körbe kertjét, amelyet megművelt, hogy saját munkájából élhessen. Imádságával csodákat tett. Megjövendölte, hogy halála után azon a helyen női monostor fog állni. Egy hónappal a halála előtt látta előre kimúlásának napját és óráját. A megjövendölt nap éjfélén az emberek látták, amint kunyhóját szokatlan fény árasztja el. Amikor odaértek, holtan találták. A Szent Andrástemplomban temették el, később pedig Theophülaktosz, Amaszia püspöke, Amaszia városába szállíttatta át. Békében hunyt el és költözött át az Úr országába 790ben.

4. Szent Márk remete. Aszkéta és csodatevő. Tanítója, Aranyszájú Szent János által negyvenéves korában lett szerzetessé, ezután Márk még hatvan évet töltött a Nitriaipusztaságban böjtben, imádságban és hasznos könyvek írásában. Az egész

Szentírást kívülről tudta. Nagyon irgalmas volt, és sírt minden istenadta teremtmény nyomorúságán. Egyszer sírva imádkozott Istenhez egy hiéna vak kölykéért, és a kölyök látni kezdett. Hálából a hiénaanya egy kosbört hozott neki. Ám a szent megtiltotta a hiénának, hogy a jövőben szegény emberek juhait ölje le. Az áldozást angyali kezekből fogadta. A szellemi törvényről, a bűnbánatról, az éberségről stb. szóló beszédei az elsőrangú egyházi irodalomhoz tartoznak, maga a nagy Phótiosz pátriárka is dicsérte őket.

Az angyalok nékünk jobb s idősebb testvéreink,
A Magasságos Alkotó akarata az övék is.
A fénynél is fényesebbek, gyorsabbak és tisztábbak,
A hegyi levegőnél is könnyebbek és frissebbek.
Fénybe vannak öltözve, Teremtőjük fényébe,
Krisztus művének fáradhatatlan munkásai ők.
Az emberekért aggódnak, egyetlen gondjuk ez:
Hogyan vezessék vissza Istenhez a tévelygő fiút,
Hogyan hozzák vissza ifjabb testvéreiket idegen földről
Az atyai ház örömteli és boldog csarnokaiba.
Mihály arkangyal, az elsők között is az első,
Mi a Hajnalcsillag a csillagok közt, ő az angyalok közt;
Minden bűnbánóhoz siet, hogy Istenhez emelje,
Bármennyi legyen is a bűnbánó, ő mindenkihez elér.
Szolgálni, szolgálni és szolgálni – ez az ő öröme,
Az elsőség a mennyben is a felebarát szolgálata.
A szolgálat, mely az életet élteti és az anyát megörvendezteti,
A szolgálat, melyet hervadhatatlan koszorúk díszítenek,
Ez a szolgálat az angyaloknak öröm és vigasság,
Mert Isten dicsőségére válik, s az emberek üdvösségére.

ELMÉLKEDÉS

De miért van az, hogy némely jól iskolázott, kereszténynek megkeresztelt emberek elpártolnak a kereszténységtől, és a filozófiához vagy tudományos elméletekhez fordulnak, mintha azok igazabbak lennének a kereszténységnél? Két fő okból: vagy a kereszténység egészen felületes ismerete miatt, vagy a bűn miatt. A kereszténység felületes ismerete eltaszít tőle, a bűn pedig úgy menekül Krisztus elől, mint bűnöző a bíró elől. A felületes és bűnös keresztények gyakran ugyanolyan elkeseredett ellenségei lettek a kereszténységnek, mint a pogányok. A felületeseknek és bűnösöknek kellemesebb az emberi vélemények sekély mocsarában fürödni, mint

Krisztus veszélyes mélységeiben. Mert azokat, akik őszintén követik Krisztust, Ő szüntelenül egyre nagyobb mélységbe hívja, mint egykor Péter apostolt: „Evezz a mélyre!” Hitvalló Szent Márk azt írja, hogy Isten törvényét az isteni parancsolatok teljesítése szerint értjük meg. „A tudatlanság arra készteti (az embert), hogy ellentmondjon annak, ami hasznos, a vakmerőség pedig sokszorozza a bűnöket.”

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem az Áldozás (Eucharisztia) titkát, mint a tökéletes szeretet titkát, mégpedig:

1. amiatt, mert ez Krisztus részéről önmaga teljes odaadását jelenti hívei számára;
2. amiatt, mert a hívek a maguk részéről hittel és bizalommal fogadják be Krisztust önmagukba;
3. amiatt, mert ez az Istennel való örömteli, gyümölcsöző és üdvös egyesüléshez vezet.

SZENTBESZÉD

a Krisztussal való mélyre evezésről

„Evezz a mélyre!” (Lk 5, 4)

Ezt parancsolta az Úr Péternek és a többi apostolnak, miután befejezte beszédét. Ez azt jelenti, hogy Ő előbb tanítást ad, majd rögtön tettekre hív. Ugyanez érvényes ránk is: amint tanulunk valamit az Evangéliumból, azonnal indulnunk kell, hogy megvalósítsuk azt. Az Úrnak a cselekvő tanítványok kedvesek, nemcsak a hallgatók.

Evezz a mélyre! A part mentén, a sekélyesben beszélt az Úr a népnek, akik kevésbé voltak beavatva Isten országának titkaiba, de az apostolokat a mélyre hívja. A sekélyesben kisebb a veszély, de a fogás is kevesebb. A sekélyesben kígyók, békák és más apró vízi férgek vannak – ez az össz veszély; és a sekélyesben csak apró halak úsznak – ez a fogás. A nagy mélységben viszont a veszély is nagy. Ott nagy tengeri vadállatok és hatalmas viharok vannak – ez a veszély; de ott vannak a nagy és nemes halak is hatalmas mennyiségben – ez a fogás.

Ó, beavatottak, evezzetek hát a mélyre! Menjetek az élet titokzatos tengerének mélyére, de ne induljatok el Krisztus nélkül a hajótokon! Semmiképpen sem. Mert nemcsak azt kockáztatjátok, hogy életetek egész éjszakáját fogás nélkül töltitek, amint Péter panaszkodott: „egész éjszaka fáradtunk, mégsem fogtunk semmit” – nemcsak

ezt, hanem még rosszabbul is járhattok, ha Krisztus nincs a hajón. A viharok elsodorhatnak és a szakadékba vethetnek, a hatalmas tengeri vadállatok pedig felfalhatnak benneteket.

A viharok a te saját szenvedélyeid, ó beavatott, amelyek elkerülhetetlenül veled tartanak, ha Krisztus nélkül indulsz a mélyre. A hatalmas tengeri vadállatok pedig a démonok, akik egy szempillantás alatt elpusztíthatnak téged, ahogyan egy szempillantás alatt elpusztították a kétezer fős sertéskondát. Ha viszont Krisztussal mész a mélyre, ne félj semmitől, hanem örömmel és bátran haladj, az Úrhoz simulva. A legjobb fogást fogod ejteni, és megtöltöd vele mindkét hajódat: a testit és a lelkit egyaránt. A legjobb fogást ejted meg, ó beavatott, és veszély nélkül érsz majd partot, Krisztus Országának partját. Csak sehová Krisztus nélkül! Sem a sekélyesbe, sem a mélyre. A sekélyesben elcsüggeszt az éhség és a sok apró féreg, a mélyen pedig igen nagy baj érhet.

Te vagy a mi kormányosunk, a mi oltalmunk, a mi kikötőnk, ó mindenható Megváltó! Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Március 6.

1. Az amoreai negyvenkét vértanú. Ezek mindannyian Theophilosz bizánci császár hadvezérei voltak. Amikor Theophilosz császár elvesztette az amoreai csatát a szaracénok ellen, a szaracénok bevették a várost, és sok keresztényt fogságba ejtettek, köztük ezeket a hadvezéreket is. A többi keresztényt vagy megölték, vagy rabszolgaságba adták, a hadvezéreket pedig tömlöcbe vetették, ahol hét évig sínylődtek. Többször is felkeresték őket a muszlim elöljárók, tanácsolva nekik, hogy vegyék fel Mohamed vallását, de a hadvezérek hallani sem akartak erről. Amikor a szaracénok azt mondták nekik, hogy Mohamed az igazi próféta és nem Krisztus, a hadvezérek megkérdezték tőlük: „Ha két ember vitatkozna egy mezőn, és az egyik azt mondaná: az enyém a mező, a másik pedig: nem, hanem az enyém, és az egyiknek sok tanúja lenne, hogy övé a mező, a másiknak pedig önmagán kívül egyetlen tanúja sem, mit mondanátok: kié a mező?” A szaracénok így feleltek: „Bizony, azé, akinek sok tanúja van!” – „Helyesen ítéltetek” – válaszolták a hadvezérek. „Így van ez Krisztussal és Mohameddel is. Krisztusnak sok tanúja van, a régi próféták, akiket ti is elismertek, akik mindannyian Mózestől Keresztelő Jánosig bizonyságot tesznek Róla; Mohamed pedig csak önmagáról tanúsítja, hogy próféta, és nincs egyetlen tanúja sem.” – A szara cénok elszégyellték magukat, de aztán újra megpróbálták védeni hitüket ekképpen: „Hogy a mi hitünk jobb a kereszténynél, az abból látszik, hogy Isten nekünk adott győzelmet felettetek, és nekünk adta a világ legjobb földjeit, és a kereszténynél sokkal nagyobb birodalmat.” Erre a hadvezérek így feleltek: „Ha így lenne, akkor az egyip-

tomi, a babiloni, a görög és a római bálványimádás, valamint a perzsa tűzimádás is igaz hit lenne, mert egy időben e népek mindegyike legyőzte a többieket és uralkodott felettük. Nyilvánvaló, hogy a ti győzelmetek, erőtök és gazdagságotok nem bizonyítja hitetek igazságát. Mi pedig tudjuk, hogy Isten néha győzelmet ad a kereszténynek, néha pedig megengedi a kínokat és szenvedést, hogy megjavítsa és bűnbánatra, valamint a bűnöktől való megtisztulásra vezesse őket." Hét év után, 845ben fejezték le őket. Testüket az Eufrátesz folyóba dobták, de azok a túlsó partra úsztak, ahol a keresztények összegyűjtötték és tisztességgel eltemették őket.

2. Boldog Jób. Moszkvában született 1635ben. Az éneklés és az egyházi szolgálat vonzotta őt az egyházhoz. Nagy Péter cár gyóntatója lett, de valamilyen rágalom miatt a Szoloveckijkolostorba vonult vissza, ahol kemény aszkézisben élt. 1720ban hunyt el az Úrban, életének nyolcvanötödik évében. Halála előtt felkiáltott: „Áldott atyáink Istene! Ha pedig így van, nem félek, hanem örömmel távozom e világból."

3. Szent Konon apa és Szent Konon fiú vértanúk. Az apa már öregember, a fia pedig tizenhét éves ifjú volt. Domitianus idején Krisztus hitéért fűrésszel kettéfűrészelték őket, és megdicsőültek az egyházban a földön és a mennyben egyaránt. 275ben szenvedtek tisztességgel vértanúhalált.

A császár inti az ifjú Konont:
– Bolond apád a vénsége miatt,
Te, ifjú, ne hallgass az ő szavára,
Tagadd meg Krisztust és hagyd el Őt,
Áldozz a római isteneknek,
Hogy nálam nagy tisztségben lehess!
Az ifjú Konon bátran válaszol:
Meg van írva, te kínzó császár,
Hogy a fiú azt teszi, mit apjától lát,
És nem szégyelli apja tetteit.
Engem apám az igaz hitre tanít,
Igaz hitre és istenismeretre,
Hogy megismerjem az egyetlen Istent,
Az én irgalmas Teremtőmet,
Hogy megismerjem a Megváltó Krisztust,
A halandóságtól az én Szabadítómat.
Amit teszel az én apám testével,
Tedd meg azt az én testemmel is:
De a lélek felett nincs hatalmad,
Lelkünk a mi tulajdonunk,
És az Isten Fiának tulajdona.

ELMÉLKEDÉS

Amíg a földön vagy, tekintsd magad vendégnek a Gazdánál, Krisztusnál. Ha asztalnál ülsz, Ő lát vendégül téged. Ha levegőt lélegzel, az Ő levegőjét lélegzed. Ha fürdesz, az Ő vizében fürdesz. Ha utazol, az Ő földjén utazol. Ha vagyont gyűjtesz, az Övét gyűjtöd; ha eltékozlod, az Övét tékozlod. Ha hatalmas vagy, az Ő engedelmével vagy hatalmas. Ha emberek társaságában vagy, az Ő többi vendégének társaságában vagy. Ha a természetben vagy, az Ő kertjében vagy. Ha egyedül vagy, Ő jelen van. Ha bárhová mész, Ő lát téged. Ha bármit teszel, Ő emlékszik rá. – Ő a legfigyelmesebb Gazda, akinél valaha is vendégeskedtél. Légy te is figyelmes Iránta. Egy jó gazdánál a vendégnek is jónak kell lennie. Ezek mind egyszerű szavak, de nagy igazságot mondanak neked. Minden szent ismerte ezt az igazságot, és ehhez igazította életét. Ezért jutalmazta meg őket a halhatatlan Gazda örök élettel a mennyben és dicsőséggel a földön.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem az Áldozás (Eucharisztia) titkát mint a lélek és a test életadó gyógyszerét, mégpedig:

1. mint gyógyszert, amely gyógyítja és megtisztítja a lelket a bűn betegségétől, és életre kelti azt;

2. mint gyógyszert, amely gyógyítja és megtisztítja a tëstet a vágyaktól és a bűnöktől, és életre kelti azt;

3. mint gyógyszert, amely az embert életre keltve Krisztus halhatatlan testének egészséges tagjává teszi; aki viszont, ha mindvégig romlott maradna, levágatna és elvettetne.

SZENTBESZÉD

az örökösről és a szolgáról

„Amíg az örökös kiskorú, semmiben sem különbözik a szolgától.” (Gal 4,1)

Amíg a királyfi a bölcsőben fekszik, miben különbb a szolgák fiánál? Teste nem kiválóbb, s eszme dolgában sem fennköltebb, sem a vágyai nem tisztábbak. Amilyen a király fia, olyan a szolga fia, s olyan a koldus fia is. Néhány évig a királyfi nem különbözik a szolga fiától. Ám amikor a királyfi felnő, és méltóságának teljes tudatában átveszi a hatalmat a birodalom felett, a szolga fia pedig felnőve, sorsának tudatában

a rabság igája alá hajtja fejét, akkor mutatkozik meg az óriási különbség. Akkor válik nyilvánvalóvá, hogy az örökös és a szolga nem egyenlőek: mert a szolgának szolgálnia kell, a királynak pedig uralkodnia.

Ugyanígy van ez a kereszténnyel és a nem kereszténnyel is – akarja mondani az apostol. A nem keresztény a természet szolgája, a keresztény uralkodik a természeten. Az emberiség történetének nem keresztény korszaka megmutatja, hogyan volt az ember az elemek rabja, a test rabja, a bálványok és a teremtmények rabja. Az emberiség történetének keresztény korszaka pedig megmutatja, hogyan lett az ember úr és gazda, királyi nemzetség sarja és mindenek örököse. Még azok is, akik ismerték az egyetlen igaz Istent, mint az izraeliták, nem úgy álltak Isten előtt, mint gyermekek és örökösök az apjuk előtt, hanem mint szolgák és béresek a gazda és bíró előtt.

De amikor eljött az idő teljessége, és a földre jött az Isten Egyszülött Fia, lehetővé tette, hogy elnyerjük a fiadást, és Isten Lelkétől vezérelve így szólítsuk Istent: „Abbá, Atyánk!" Miért jött el Krisztus a földre, testvéreim? Hogy jobbá tegyen minket a szolgáknál, hogy megadja nekünk a fiak jogát és az uralkodók kötelességét. A fiak joga az, hogy Krisztus nevében Atyának hívják Istent; az uralkodók kötelessége pedig az, hogy uralkodjanak önmagukon, a testükön, a gondolataikon, vágyaikon és az őket körülvevő egész természeten.

Isten Egyszülött Fia, a Te irgalmadból és áldozatodból nyertük el a fiadást; ó, segíts nekünk, hogy segítségeddel azt tisztaságban és igazságban mindvégig megőrizzük. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Március 7.

1. A herszoni hét szent püspökvértanú. Név szerint: Vasziliosz, Ephraim, Eugeniosz, Elpidiosz, Agathodorosz, Etheriosz és Kapiton. Mindannyian Herszon püspökei voltak különböző időkben, és (Etheriosz kivételével, aki békében hunyt el) mind vértanúhalált haltak a hitetlenek – zsidók, görögök vagy szkíták – keze által. A jeruzsálemi pátriárka küldte őket misszionáriusként e vad vidékekre, hogy terjesszék az evangélium világosságát. Mindannyian sokat szenvedtek és életüket adták az Úrért. Vasziliosz feltámasztotta egy herszoni fejedelem fiát, ami feldühítette a zsidókat, így vádat emeltek ellene: lábainál fogva megkötözték és végigvonszolták a város utcáin, amíg ki nem adta lelkét. Ephraimot karddal fejezték le. Eugenioszt, Elpidioszt és Agathodoroszt botokkal és kövekkel verték mindaddig, amíg lelküket át nem adták Istennek. Etheriosz Nagy Konstantin idején élt, szabadságban és békében kormányozta az egyházat, nagy templomot épített Herszonban, és békésen hunyt el. Amikor az utolsót közülük, Kapitont, püspökként oda küldték, a vad szkíták jelet követeltek tőle

a hithez. Azt javasolták neki, lépjen be egy tüzes kemencébe, és ha nem ég meg, mindannyian hinni fognak Krisztusban. Kapiton buzgó imádsággal és Istenbe vetett reménnyel magára öltötte püspöki omoforionját, keresztet vetett, és felemelt szívvel, gondolatokkal belépett az izzó kemencébe. Körülbelül egy órát állt a lángok között, majd sértetlenül – sem testén, sem ruháján nem esett kár – jött ki onnan. Ekkor mind felkiáltottak: „Egy az Isten, a keresztények Istene, aki nagy és hatalmas, és megőrizte szolgáját a tüzes kemencében!" Ekkor az egész város és a környék megkeresztelkedett. E csodáról sokat beszéltek a Niceai Zsinaton is; mind dicsőítették Istent és magasztalták Szent Kapiton szilárd hitét. Kapitont később, a Dnyeper folyónál utazva pogány szkíták elfogták és a vízbe fojtották. Mindannyian a IV. század elején szenvedtek vértanúságot.

2. Szent Emilián. Rómában született, és ifjúságában sok súlyos bűnt követett el. Ám amikor észhez tért és elfordult a bűntől, reszketett Isten ítéletének puszta gondolatától is. Kolostorba lépett, ahol böjttel, virrasztással és engedelmességgel megfékezte és kiszáritotta testét. Minden jó törekvésben példakép volt testvérei számára. Éjszakánként gyakran kiszökött a monostorból egy közeli barlangba imádkozni. Nem tudva, hová jár, az apát egy éjjel titokban követte őt. Látta, amint Emilián rettegve és sírva áll az imádságban. Hirtelen a napnál is fényesebb menynyei világosság árasztotta el az egész hegyet, különösen a barlangot és Emiliánt. Egy hang hallatszott az égből: „Emilián, megbocsáttattak a te bűneid!" Az apát elborzadt és visszasietett a kolostorba. Másnap kihirdetett mindent, amit az éjjel látott és hallott. Ezután Emiliánt nagy tisztelet övezte a testvérek körében; sokáig élt, majd elhunyt az Úrban.

Emilián súlyos bűnös,
S a bűntől fáj a lélek,
Emilián vigasztalan,
Isten bocsánatát kéri:
– Ó, Magasságos, ó, csodás,
Kitől a nap fénye árad,
Kitől az éber angyalkórus
Életet, örömöt és ragyogást kap!
Csak Tehozzád vágyom, Istenem,
Bűnbánattal Hozzád tértem.
Csak Neked adok hálát,
Hogy az életet most jól értem.
Könnyet, könnyet, könnyet ontok,
Testem és lelkem most böjtöl.
Szemem és fülem a világ elől rejtem,
Bocsáss meg, Istenem, bocsáss meg!

Irgalmadnak én vagyok a mezője,
Gyomlálj ki és szánts fel engem,
Hadd legyen élő a lelkem,
S a test hadd gyötrődjön, vesszen.
Minden embernél rosszabb vagyok,
Íme, magam felett ítélkezem.
Csak Te ne ítélj meg, Istenem,
Tőled félek, csakis Tőled!

ELMÉLKEDÉS

A vastag kötél vékony kenderrostokból készül. Egyetlen vékony rost nem tarthat megkötözve, és megfojtani sem tud téged. Mert azt könnyen, szinte játékból elszakítod és megszabadulsz tőle. De a vastag kötél, ha megkötöz, fogva tart, sőt meg is fojthat. Sem elszakítani nem tudod könnyen, sem megszabadulni tőle. Ahogyan a vastag kötél vékony és gyenge rostokból áll össze, úgy az emberi szenvedélyek is apró, kezdeti bűnökből születnek. A kis kezdeti bűnöket az ember még meg tudja szakítani és el tudja hagyni. De bűn bűnre rakódva, ismétlődve, a szövés egyre erősebbé és erősebbé válik, mígnem végül kialakul a szenvedély, amely aztán olyan torzszülötté teszi az embert, amilyenné csak az képes. Nem tudod könnyen sem levágni, sem eltávolítani magadtól, sem elválni tőle. Ó, bárcsak óvakodnának az emberek a kezdeti bűnöktől! Akkor nem gyötrődnének anynyit a szenvedélyektől való megszabadulásért. „A meggyökeresedett szenvedélyeket levágni éppolyan nehéz, mint az ujjakat levágni" – mondta egy áthoszi szerzetes. A bűnös szenvedélyektől való megszabadulásban Szent Emiliánnak a halálra való gondolás segített, és természetesen Isten kegyelme, amely nélkül gyötrelmes megszabadulni a szenvedélyek béklyóitól. Gyakran gondolni a közeli halálra, bűnbánatot tartani, és Istentől kérni a mindenható kegyelmet. Ez a három menti meg az embert a szenvedélyek rabságától. Megkérdezték Szent Sziszioészt, mennyi idő alatt lehet a szenvedélyeket gyökerestül kiirtani. A szent így felelt: „Amint egy szenvedély kisarjad benned, azonnal gyomláld ki."

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem az Úr Jézust a gecsemánéi imádságban, mégpedig:

1. hogyan borul arcra és imádkozik háromszor: „Atyám, ha lehetséges, múljék el tőlem e pohár; mindazáltal ne úgy legyen, amint én akarom, hanem amint te";

2. hogyan verítékezett az imádságban, és verítéke olyan volt, mint a földre hulló vércseppek;

3. hogyan történt mindez énértem és teérted, az én bűnöm és a te bűnöd miatt, az én üdvösségemért és a te üdvösségedért.

SZENTBESZÉD

az áruló kezéről

„De íme, az én árulómnak keze velem van az asztalon.” (Lk 22, 21)

Egy hadvezérnek akkor a legnehezebb hadakoznia, ha az ellenség belül is ott van, a táborban; nemcsak kívül, hanem belül, az övéi között. Júdást az övéi közé számlálták, ám ő belső ellenség volt. Kívülről gyülekeztek és sűrűsödtek Krisztus ellenségeinek sorai, belül pedig ő készítette elő az árulást. Keze azon az asztalon volt, amelyet Krisztus megáldott, de gondolatai ott jártak az ellenségek között, ahol a legsötétebb gonoszság, gyűlölet és rosszindulat forrongott a szelíd Úr ellen.

Vajon ma is nincse sok Krisztusáruló keze az asztalon Ővele együtt? Mert melyik asztal nem Krisztusé? Melyik asztalon nincsenek ott az Ő ajándékai? Ő a gazda, Ő táplálja és itatja vendégeit. A vendégeknek semmijük sincs sajátjuk, semmijük! Minden jó és minden bőség, ami adatik nekik, Krisztus keze által adatik. Hát nincse ott Krisztus minden asztalnál mint gazda és mint szolga? És nincseneke ott mindazok kezei, akik ma is elárulják Krisztust, az asztalon Ővele együtt? Az Ő kenyerét eszik, és Ellene beszélnek. Az Ő napjánál melegszenek, és rágalmazzák az Ő nevét. Az Ő levegőjét lélegzik, és az Ő egyháza ellen támadnak. Az Ő irgalmából élnek, mégis kiűzik Őt otthonaikból, iskoláikból, bíróságaikról, könyveikből és szívükből. Akarattal és gonoszsággal tiporják parancsolatait; gúnyolják törvényét. Hát nem Krisztus árulói és Júdás követői ők?

De ne félj tőlük! Isten nem azt parancsolta, hogy féljünk tőlük, hanem hogy várjuk ki és lássuk meg a végüket. Az Úr Krisztus sem ijedt meg Júdástól, és nem fél az áruló hordáktól az idők végezetéig sem. Mert Ő ismeri az ő végüket, és a győzelmet már a saját kezében tartja. Ne félj hát te sem! Hanem tarts ki hűséggel az Úr Krisztus mellett akkor is, amikor úgy tűnik, hogy ügye a világban halad, és akkor is, amikor úgy látszik, hogy ügye bukik és vész. Ne félj! Mert ha megijedsz, a te kezed is Júdás keze alá szorulhat Krisztus asztalánál.

Ó, Mindenható Győzedelmes Úr, tarts meg minket erődvel és irgalmaddal. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Március 8.

1. Szent Theophülaktosz, nikomédiai püspök. Amikor Tarasziosz, a császár első tanácsosát még világi emberként konstantinápolyi pátriárkává választották, több barátja és tisztelője is felvette mellette a szerzetesi rendet a világiak közül. Köztük volt ez a Theophülaktosz is. Tarasziosz Nikomédiába küldte őt püspöknek. Püspökként Theophülaktosz jó pásztora volt a szellemi nyájnak, és rendkívüli irgalmasságot tanúsított a szegények és árvák iránt. Szent Tarasziosz halála után Niképhorosz foglalta el a pátriárkai széket Konstantinápolyban, majd nem sokkal később Örmény Leó került a császári trónra, aki ikonromboló volt, és mint ilyen, hatalmas vihart kavart Krisztus egyházában. Bár az ikonromboló eretnekséget a VII. egyetemes zsinaton elítélték, ez a császár mégis visszaállította azt, és az ortodoxia helyébe akarta léptetni. Szent Theophülaktosz szemtől szembe ellenszegült a császárnak, s amikor az nem engedett, Theophülaktosz így szólt hozzá: „Császár, hirtelen szakad rád a kegyetlen pusztulás, és nem találsz majd senkit, aki megszabadítson tőle!” E szavak miatt Szent Theophülaktoszt a császár parancsára elmozdították tisztségéből és száműzetésbe küldték, ahol harminc évet töltött sok szorongattatás és gyalázat közepette, míg végül, 845 körül, visszaadta lelkét az Úrnak.

2. Szent Theodóritosz áldozópap és vértanú. Konstantin császár Antiókhiában egy rendkívüli szépségű székesegyházat építtetett. A nép „aranytemplomnak” nevezte ezt az épületet a kívülbelül látható aranyozás, valamint a templomban lévő számos arany és ezüstszakrális edény miatt. A császár jelentős birtokokat adományozott a templomnak a nagyszámú papság eltartására. Ezen edények és minden templomi kincs őrzője Theodóritosz presbiter volt, a nagy hitű és ritka jámborságú pap. Amikor Julianus Apostata uralkodni kezdett, bár meg volt keresztelve, megtagadta Krisztust és üldözést indított a keresztények ellen. Nagybátyja, akit szintén Julianusnak hívtak, Antiókhiába jött és kifosztotta az aranytemplomot, Theodóritoszt pedig mint kincstárnokot bíróság elé állította, és tanácsolta neki, hogy tagadja meg Krisztust. Theodóritosz nemcsak hogy nem volt hajlandó megtagadni Urát, hanem megfeddte Julianust, amiért elpártolt az igaz hittől, és visszatért a bálványimádáshoz, mint eb a maga okádásához. Amikor a gonosz bíró gőgjében az aranytemplomban vizelt, Theodóritosz szörnyű halált jövendölt neki, amely hamarosan be is következett. Theodóritoszt bárddal fejezték le Krisztusért, Julianus bíró pedig attól a pillanattól kezdve fájdalmakat érzett az altestében, hogy a templomban vizelt. Egész altestét férgek rágták szét, így okádta ki hitehagyott lelkét a legszörnyűbb kínok között. Hasonlóképpen Félix, a segítője is, Theodóritosz jövendölése szerint hamarosan meghalt: ezen igaz ember lefejezése után azonnal vérömlés tört ki a száján, és véget ért az élete. Szent Theodóritoszt 362ben fejezték le, és átköltözött Krisztus dicsőséges országába.

Az üres Paradicsomon kívül Ádám összekulcsolta kezét,
Száműzötten és idegenként sóhajtotta el gyötrelmét;
A mennyei angyalok, kik addig társai voltak,
Gyorsan elrepültek, mint a szép álmok
A száműzött elől, az átkozott elől,
A tegnap még hatalmas édeni gazda elől!
S felzokogott Ádám a hideg sziklán:
– Jaj az utódaimnak! Jaj bűnös magamnak!
Egyetlen percre megvetettem Teremtőmet,
Hogy megvetett legyek minden teremtménytől
Napokon és éjeken, hosszú századokon át –
Isten helyett a kígyót bírjam barátomnak!
Azhelyet hogy én uralkodjam minden teremtmény felett,
Most rajtam fog minden, minden uralkodni:
Szelek és hőségek, természeti erők,
Barmok és skorpiók, férgek és kígyók.
S a szabadság helyett íme, a félelem tart fogva,
Zavarja gondolatom, és velejéig megfagyaszt.
Csak Egyetlen van, ki segíteni tudna:
Azt az Egyet bántottam meg – ó, könyörülj, Istenem!

ELMÉLKEDÉS

Légy bizalmasabb Istenhez, mint a tulajdon anyádhoz: mindent vallj meg Neki – Ő nem árul el téged; minden parancsolatát fogadd el azonnal jóként – Ő nem csap be téged. Ám amennyire bizalmas vagy Istenhez, annyira légy óvatos az ellenséggel: a testtel, a világgal és a démonnal szemben. Mindezt szebben fejezte ki Isten csodálatos szentje, Szír Szent Efrém, mondván: „Isten parancsolatainak fogadásában légy egyszerű, de az ellenséges intrikák elhárításában légy okos (mint a galamb és a kígyó).”

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem az Úr Jézust a Gecsemánékertben, mégpedig:

1. hogyan parancsolja meg újra meg újra tanítványainak, hogy virrasszanak és imádkozzanak Istenhez;

2. hogyan kel fel háromszor verejtékes imádságából, odamegy a tanítványokhoz, és alva találja őket;

3. hogyan érte őket a kísértés, amiért elhagyták Tanítójukat és mind elmenekültek, mert nem voltak készek ellenállni az emberektől való félelemnek;

4. hogyan lustálkodunk mi is, nem virrasztunk és nem imádkozunk Istenhez, ami miatt, amint jön a kísértés, elhagyjuk az Úr Krisztust.

SZENTBESZÉD

a testi látásról és a szellemi látásról

„Külsejét tekintve olyan volt,
mint egy ember.” (Fil 2, 7)

Ezt Pál apostol mondja, ugyanaz az apostol, aki az Úr Jézusról azt írta, hogy Ő „a láthatatlan Isten képmása, minden teremtmény előtt született” (Kol 1, 15), és hogy „Benne lakozik az istenség egész teljessége testileg” (Kol 2, 9). Ez az Úr az Ő lényege és belső mivolta szerint, ám külsejét tekintve olyan volt, mint egy ember.

Azok az emberek, akiknek a szíve megkeményedett és az elméje elhomályosult, csak a szemükkel ismerik fel a körülöttük lévő tárgyakat. Az ilyen emberek azokban a napokban a szemükkel néztek, és Jézust csak embernek látták; nem adatott meg nekik, hogy bármi többet megtudjanak Róla azon kívül, amit testi szemmel láttak. A testi emberek Jézusra tekintettek és a testet látták, de nem látták meg abban a testben sem az Istent, sem az (ideális és bűntelen) embert.

Ma is, aki csak az alapján ítél, amit lát, megtagad Jézustól mindent, amit más embereknél sem képes meglátni. Senki sem mondhat igazat az Úrról, aki Őt csak a szemével méri fel. Amit a szem láthat Belőle, az csupán egy apró függöny, amely mögött az ég örök titkai, valamint az idő és a föld legnagyobb titkai rejtőznek. De ahhoz, hogy meglássuk azt, ami Benne a testi függöny mögött rejtőzik, szellemi látásra van szükség, azaz Isten Lelkére a szívünkben; a Lélekre, aki fellebbenti a függönyt és feltárja a titkokat.

Urunk, Te legédesebb Titok, méltass minket Szent Lelked látogatására. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Március 9.

1. A szebaszteiai negyven vértanú. A szebaszteiai negyven vértanú mind a római sereg katonája volt, akik rendíthetetlenül hittek az Úr Jézusban. Amikor Licinius idején megkezdődtek az üldözések, a herceg elé állították őket ítélőszékre. A herceg azzal fenyegette őket, hogy megfosztja őket katonai rangjuktól, mire egyikük, Szent Candidus így felelt: „Nemcsak katonai tiszteletünket, hanem testünket is vedd el tőlünk; semmi sem drágább és tiszteltebb számunkra Krisztusnál, a mi Istenünknél.”

Ezután a herceg megparancsolta szolgáinak, hogy kövezzék meg a szent vértanúkat. Ám amikor a szolgák köveket dobtak a keresztényekre, a kövek visszahullottak rájuk, és őket sebesítették meg súlyosan. Egy kő a herceg arcát találta el, kitörve a fogait. A kínzók, vadállati dühükben, megkötözték a vértanúkat, egy tóba dobták őket, és őrséget állítottak köréjük, hogy senki ne menekülhessen ki. Szörnyű fagy volt, a tó vize megfagyott a vértanúk teste körül. Hogy fokozzák a kínokat, a tó partján egy fürdőt fűtöttek fel és világítottak ki a fagyoskodók szeme láttára, hátha elcsábítanak valakit, hogy tagadja meg Krisztust és áldozzon a római bálványoknak. Valóban, egyikük elcsábult, kijött a vízből és bement a fürdőbe. De íme, éjszaka szokatlan fény áradt le az égből, amely felmelegítette a tó vizét és a vértanúk testét, s e fénnyel együtt harminckilenc korona ereszkedett le fejükre. Ezt látta az egyik őr a parton: levetkőzött, megvallotta az Úr Jézus nevét, és a tóba lépett, hogy méltó legyen a negyvenedik koronára az áruló helyett. És valóban, reá szállt az utolsó korona. Másnap az egész város elámult, amikor életben látták a vértanúkat. Ekkor a gonosz bírák megparancsolták, hogy törjék el lábszárcsontjaikat, testüket pedig dobják a vízbe, hogy a keresztények ne vihessék el őket. Harmadnap a vértanúk megjelentek Péter helyi püspöknek, és hívták, hogy gyűjtse össze és emelje ki ereklyéiket a vízből. A püspök a sötét éjszakában kivonult papságával, és látták, amint a vértanúk ereklyéi világítanak a vízen. Minden csont, amely elvált a testtől, a felszínre úszott és fénylett, mint a gyertya. Összegyűjtötték és tisztességgel eltemették őket. Lelkük pedig az Úr Jézushoz költözött, aki mindannyiunkért szenvedett és dicsőségben feltámadt. Tisztességgel szenvedtek vértanúhalált és múlhatatlan dicsőséggel koronáztattak meg a 320. esztendőben.

2. Hitvalló Szent Philoromus. A IV. században élt és végzett aszkézist Galatiában. Úgy mondják, minden erényben oly tökéletes volt, hogy inkább hasonlított angyalhoz, mint emberhez. Különösen türelméről volt híres. Julianus Apostata császár üldözte, és sokat szenvedett Krisztusért. Ám e gonosz keresztényüldöző halála után Szent Philoromus békében élt tovább, sokak javára szolgálva. Nyolcvanéves korában hunyt el.

3. Szent Caesarius. Szent Nazianzoszi Gergely testvére (†369). Szent Caesarius teológiai író is volt. Egyebek mellett arra a kérdésre kereste a választ: menynyi időt töltött Ádám és Éva a Paradicsomban a kiűzetés előtt? Egyesek ezt az időt hat órára, mások huszonnégy órára, megint mások három napra határozták meg. Szent Caesarius azon a véleményen volt, hogy ez az idő negyven napig tartott. Úgy vélte, az Úr Jézus ezért böjtölt negyven napig a pusztában, és ezalatt kísértette meg őt az ördög. S amíg a régi Ádám nem tudott ellenállni az ördögi kísértéseknek a paradicsomi bőségben, az Új Ádám vitézül ellenállt nekik az éhező és szomjazó pusztaságban.

A tó vizében vértanúk, fagytól béklyózva,
Szent hitüket tartják szilárdan, reménnyel áldva,
Fohászkodtak a kegyelmes Istenhez: Te, ki a világot elámítod
Rémületes áldozatoddal s feltámadásoddal, ó, Te éltess minket!
Téged dicsőít az égbolt és minden teremtett állat,
Íme, dicsőítnek a mélységek, tüzek, jég és hó, jégeső és parázs!
Te segítettél szolgádnak, a hatalmas Mózesnek,
És Józsuénak, azután pedig Elizeusnak,
Hogy a vizek természetét lecsendesítsék és kettéválasszák.
Segíts most hűségeseidnek, miként eddig is tetted.
Ne hagyd, hogy a fagy erősebb legyen az embernél,
S hogy mi, negyvenen, gúny tárgyává legyünk:
Hisz Te megteheted, ha akarod, mert mindenek felett uralkodsz,
Te a jeget parázzsá, s a parazsat jéggé változtatod, mikor akarod:
A fagy emészt minket, mint dühös vadállat a Te nevedért –
Ó, segíts, hogy dicsőíttessék a Mindenható neve!

+++

A tó vizében vértanúk, fagytól béklyózva,
Isten mennyei fényétől melengetve,
Dicsőségesen szenvedtek és megmaradtak, a negyven vértanúk,
A sötét hitetlenek félelmére, borzalmára és szégyenére.

ELMÉLKEDÉS

Rejtsd el lelki kincseidet, és ne fedd fel azokat szükség nélkül. Nézd meg, miként rejtik el az emberek anyagi javaikat, s ha kénytelenek is vallani róluk, a főösszeget mindig eltitkolják, és csak a kisebb részét fedik fel. Igen kevés az olyan ember, aki mindent megmutatna, amije van, s még kevesebb az, aki többnek mutatná magát a valóságnál (az ilyeneket a világ komolytalannak és esztelennek tartja). Ez világos útmutatás számodra: miként kell elrejtened lelki kincseidet, azaz erényeidet és jócselekedeteidet, böjtjeidet, virrasztásaidat és imáidat.

Miért nem hirdetik e világ bölcs fiai anyagi gazdagságukat? Két okból: hogy meg ne hallják a tolvajok, és hogy ne keltsenek irigységet a gonoszokban. A lelki kincseknek is vannak tolvajai és irigyei: a gonoszság szellemei. Amint felfeded kincsedet, ők azon lesznek, hogy megfogyatkoztassák vagy eltékozolják azt. Sőt, amint szükségtelenül elárultad (mondjuk hiúságból, dicsekvésből), ők már el is ragadták és szétoszlatták. Így te, a lélek gazdagja, észrevétlenül és hirtelen koldussá válsz. Sok lelki gazdag, sok szent tettette magát bolondnak a világ előtt, hogy a látszólagos esztelenséggel elrejtsék a bennük lakozó nagy bölcsességet és erőt. Izaiás apát írja: „Kedvesek

Isten előtt az erények, melyeket titokban visznek véghez.” Sínai Szent Nilus pedig azt mondja: „A test eltakart bőre fehér, a fedetlen pedig – leégett és fekete.” Így van ez a mi elrejtett és nyilvánossá tett jócselekedeteinkkel is.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust Isten ellenségeinek kezében, akik Kajafás házában gyűltek össze:

1. miként keresnek mindannyian lázasan hamis tanúkat, mert mindenáron meg akarják ölni Krisztust;
2. miként köpik szembe és arcul ütik Őt;
3. miként visel el az Úr mindent kimondhatatlan méltósággal és harag nélkül.

SZENTBESZÉD

a mindvégig tartó türelemről

„De aki mindvégig kitart, az üdvözül.” (Mt 10,22; 24,13)

Csodálatos Urunk, Te mindent eltűrtél, mindent mindvégig, ezért nemcsak boldoggá lettél, hanem a boldogság forrásává is minden ember számára, aki jót kíván magának, örökkönörökké! Az apostolok is mindent eltűrtek mindvégig, és bementek az örök boldogságba. Krisztus vértanúi is elviseltek minden kínt mindvégig, és fogadott örököstársakká lettek Krisztus országában. A szentek is elviselték az önkéntes szorongattatást és szenvedést mindvégig, így megdicsőültek mennyen és földön egyaránt.

Minden új társaság alapítója azzal toboroz magának követőket, hogy jó gyümölcsöket és sok élvezetet ígér nekik, de szándékosan elhallgat minden nehézséget és fáradozást, amely e gyümölcsökhöz és élvezetekhez vezet. Egyedül az Úr Jézus mondta el a teljes igazságot követőinek: az igazság keserű és édes oldalát is. Ő nem ígért gyümölcsöket szolgálat nélkül, sem dicsőséget szenvedés nélkül, sem végső nyugodalmat tövises út nélkül, sem győzelmet harc nélkül, sem gyönyört keserűség nélkül, sem Országot könnyek és önmegtagadás nélkül.

Miután felsorolta a sok kínt, amely követőire vár, végül mégsem hagyja őket vigasz nélkül. Értelmet ad szenvedésüknek, és nem hagyja őket a sötétségben. Azt mondja: „de aki mindvégig kitart, az üdvözül.” Hogy miféle üdvösség és boldogság vár azokra, akik mindent elviselnek mindvégig, azt Ő maga is kellőképpen feltárta, és erről

tanúskodtak s mindmáig tanúskodnak a szentek, akik vagy megjelentek a hívőknek a túlsó világból dicsőségben, vagy pedig még testben lévén, lélekben felemelkedtek azon dicsőség és boldogság látására, amely a hívőket, a választottakat és az állhatatosokat várja.

Urunk, Te vagy a mi erőnk. Segíts nekünk, hogy mindent elviseljünk mindvégig, abban a hitben, hogy Te velünk vagy. Dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen.

Március 10.

1. Szent Kodrátosz és társai. A keresztényüldözések idején sok hívő a hegyekbe és barlangokba menekült. Így tett Kodrátosz édesanyja is, aki várandós lévén az erdőben szülte meg gyermekét, majd hamarosan meghalt. Isten gondviselése és egy őrangyal vigyázta, táplálta és vezette őt: Kodrátosz a természetben, magányban nőtt fel. Aki a pusztában mannát adott Izraelnek, az a kis Kodrátosz szájába is édes harmatot hullatott a felhőkből. Tizenkét éves korában bement a városba, ahol jóemberek megkedvelték és taníttatták. Orvoslást tanult, és a betegeket nemcsak természetes szerekkel, hanem még inkább lelki erővel és imádsággal gyógyította, amelyhez gyermekkora óta hozzászokott. Amikor Decius alatt újabb üldözés kezdődött, Kodrátoszt bíróság elé állították és börtönbe vetették. Öt társa is csatlakozott hozzá, megvallva Krisztus nevét: Ciprián, Dionüsziosz, Anektosz, Pál és Kriskensz. Végigvonszolták őket az utcákon, a pogányok – különösen a gyermekeik – botokkal és kövekkel verték őket, míg a kivégzőhelyre nem értek. Ott a vértanúk imádkoztak Istenhez, majd karddal lefejezték őket. Azon a helyen forrás fakadt a földből, amelyet ma is Kodrátoszforrásnak hívnak, emlékeztetve a hat szent hősies halálára. Kr. u. 250ben, Decius császár és Jason helytartó idejében szenvedtek vértanúhalált Korinthoszban.

2. Nikomédiai Szent Kodrátosz. Nemes és gazdag ember volt, egyben meggyőződéses, megkeresztelt keresztény. Az üldözések idején, amikor Valerianus sok hívőt börtönbe záratott, Kodrátosz megvesztegette a börtönőröket, hogy bejárhasson a foglyokhoz: élelmet vitt nekik és megerősítette őket hitükben. Amikor a bíró elé állították őket, és nevükről, hazájukról, rangjukról kérdezték őket, mind hallgattak. Ekkor mögöttük megjelent Kodrátosz, és teli torokból felkiáltott: „Nevünk szerint keresztények vagyunk, tisztségünk és hálánk szerint az Úr Jézus Krisztus szolgái, városunk és hazánk pedig a mennyország!” E kijelentés után őt is perbe fogták, majd hosszú és súlyos kínzások után a többiekkel együtt lefejezték.

3. Jámbor Anasztázia anya. Anasztázia anya patríciusnő és udvarhölgy volt Jusztiniánusz császár udvarában. Megözvegyülése után, látva, hogy Theodóra császárné nem szívleli őt, hirtelen elhagyta Konstantinápolyt, és az egyiptomi pusztaság-

ban lelt menedéket. A híres lelkivezető, Dániel abbé, Anasztáz szerzetesnek („heréltnek”) öltöztette és nyírta meg őt, saját kérésére, hogy nőként, férfi alakban könnyebben üdvözülhessen, és elrejtőzhessen a császár kutatásai elől. Anasztázia egy szűk cellába zárkózott, ahol huszonnyolc évet töltött, és 563ban hunyt el. Halála előtt az agg Dániel látta az arcát, mely oly fényes volt, mint a nap.Egykor dicső patríciusnő,

A jámbor Anasztázia anya,
Pénzt, hízelgést, mindent elhagyott,
Életét Krisztusnak szentelte;
Krisztus kenyere, Krisztus vize,
Krisztus öröme és szabadsága,
Krisztus lelkének megújítója,
Krisztus a halálon átvivő hídja.
Elapadt a teste Anasztáziának,
De szikár arcán a Lélek ragyog;
A Lélek Istenhez emeli egyre feljebb,
Isten Lelkével lélegzik ő,
Míg egészen át nem fényesedett,
Kegyelemtől megszenteltetett,
Isten erejével megerősödött,
És az Élők könyvébe beíratott.
Mindent megbocsátott, mindenkit szeretett,
Az egész világért buzgón könyörgött,
Valóban olyanná lett, mint az angyal,
Teljesen Krisztushoz simulva;
Isten erejével erősebbé vált,
És gazdagsággal gazdagabbá lett,
Mint Theodóra császárné valaha
A császári udvar fényessége közepette.

ELMÉLKEDÉS

Amikor az Amóreumból származó 42 görög hadvezér az agarénusok börtönében sínylődött (lásd március 6.), mohamedán bölcsek keresték fel őket, hogy meggyőzzék őket: vegyék fel Mohamed vallását a szabadságért cserébe. E bölcsek az iszlám két előnyét emelték ki a kereszténységgel szemben: először, hogy Mohamed újabb próféta Krisztusnál; másodszor, hogy a mohamedánok mindenütt győzelmet aratnak a keresztények felett, amivel Isten világosan megmutatja vallásuk igazságát. Az első pontra így feleltek a hadvezérek: „Ha két ember pereskedik egy szántóföld

miatt, és az egyiknek sok tanúja van arra, hogy a föld az övé, a másiknak pedig nincs senkije saját állításán kívül, mit gondoltok, kié a föld?" Erre az agarénusok azt felelték: „Minden bizonnyal azé, akinek sok tanúja van." Erre a hadvezérek így szóltak: „Saját magatok ítéltetek Krisztus mellett és Mohamed ellen. Mert Krisztus mellett ott áll az összes próféta és apostol bizonyságtétele, Mohamed pedig csak saját magáról tanúskodik."A második pontra így feleltek a hadvezérek: „Ha a háborús győzelmek alapján ítélnénk meg egy vallás igazságát, akkor az összes bálványimádó nép – mint a perzsák, görögök, rómaiak és mások –, akik időről időre legyőzték a világot, igaz vallással bírtak volna! Ezt még ti, mohamedánok sem ismernétek el. Az pedig, hogy ti most legyőztétek a kereszténveket, nem azt jelenti, hogy a ti vallásotok jobb, hanem azt, hogy a mi bűneink nagyok, melyek miatt Isten általatok büntet minket."

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust a Kajafás előtti ítélőszéken:

1. miként kerestek a zsidó elöljárók mindenütt hamis tanúkat;

2. miként tanúskodtak a tanúk egymásnak ellentmondva;

3.miként hallgatta az Úr mindezen rágalmakat, és hallgatott harag nélkül.

SZENTBESZÉD

a kinyilatkoztatott titkokról

„Mert nincs oly rejtett dolog, amely napfényre ne kerülne, és oly titok, amely ki ne tudódnék." (Mt 10,26)

Van egy szem, testvéreim, amely soha nem alszik. Ez Isten szeme. Több szem van az égbolton, testvéreim, mint csillag a mennybolton. Ezek az angyali szemek. Semmilyen függöny, semmilyen fal, semmilyen sötétség nem rejthet el e szemek elől semmiféle földi titkot. A Mindentlátó Isten és az Ő szent angyalai előtt minden nyitott és nyilvános.

Az az ember válik gonosztevővé, aki elhiszi, hogy az emberi tetteket el lehet rejteni. Így gondolkodtak a zsidó elöljárók is, akik titokban készítették elő gonosztettüket az Úr Krisztus ellen; titokban üldözték, titokban ítélkeztek felette az éjszaka leple alatt, titokban fogadtak fel és vesztegettek meg hamis tanúkat, miként Júdást is, és titokban ítélték el Őt. Hol vannak ma az ő titkaik? Minden nyilvánvalóvá lett az egész világ előtt. Az ember hamarabb elrejtőzhet a levegő elől, mint Isten tekintete elől.

Az emberi nem minden titka, legyen az jó vagy rossz, feltárul Isten előtt; s e titkok közül sokat Isten az egész világ előtt is kinyilatkoztat az Ő gondviselése szerint. Azok az emberek, akik képesek felfogni ezt az igazságot – hogy Isten mindent lát és mindent tud –, óvatosan őrizkednek még a gonosz gondolatoktól is szívük rejtekében, nemhogy a gonosz tettektől.

Valahányszor a szíved a gonosz felé vonz, ó, ember, emlékezz e szavakra, melyek nem embertől, hanem Istentől származnak: nincs oly rejtett dolog, amely napfényre ne kerülne. Te pedig, aki titokban teszed a jót, ne csüggedj el: minden jócselekedeted fel van jegyezve a mennyekben, és a maga idejében nyilvánvalóvá lesz.

Mindentlátó Urunk, segíts meg és ments meg minket. Dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen.

Március 11.

1. Szent Szofróniosz, Jeruzsálem pátriárkája. Damaszkuszban született előkelő szülőktől. Miután elsajátította a világi bölcsességet, mégsem volt elégedett, és útra kelt, hogy tiszta lelki bölcsességet gyűjtsön. Szent Teodóziosz lavrájában találkozott János Moszkosz szerzetessel, akit tanítóvájául fogadott, s vele együtt indult el, hogy bejárja Egyiptom kolostorait és aszkétáit. Jelmondata ez volt: minden nap többet tanulni a lelki bölcsességből. Mindazt, amit megtudtak, lejegyezték, majd később két könyvben adták ki Limonár vagy Virágoskert címen. Később Rómába mentek, ahol Moszkosz meghalt, meghagyva Szofróniosznak, hogy testét vigye vagy a Sínai-hegyre, vagy Teodóziosz lavrájába. Szofróniosz teljesítette tanítója óhaját, s miután testét a lavrába szállította, Jeruzsálemben maradt, amelyet éppen akkor szabadítottak fel a perzsák alól. Jelen volt az Igaz Kereszt visszatérésekor Perzsiából, melyet Hérakleiosz császár a saját hátán vitt be a Szent Városba. Az öreg Zakariás pátriárka, aki szintén a fogságból tért vissza, nem élt sokáig; halála után Modesztosz, majd őutána a boldog Szofróniosz követte őt a trónon. Rendkívüli bölcsességgel és buzgósággal irányította az egyházat tíz éven át. Védelmezte az ortodoxiát a monotelita eretnekség ellen, amelyet saját jeruzsálemi zsinatán ítélt el, még mielőtt a VI. Egyetemes Zsinat megtette volna. Megírta Egyiptomi Szent Mária életét, összeállította a nagy vízszentelés rendjét, és új himnuszokat, énekeket vezetett be a különböző istentiszteletekbe. Amikor Omár arab kalifa elfoglalta Jeruzsálemet, Szofróniosz kérte őt, hogy kímélje meg a keresztényeket, amit Omár álnokul meg is ígért. Ám amikor Omár hamarosan fosztogatni és bántalmazni kezdte a jeruzsálemi keresztényeket, Szofróniosz nagy jajszóval kérte Istent, hogy vegye el őt az élők közül, hogy ne kelljen látnia a szentélyek meggyalázását. Isten meghallgatta imáját, és magához vette mennyei hajlékába 644ben.

2. Szent Pióniosz vértanú és társai. Szmirnai áldozópap, aki a Deciusféle üldözés idején szenvedett vértanúhalált Szmirnában. Keresztre feszítésre ítélték, aminek ő felettébb örvendezett. Amint a katonák összeállították a keresztet és a földre fektették, Pióniosz magától ráfeküdt, kinyújtotta karjait, és megparancsolta a katonáknak, hogy szegezzék át a kezeit. A keresztet fejjel lefelé állították a földbe, és a vértanú feje alatt tüzet gyújtottak. Nagy sokaság vette körül őket. Pióniosz behunyta szemét és magában Istenhez imádkozott. Még a haját sem tudta megperzselni a tűz. Amikor végül kialudt a láng, és mindenki azt hitte, már halott, Pióniosz kinyitotta szemét, és örömmel felkiáltott: „Istenem, fogadd be lelkemet!" – s kilehelte lelkét. Ő írta meg Szmirnai Szent Polikárp életét, akivel most együtt vigad Krisztus országában. 250ben dicsőült meg.

3. Jámbor Sínai Szent György. A Sínaihegy apátja, nagy aszkéta és igaz ember. Húsvét éjszakáján Isten angyala Jeruzsálembe vitte őt az istentiszteletre, majd még aznap visszavitte a Sínaihegyre. Békében hunyt el a VI. században.Ó, dicső Szmirna hírneves polgárai,

A híres Homérosz honfitársai!
Tudom én azt, amit mindnyájan tudtok,
De ti nem tudjátok azt, amit én tudok:
Ismerem az édes halál édességét,
S még édesebbét: a Krisztusba vetett reménységét.
Tudom, hogy a halál nem öl meg engem,
Csak a testet a lélektől elválasztja;
Tudom, hogy angyalok várnak reám
A mennyei Király fényes udvarában,
Angyalok, próféták és a szentek,
Isten kedveltjeinek seregnyi hada,
S Krisztusért halt vértanúk sokasága.
Tudom, hogy hazatérni készülök,
Onnan jöttem, s oda vágyom vissza.
Tudom a célját minden szenvedésemnek,
(Ti nem tudjátok, miért kínoztok engem!)
Vár reám az Üdvözítő a mennyei hajlékban.
Forrj csak, gonoszság, és dühöngj ellenem!
Vár reám a Megváltó kitárt karokkal,
Sújtsatok hát még nagyobb kínokkal!
Mert nehezebb kín hamarabbi hajnalt hoz,
Sietősebb halál – vidámabb lelket ád.

ELMÉLKEDÉS

„Semmilyen jó nem teljesedik be csupán a mi fáradozásunk által, hanem Isten ereje és akarata által. Isten mégis elvárja tőlünk a fáradozást, amely összhangban van az Ő akaratával." Ezek Szent Varszonufiosz és János szavai. Kevés szó, de sokat mondóak. Nekünk fáradoznunk kell minden jó megművelésén és előkészítésén, de hogy egy jó dolog kicsírázike, felnövekszike és gyümölcsöt tereme, az Isten erejétől és akaratától függ. Mi szántjuk a barázdákat, Isten pedig vet – ha úgy akarja. Mi tisztítjuk a lélek edényeit, Isten pedig beléjük önti a Lelket – ha úgy akarja. És Ő mindent akar, ami megfelel a legfőbb bölcsességnek és célszerűségnek, vagyis az emberi üdvösség isteni üdvrendjének (ökonómiájának).

Az Úr szavait magyarázva: „Legyetek tehát okosak, mint a kígyók, és szelídek, mint a galambok" (Mt 10,16), Aranyszájú Szent János azt írja, hogy az Úr azért adta ezt a parancsot tanítványainak, „hogy ők maguk is közreműködjenek valamivel, s ne tűnjék úgy, mintha minden csupán a kegyelem műve lenne, és ne gondolják, hogy a dicsőség koronáit ingyen kapták." Tehát két dolog elengedhetetlen üdvösségünkhöz: a mi fáradozásunk és Isten kegyelmi ereje.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust Kajafás ítélőszéke előtt:

1. miként tartja a zsidó főpap az Urat házában, körbevéve szinte ugyanolyan hitvány emberekkel, mint ő maga;
2. miként ül Péter kint az udvaron a tűznél, és miként tagadja meg háromszor az Úr Jézust a szolgák előtt;
3. miként történik ez ma is, amikor egyes keresztények a világtól való félelmükben úgy tagadják meg az Urat, hogy úgy tesznek, mintha nem lennének keresztények, nem ismernék az Úr parancsolatait és nem törődnének az Úrral.

SZENTBESZÉD

Krisztus második eljöveteléről

„Amikor pedig az Emberfia eljön az ő dicsőségében,
és vele az összes szent angyalok, akkor beül majd
dicsőségének trónjába." (Mt 25,31)

Így szólt az Úr, mégpedig közvetlenül a legborzalmasabb megaláztatása előtt: a megkötözés, leköpés, arculütés, kigúnyolás és keresztre feszítés előtt. A legsötétebb órákban beszél az Ő legfényesebb és legdicsőségesebb órájáról. A világból való ret-

tenetes és nyomorúságos távozása előtt beszél az Ő dicsőségben való újbóli eljöveteléről. Először a betlehemi barlangból jött, szerényen és észrevétlenül, de legközelebb angyalainak felhőin érkezik majd. Először mintha a földből sarjadt volna ki, másodszor pedig az égből jelenik meg. Először a földön állt és térdelt, másodszor pedig dicsőségének trónján fog ülni.

S amikor újra eljön az Ő dicsőségében, senki számára sem lesz láthatatlan. Senki sem fogja kérdezni, mint a csillagjósok az Ő első eljövetelekor: „Hol van a Király?" Ezúttal mindenki látni fogja a Királyt, és felismeri Őt Királyként. De ez a látás és felismerés egyeseknek örömre, másoknak pedig félelemre és borzalomra szolgál majd. Képzeljétek el azok örömét, akik az Ő parancsolatait betöltötték, akik az Ő nevében imádkoztak és jócselekedeteket végeztek, s különösen azokét, akik az Ő nevéért szenvedtek! És képzeljétek el azok félelmét és borzalmát, akik leköpték, arcul ütötték és megfeszítették Őt Jeruzsálemben, valamint mindazokét, akik az évszázadok során gúnyolódnak az Ő csodáin, gyalázzák az Ő nevét, és lábbal tapodják parancsolatait!

Irgalmas Urunk, bocsáss meg mindannyiunknak, akik nevedet hívjuk, de gyarlóságunkban vétkezünk; bocsáss meg nekünk ama dicsőséges és sorsdöntő óra előtt, amikor megjelensz a Te dicsőségedben, minden szent angyaloddal együtt. Dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen.

Március 12.

1. Hitvalló Szent Teofán. Szigriánusnak nevezték szülőhelye, Szigria után. Leó Iszaurusz császár és fia, Kopronümosz rokona volt. Hatalmas vagyonnal és fényűzéssel rendelkezett, ám mindez elveszítette értékét Teofán számára, amint Krisztus Urunk trónra lépett a lelkében. Ellenállt a házasságnak, s mikor mégis kénytelen volt megházasodni, sikerült meggyőznie menyasszonyát, hogy éljenek tisztaságban, mint fivér és nővér. Miután szülei meghaltak, felesége kolostorba vonult, ő pedig egy másikba, a Küzikosz vidékén fekvő Szigriánushegyekbe. Az egykor dicső és gazdag Teofán a legutolsó szegényként élt a monostorban; mindenki ámult e hatalmas változáson. Mivel híressé vált erős hite, önmegtartóztatása és bölcsessége miatt, meghívták a nikaiai VII. Egyetemes Zsinatra, ahol megerősítették az ikonok tiszteletét. Nagy tisztasága és szüzessége miatt Isten a csodatevés ajándékával tüntette ki: minden betegséget gyógyított, különösen a megszállottságot és az őrületet. Minden betegért és nyomorultért imádkozott Istenhez, és imájával segített rajtuk. Ám amikor ő maga betegedett meg és hosszan szenvedett, nem akart Istenhez imádkozni saját gyógyulásáért, hanem hálával tűrte a bajt. Amikor az ikonok üldözése a gonosz Örmény Leó

alatt újra fel lángolt, Szent Teofánt Konstantinápolyba vitték és börtönbe vetették, ahol két évet töltött szorongattatásban, kínban és megaláztatásban. Ezután a császár Szamothraké szigetére száműzte, amit ő már korábban lélekben előre látott és megmondott börtönőreinek. Miután megérkezett Szamothrakéra, már csak huszonhárom napot élt, majd elköltözött Urához és Teremtőjéhez, hogy átvegye a dicsőség méltó koronáját.

2. Új Teológus Szent Simeon. Ez az istenhordozó és nagy egyházatya a paphlagóniai Galatában született, Konstantinápolyban nevelkedett, és II. Baszileiosz valamint Bíborbanszületett Konstantin császárok udvaroncai közé tartozott. Krisztusért mindent elhagyott és kolostorba vonult. Az idősebb Simeon atya irányítása alatt végezte aszkézisét, később a Szent Mammaszmonostor apátja, végül remete lett. Szent Nazianzoszi Gergely után ő a legnagyobb teológus. Szívében érezte a kegyelmet; szavai valódi lelki és teológiai kinyilatkoztatások. 1032ben hunyt el, ereklyéi csodatevőek.

3. Nagy Szent Gergely pápa (Dialógus Szent Gergely). Gordianus szenátor fia, aki maga is szenátor és Róma városának elöljárója volt. Ám mihelyt atyja elhunyt, a lelki életnek szentelte magát. Hatalmas vagyonából hat kolostort építtetett Szicíliában, a hetediket pedig magában Rómában, Szent András apostol tiszteletére, ahol ő maga is szerzetesi nyírást nyert. Édesanyja, Szilvia szintén szerzetesnő lett egy női kolostorban. Pelágiusz pápa halála után Gergelyt választották meg pápának. Ő azonban menekült e tisztesség és hatalom elől, hegyekben és szakadékokban rejtőzve, de az Úr felfedte őt keresőinek: egy földtől égig érő oszlop jelent meg azon a helyen, ahol Gergely rejtőzködött. Rendkívül irgalmas volt. Minden jövedelmét a szegények menedékhelyeire és vendéglátásra fordította. Gyakran hívott magához szegényeket, és maga szolgálta ki őket az asztalnál. Hasznos könyvek írásával is foglalkozott. „Dialógusosnak" vagy „Párbeszédesnek" azért nevezik, mert ilyen címmel írt könyvet (Dialogi), amelyben az itáliai szentek erényeit és csodáit mutatta be. Ő állította össze az Előszentelt Áldozatok Szent Liturgiáját is, amelyet a Nagyböjt szerdáin és péntekjein végeznek. Archidiakónusa, Péter, egy galambot látott a feje felett repkedni, amikor ült és írt. 604ben költözött át az Úrhoz.

Örmény Leó kínál Teofánnak,
Kínál kincset, amennyit csak vágyik,
Csak nevét írja alá végre
A képrombolók gonosz jegyzékére.
A börtönből Teofán így ír néki:
– Nem tudok, ó császár, kedvedben járni,
Isten s teelőtted igaznak maradni.

Míg ifjú voltam s a világ kegyeltje,
Hatalmas vagyonnal rendelkeztem,
Mindent elhagytam, Istenhez siettem,
Mindent szétosztva, pusztába eredtem.
A pusztában sosem voltam éhes,
Isten táplált s volt nékem oly édes.
Mit kínálsz nékem vénségem idején?
A port, mit megvetettem ifjúságom delén!
Semmit, ó császár, nem adhatsz te nékem,
Mit az Úr százszorosan ne adna meg éppen,
Csak a kínt, melyre oly régen vágyom,
A kínt, mely e világtól elválaszt, látom,
Hogy egyesítsen drága Urammal végre.
Miért hadakozol, császár, az ikonok ellen?
Hisz Krisztus maga is nem egy élő ikon?
Az Örök Hüposztaszisz (Személy) képmása,
A Háromságos hatalom tiszta ábrázolása,
A rejtőzködő Istennek szent ikonja,
Rejtőzködőé, kit ész fel nem foghatna.
Ő ítél majd feletted s felettem.
Uralkodj, császár, de várj a cserére,
A világ elmúlik, Isten áll örökre.
Ki Istennel van, a világtól nem fél.

ELMÉLKEDÉS

Senki, még maga az Úristen sem tanítja szívesen a gőgöset. Senki sem törődik azzal, hogy tanácsot adjon annak, aki azt kiáltja, hogy ő már mindent tud. „A szelídeknek nyilatkoztatnak ki a titkok” – mondja a bölcs Szirák fia (3,19). Dávid pedig ismételten kijelenti, hogy Isten „igazságban vezeti a szelídeket, és tanítja az ő útjára a szelídeket” (Zsolt 24,9). Gőgös az, aki mindenkit tanítani akar, de ő maga senkitől sem hagyja magát taníttatni; szelíd pedig az, aki senkit sem vágyik tanítani, de szüntelenül vágyik arra, hogy bárkitől tanulhasson. Az üres kalász feje magasan kiemelkedik az egész mező fölé, a teli kalászé pedig meghajlik! Ó, gőgös ember, ha őrangyalod valahogy fellebbentené a fátylat a szemedről, és megmutatná neked mindannak végtelen óceánját, amit nem tudsz, térdre borulnál minden ember előtt, aki előtt gőgösködtél és akit lebecsültél, és zokogva kiáltanád: bocsáss meg, bocsáss meg! Semmit sem tudok! Az alázatosnak és kegyesnek gyakran az is kijelentetik, mikor fog meghalni, a gőgöset pedig váratlanul éri a halál.

Dialógus Szent Gergely meséli egy bizonyos Karposz püspökről, aki minden nap misézett (liturgiát végzett), hogy egyszer megjelent neki valaki a túlsó világról, és így szólt: „Folytasd, amit teszel, s nekem szolgálva ne fáradjon el a lábad, és ne lankadjon el a kezed. Istenanya Elszenderedésének (Nagyboldogasszony) napján pedig eljössz hozzám, és megadom neked jutalmadat mennyei országomban, mindazokkal együtt, akikért a szertartásokon imádkoztál." Egy év múlva, az Elszenderedés napján Karposz püspök bemutatta a szent áldozatot, elbúcsúzott papjaitól, és Istennek ajánlotta lelkét. Arca pedig felragyogott, mint a nap.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust Pilátus előtt:

1. miként vádolják Őt a zsidók Pilátus előtt, Ő pedig semmit sem válaszol;
2. miként Pilátus kérdéseire sem felel semmit;
3. miként szólal meg az Úr ékesszólóan, amikor az embereket kell megvédeni az ördögtől, a bűntől, a betegségtől és a haláltól, de miként hallgat, amikor tőle, az emberek Védelmezőjétől várják, hogy megvédje önmagát az emberektől.

SZENTBESZÉD

Krisztus második eljöveteléről (folytatás)

„Elébe gyűlnek mind a nemzetek,." (Mt 25,32)

Minden nép egybegyűlik az Úr Jézus előtt, amikor megjelenik az Ő dicsőségében, szent angyalaitól körülvéve, s trónján ülve, mint élők és holtak Bírája. Minden nép egybegyűlik, kivétel nélkül mindenki. Nemcsak a zsidók, akik megkínozták Őt, és nemcsak a keresztények, akik dicsőítették Őt, hanem a pogányok is, akik nem ismerték és nem ismerték el Őt. Mert ha Ő maga nem is jelent meg minden népnek, mindenkihez küldött valakit, vagy adott valamit Isten akaratának megismerésére és az üdvösségre. Ezért minden népnek meg kell jelennie Előtte az ítéletre.

Ó, mily félelmetes és fenséges látvány, amikor minden nép és a föld minden törzse, akik valaha voltak és akik vannak, egybegyűlik az Úr előtt, aki sok napnál is fényesebb! Micsoda öröm lesz ez a szent vértanúknak és hitvallóknak, amikor látják, hogy e számtalan tömegben nincs többé egyetlen nyelv sem, amely tagadná az Úr Jézus istenségét! Ám abban az órában és azon a helyen senkinek sem használ már, ha elismeri és megvallja nagy Urunk istenségét, ha azt a földön tagadta. Ott és akkor a számadás történik, nem pedig a gyűjtés vagy tékozlás. Amivel az ember az Úr elé áll, az alapján ítéltetik el vagy mentetik fel.

Most van itt az ideje elismerni az Úr Jézus istenségét; most, amikor sokan tagadják, és amikor sokakban kétség támad felőle. Azok, akik szeretik az Urat és bíznak minden szavában, könnyen elismerik ezt. Mert ha Ő mondja, miért gyötrődnének, kételkednének vagy tépelődnének azok, akik szeretik Őt!

Urunk, Jézus Krisztus, Istenünk, irgalmazz nekünk! Dicsőség és hála Néked most és mindörökké. Ámen.

Március 13.

1. Szent Niképhorosz, konstantinápolyi pátriárka. Bölcsen és buzgón kormányozta az Anyaszentegyházat, mint Konstantinápoly legnagyobb főpásztora. Amikor Örmény Leó az ikonok ellen támadt, ellenszegült a császárnak: előbb tanácsolta, majd megfeddte őt. Ezért a gonosz császár Prokonnisz szigetére száműzte. Ezen a szigeten volt egy monostor, amelyet maga Niképhorosz épített Szent Teodor tiszteletére. Itt töltött az ortodox hit hitvallója tizenhárom évet, majd 827ben elhunyt és az Úrhoz költözött. Miután minden ikonromboló császár elpusztult, és a trónra Mihály ült anyjával, Teodórával, a pátriárkai székbe pedig visszatért Metód pátriárka, ekkor (846ban) Szent Niképhorosz ereklyéit Prokonniszról Konstantinápolyba szállították. Először a Szent Szófiatemplomban helyezték el őket, ahonnan életében elűzték, majd a Szent Apostolok templomában. E nagy főpap fő ünnepe június 2án van, március 13án pedig romlatlan ereklyéinek feltalálását és átvitelét ünnepeljük. Szent Niképhoroszt március 13án űzték ki Konstantinápolyból, és szintén március 13án, tizenkilenc évvel később, szállították vissza ereklyéit a fővárosba.

2. Szent Krisztina vértanúnő, a perzsa. Krisztus hitének rendíthetetlen megvallásáért kegyetlen kínzásokat szenvedett el Perzsiában a IV. században. Kínzói annyira megkorbácsolták, hogy végkimerültségben meghalt. Lelke elvált meggyötört testétől, és Krisztus Királynak és Úrnak örök örömébe költözött.

3. Szent Publiusz vértanúpüspök. Ez a szentéletű vértanú a dicsőséges Areopagita Dionüsziosz utódja volt az athéni püspöki székben. Püspökként a hitetlenek megkínozták és lefejezték a II. században. A rövid ideig tartó kínokért cserébe az örök életet nyerte el örökségül.

Konstantinápoly, csodás város, kék Boszporusz partján,
Dicsőségedhez fogható nincs e világon.
Lelki harcosoknak voltál félelmetes küzdőtere,
Isten szentjei s istenkáromlók csaptak össze benne.

Hosszú századokon át, mint a rosta, úgy szűrtél te,
Isten szolgáit s az árulót mind elédbe vitte.
Sok bűn s bűnösök tettei bár bemocskoltak téged,
Vértanúk bő vére adta meg néked a szentséget.
Ki számlálhatná meg mind a te lelki hőseidet,
Minden égi látomásod s minden szent rejtelmedet?
Istennek angyalai reád gyakran leszállottak,
S az emberek angyalként az égbe emelkedtek.
Isten Anyja sokszor megjelent tebenned régen,
Hogy a fárradtat mentse, s a beteg gyógyulást érjen.
Szentek fényes seregei feletted így szállnak,
Imáidat vive a Mindenható Uralkodónak.
Ó, mily sok szent sarjadt belőled, mint saját gyermeked!
Liliom liliom mellett – szent mellett szent emelkedett.
Naptárad s történelmed vörös vérrel írtad meg,
Szent munkád által a nagy Hitvallás is született meg.
Ezért elmondható rólad e méltó, igaz szó:
Városok közt te vagy a „vörös betűvel" írandó.
Szent hittel világosítottad meg az egész világot,
Pogányságból s eretnekségből hoztál te jóságot.
Sokat szenvedtél, de el nem buktál, utad tart még ma is,
Dicsőséged zengi a föld és a magas egek is:
Minden megkeresztelt lélek neked hálával tartozik..

ELMÉLKEDÉS

Nagy keresztények azok, akikben Krisztus iránt nagy szeretet lángol. Ó, mily valóban nagy keresztények voltak az istenhordozó atyák és a vértanúk! Napjainkban sokaknak ezt már elképzelni is nehéz. Íme, mit vallott meg egyikük, Szent Új Teológus Simeon, monostorában az összes szerzetes előtt. Saját tapasztalatából beszélve arról, miként teljesedtek be rajta az Úr szavai: „Az én igám édes, és az én terhem könnyű", így szólt: „Higgyétek meg, amikor Istenhez, az én Üdvözítőmhöz menekültem, nem találtam semmi szomorút, nehezet vagy elviselhetetlent... Egyetlen nagy és elviselhetetlen szomorúságom csak az volt, hogy nem találtam elég alkalmat arra, hogy meghaljak Krisztus szeretetéért." Hát nem olyanoke az ilyen lelkek, mint a cserépedénybe zárt lángok? Lángok, melyek mindig felfelé törnek és az ég felé irányulnak! Mihelyt lekerül a fedél, a láng a magasba szökken.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust a Heródes előtti ítéletkor:

1. Hogyan örvendezett először Heródes, látva Jézust – nem lelki szükségből, hanem puszta kíváncsiságból;

2. Hogyan remélt Heródes valami csodát látni Jézustól, de csalatkoznia kellett, mert az Úr hallgatott minden kérdésére;

3. Hogyan gúnyolta ki Heródes övéivel együtt az Urat, és hogyan adtak reá gúnyból fehér ruhát.

SZENTBESZÉD

a gonoszok gonoszság árán való megbékéléséről

„Ezen a napon Heródes és Pilátus jó barátok lettek, bár azelőtt haragban voltak..” (Lk 23, 12)

Az igaz ember még gyalázatában és megalázottságában is jót tesz ellenségeivel. Megbékíti őket. Igaz, ebben az esetben megbékélésük nem valamilyen jó ügyön való közös munkálkodást jelentett, hanem az igaz ember közös üldözését. De legalább egymás iránti gyűlöletük lángja alábbhagyott és kialudt. És ez az igaz ember jutalma. Pilátus és Heródes ellenségek voltak. Ám azon a napon, amikor az Üdvözítőt mindkettőjük elé ítéletre vezették, megbékéltek. A Béke Fejedelme békét hozott a viszálykodók közé – azt a békét, amely segített kifaragni az Ő keresztjét. De Ő azért is jött, hogy önkéntes áldozat legyen sokak bűnéért. Ma is megbékélnek egymással az ellenfelek, ha az Urat kell támadni és elítélni. Sokan vannak, akik marják egymást mindaddig, amíg az Úr nevét nem említed előttük. De amint meghallják e nevet, rögtön megbékélnek, hogy együtt támadják e szent nevet. Könnyebben viseli el az igazságtalan az igazságtalant, mint az igazat. Az igazságtalan könnyebben szót ért és békül meg a másik igazságtalannal, mint az igazzal. Még egyes országok pártjai is, melyek a legvéresebb harcban állnak egymással, megbékélnek, amikor dönteni kell: milyen helyet kapjon az Úr Jézus Krisztus az államban? Az elsőte (ami megilleti Őt), vagy az utolsót? Ilyen kérdésnél a vérszomjas ellenségek békét kötnek, csak hogy az Úrnak az utolsó helyet juttassák. Ugyanígy békült meg annak idején a farizeusok és szadduceusok viszálykodó pártja, és fogott össze Krisztus ellen.

És miért kellene a Legtisztábbnak és a Legszükségesebbnek az utolsó helyen lennie? Mert – az ő eszük szerint – így nekik maradnak az első helyek. Ugyanez a szándék vezette a megbékélésben a farizeusokat és a szadduceusokat, a vérbeli

ellenfeleket, amikor Krisztus halálát követelték. Ugyanez az indíték hozott békét Pilátus és Heródes között is, amikor Krisztus haláláról kellett dönteniük.

Ó, testvéreim, soha ne keressünk békét az igazságtalansággal az igazság ellenében! Hanem keressük mindig a békét Istennel és a lelkiismeretünkkel. Istenünk, segíts meg minket, hogy ilyen békénk legyen mindörökké. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Március 14.

1. Szent Benedek (Benedikt). Itáliában, Nursia vidékén született 480ban, gazdag és neves szülőktől. Az iskolában nem maradt sokáig, mert belátta, hogy a könyvekből való tanulás miatt elveszítheti „lelkének nagy értelmét". Így hagyta el az iskolát mint „tanulatlan bölcs és értelmes tudatlan". Egy monostorba menekült, ahol Román szerzetes nyírta őt baráttá (adta fel rá a szerzetesi ruhát), ezután egy sötét hegy barlangjába vonult vissza, ahol több mint három évet töltött nagy önsanyargatásban lelke javára. Román hordott neki kenyeret, amelyet egy kötélen engedett le a meredek szikláról a barlang elé. Amikor híre ment a környéken, elhagyta a barlangot, hogy elkerülje az emberektől jövő dicsőséget. Önmagával szemben felettébb szigorú volt. Egyszer, amikor a testi vágy tisztátalan démona tört rá, meztelenre vetkőzött és csalánba meg tövisekbe vetette magát, amíg el nem távolított magától minden asszonyra vonatkozó gondolatot. Isten számos lelki ajándékkal áldotta meg: tisztánlátással, gyógyítással, kiűzte a gonosz lelkeket, halottakat támasztott fel, másoknak éberen vagy távolból, álomban is megjelent. Egyszer előre látta, hogy a neki felszolgált boroskehely mérgezett. Keresztet vetett a kehelyre, és az szétrepedt. Tizenkét monostort alapított, kezdetben mindegyikben tizenkét szerzetessel. Később alakult ki a bencések külön rendje, amely ma is létezik a Római Katolikus Egyházban. Hat nappal halála előtt megparancsolta, hogy nyissák ki korábban előkészített sírját, mert a szent látta, hogy vége közel van. Összehívta minden szerzetesét, tanácsokkal látta el őket, majd visszaadta lelkét az Úrnak, akit hűséggel szolgált szegénységben és tisztaságban. Édeshúga, Szkolasztika, egy női monostorban élt, s bátyját követve maga is nagy aszkézisben élt és magas lelki tökéletességre jutott. Amikor Szent Benedek kilehelte lelkét, két szerzetes – az egyik úton volt, a másik egy távoli cellában imádkozott – ugyanazt a látomást látta egy időben: egy földtől az égig érő utat, amelyet drága szövetek borítottak és kétoldalt sorban álló emberek világítottak meg; az út tetején egy leírhatatlan szépségű és fényességű ember állt, aki megmondta nekik, hogy ez az út Benedeknek, az Isten kedveltjének készült. E látomásból tudta meg a két testvér, hogy jó igumenjük (elöljárójuk) elköltözött e világból. Békében hunyt el 543ban, és Krisztus Király örök országába költözött.

2. Szent Euszkhémon, lampszakoszi püspök. Az ikonrombolás idején üldöztetést és börtönt szenvedett el. Theophilosz ikonromboló császár idején (829842) hunyt el az Úrban.

3. Szent Theognosztosz, kijevi metropolita. Származása szerint görög, a kijevi Szent Péter utódja. Sokat szenvedett a mongol hordák között Dzsinibektől. Saját emberei, az oroszok rágalmazták meg a mongol kán előtt, hogy tisztsége után nem fizet adót. Amikor a kán magához hívatta és erről kérdezte, ő így felelt: „Krisztus, a mi Istenünk, tulajdon drága vérével váltotta meg Egyházát a pogányoktól. Miért kellene most adót fizetni a pogányoknak?" Végül valahogy kiszabadult és hazatért. Huszonöt évig kormányozta az Egyházat. 1353ban hunyt el az Úrban.

Benedek hatalmas csodatevő válla,
Istenhez sírva és szelíden szállt imája.
Szentlélek vezette, hite tiszta, mély,
Szelíd, erős vezér, ki Istennek él.
Placida, az ifjú, szófogadó szolga,
Egy napon a vízhez sietett a dolga.
A szent atya épp az Úrhoz fohászkodott,
De lelke a távolba látni vágyódott:
Nézd, a patak árad, sziklákat sodor,
Placidát a halál örvényeibe vonja a sodor,
Elkapta az ár, s játszik az életével,
Szent hallja a jajszót, saját nevével.
Itt hit kell, s üldözni a vad áradatát,
Küldi is az öreg Maurosz szerzetest.
Maurosz egy ugrással a vízbe vetette magát,
Mintha úton járna, úgy érte el Placidát,
Nem is tudta Maurosz, hogy a vízen lépked,
Szent imája tartotta őt, a viz fölött.
Mikor az öreghez megérkeztek ketten,
Kezét csókolták, s Placid szólt szepegve:
– Láttalak téged, atyám, fejem felett állni,
Mikor szívem kezdett a félelemtől válni,
Hajamnál fogtál meg, s a víz fölé emeltél,
Míg Maurosz segítségemre mellém nem értél!
Szent Benedek atyánk buzgó imájára,
Isten Mauroszt is tette csodák forrására.

ELMÉLKEDÉS

Aligha találhatnánk jobb tanítást arról, miért ne legyünk restek, és miért ne halasszuk holnapra az imádságot és a munkát, mint amit Szent Szíriai Efrém ad nekünk e példával: „Egy testvérnek azt a gondolatot sugallta (az ellenség): ma pihenj meg, és csak holnap kelj fel a virrasztásra!" Ő azonban így válaszolt a gondolatnak: „Ki tudja, talán holnap fel sem kelek, ezért ma kell felkelnem." – Hasonlóképpen a munkánál is ezt sugallták neki: ma pihenj, holnap majd dolgozol! Ő ismét így felelt: „Nem, hanem ma fogok dolgozni, a holnapi napról pedig az Úr gondoskodik." Szent Antal pedig így tanít: „Minden nap hajnalán úgy igazítsd az életedet, mintha az lenne az utolsó napod a földön, és így megóvod magad a bűntől."

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust Pilátus előtt:

1. Hogyan hallgat az Úr Pilátus előtt;
2. Hogyan dobja el ezalatt Júdás az ezüstöket a templomban, és hogyan akasztja fel magát;
3. És ismét, hogyan kérdez Pilátus, az Úr pedig hallgat.

SZENTBESZÉD

Krisztus dicsőségének jövendöléséről

„mostantól látni fogjátok az Emberfiát, amint a Hatalom jobbján ül, és amint majd eljön az ég felhőin.." (Mt 26, 64)

Aki nem akarja látni Istent a földön irgalmas Szamaritánusként, az látni fogja Őt az égben mint Rettegett Bírót. Annyira elvakultak voltak a zsidó elöljárók, hogy az Úr Krisztusban nemcsak az Istent, a Messiást vagy a Prófétát nem tudták meglátni, de még egy közönséges jó embert sem. Alacsonyabb sorba helyezték Őt az egyszerű, tisztességes embereknél. Sőt, még ennél is tovább mentek: alábbvalónak tartották a latornál is. Barabbást szabadon bocsátották, Krisztust pedig elítélték! Gúnyolódtak rajta, álarcos játékot űztek Vele, mint egy olcsó és haszontalan tárggyal.

Ám éppen abban az órában, amikor a zsidók gonoszul játszottak Krisztussal, a hallgatag Úr hirtelen megnyitotta száját és megszólalt: Ezentúl látni fogjátok az Emberfiát a Hatalom jobbján ülni, és eljönni az ég felhőin! Micsoda távolság aközött, aki Krisztus valójában, és akinek a zsidók tartották Őt!

Az Emberfia, aki a Hatalom jobbján ül, az Isten Fia, a mi Urunk Jézus Krisztus, amint azt nem sokkal később Szent István fődiakónus és sokan, sokan mások is látták. Az Emberfia, aki angyalok, számtalan égi erő és sereg felhőin jön el, ismét csak ugyanaz az Isten Fia, a mi Urunk Jézus Krisztus, amint azt Szent János teológus és evangélista látta és a Jelenések könyvében leírta.

Ó, testvéreim, ne hagyjátok magatokat megtéveszteni azok által, akik azt mondják: „Majd ha látjuk Krisztust az égben mint Istent, akkor hinni fogunk Benne!" Késő lesz már az a hit, és hiábavaló az a látás. Nekünk a hitünkkel kell meglátnunk az Istent abban a megalázott, leköpött, összevert, elvérzett és kigúnyolt emberben Kajafás udvarában; abban a hallgatag elítéltben, akit a zsidók olcsó és haszontalan dolognak tartottak, és akiből gúnyt űztek. Ez az a hit, amelyet az égben értékelnek. Ez az a hit, amely eddig a legfényesebb lelkek, a legerősebb jellemek, a legkitartóbb hősök és a legvilágosabb elmék seregeit nevelte fel és ültette át a mennyekbe.

Megalázott Urunk, emelj fel minket ehhez a hithez. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Március 15.

1. Szent Agapiosz vértanú és a vele lévő hét társ: Publiosz, Timolaosz, Romülosz, két Alexandrosz és két Dionüsziosz. Mindannyian a palesztinai Cezáreában szenvedtek vértanúhalált Urbánus helytartó alatt, Diokleciánusz császár idején. Agapiosz kivételével mind a heten egészen fiatalemberek voltak, és még nem voltak keresztények. Soha nem keresztelkedtek meg vízzel, de a keresztségük vér által történt. Egy napon ez a hét ifjú nézte, hogyan kínozzák a keresztényeket – egyeseket tűzön, másokat bitófán, megint másokat a vadállatok előtt –, és látva, milyen türelemmel viselik a keresztények a gyötrelmeket, fellángolt bennük a Krisztus iránti buzgóság. Maguk kötözték meg hátul a kezüket, és így megkötözve álltak Urbánus elé, mondván: mi is keresztények vagyunk! Urbánus hízelgése és fenyegetése hiábavalónak bizonyult. Az ifjakhoz csatlakozott a város tekintélyes polgára, Agapiosz is, aki már korábban is sokat szenvedett Krisztusért, és még inkább felszította bennük a hitet és az Úr iránti szeretetet. Mindannyiukat karddal fejezték le 303ban, és átköltöztek a Mennyei Király palotáiba.

2. Szent Alexandrosz vértanú. A pamphüliai Szidéből származott. Aurelianus császár helytartója megkérdezte tőle, ki ő és mi a foglalkozása – mire Alexandrosz azt felelte, hogy ő Krisztus nyájának pásztora. – És hol van ez a krisztusi nyáj? – kérdezte tovább a gonosz és sötét helytartó. Alexandrosz így válaszolt: „Az egész világon élnek emberek, akiket Krisztus Isten teremtett; akik hisznek Őbenne, azok az

Ő juhai, de mindazok, akik elpártoltak Teremtőjüktől, és teremtményeknek, emberi kéz alkotta holt bálványoknak szolgálnak, mint ti, azok idegenek az Ő nyájától, és Isten félelmetes ítéletén a bal oldalra kerülnek, a kecskék közé." Erre a gonosz bíró megparancsolta, hogy előbb ökörínnal verjék meg, majd tüzes kemencébe vetették. De a tűz semmit sem ártott neki. Ezután húst szaggattak le róla, végül a helytartó elrendelte a lefejezését. Ám mihelyt a bíró kimondta az ítéletet, megszállta őt a gonosz lélek és megőrült. Üvöltve vezették istene, a bálvány elé, de útközben kilehelte gonosz lelkét. Szent Alexandrosz 270 és 275 között szenvedett vértanúságot.

3. Szent Nikandrosz vértanú, az egyiptomi. Megnyúzták, majd lefejezték Krisztus hitéért. Bűne az volt, hogy orvosként segítette a keresztény vértanúkat, és a kivégzettek testeit tisztességgel eltemette. Méltósággal szenvedett vértanúhalált 302 ben.

Minden rendből sereget gyűjt az Úr magának,
Kiben hite s szeretete lángol:
Bölcsekből és orvosokból, munkásból, parasztból,
Császárból és halászból – a mártírhadból.
Kard vágta le, s az Úr fogadta a bölcs Alexandroszt,
Kard vágta le, s az Úr vette a kegyes Nikandroszt.
Kard vágott le nyolc ifjú és gyönyörű almát,
S kard éléről kapta el őket a Mindenható Saját Karja.
Amit a világ a karámjából kiszór és kivet,
Isten lágy kézzel gyűjti, mint legszebb virágokat.
A gyomként kidobott, első polgár Agapiost,
Isten fogadja, mint fiát, dicsőségel.
Tíz vértanú s dicső férfiú e szent seregben,
Angyali karban énekel most az öröklétben.
Nem mindegy, miért kell meghalni, s hová jutni:
Egyik holt boldog, a másiknak átkot kell futni.
Aki Krisztusért hal meg, áldás marad rajta,
Ki Krisztust üldözve vész el – azt az átok marja.

ELMÉLKEDÉS

Bárki vagy bármi iránti szeretet – még az önmagunk iránti is – az idővel kihűlhet az emberben, vagy teljesen elveszhet, sőt, gyűlöletté is átalakulhat. Ám az Isten iránti szeretet, ha egyszer elnyeretett és megszilárdult, nehezen hűl ki, hacsak az ember el nem veszíti az eszét. Az első esetben az ember vagy a saját belső változása, vagy a szeretett tárgy megváltozása miatt csökkenti vagy törli el szeretetét. A második eset-

ben az ember csakis és kizárólag a saját változása miatt csökkentheti Isten iránti szeretetét, de sohasem Isten megváltozása miatt. Mindezt szebben és világosabban fejezte ki Szent Szíriai Izsák, mondván: „Van szeretet, mely hasonlatos az esővízpatakhoz, mely elapad, mihelyt az eső eláll. De van szeretet, mely hasonlatos a földből feltörő forráshoz, mely soha el nem apad. Az első az emberi szeretet, a második az isteni." Szent Új Teológus Simeon pedig így beszél erről az isteni szeretetről: „Ó, szent szeretet! Te vagy a törvény beteljesítése. Te magadhoz ölelsz, te felmelegítesz, te lángra lobbantod szívemet Isten és felebarátaim mérhetetlen szeretetére… Szeretetből lett Isten emberré. Szeretetből tűrt el minden életadó szenvedést, hogy az embert megszabadítsa a pokol kötelékeitől és az égbe emelje. Szeretetből futották végig az apostolok szakadatlan pályafutásukat. Szeretetből ontották vérüket a vértanúk, csak hogy el ne veszítsék Krisztust."

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust, amikor Pilátus a zsidók elé vezeti Őt:

1. Hogyan ostorozzák meg az Urat először a római katonák;
2. Hogyan gúnyolják ki Őt ezután: töviskoronát tettek a fejére és bíborruhát adtak reá;
3. Hogyan mutatja Őt Pilátus a zsidóknak, mondván: „Íme, az ember!"

SZENTBESZÉD
az elhagyatott házról szóló jövendöléséről

„Íme, elhagyatottá lesz a ti házatok." (Mt 23, 38)

Miért hallgatott az Úr a zsidók és Pilátus előtti ítéletkor? Azért, mert korábban már mindent elmondott, amit el kellett mondania. Elmondta és megjövendölte, miként fogják Őt a zsidó elöljárók átadni a pogányoknak, és miként fogják megölni. Többször is megjövendölte, mi fog történni személyesen Ővele. Apostolai ezt hallották és jól megjegyezték. De megjövendölte azt a rettentő büntetést is, amelyet a zsidók vonnak magukra az Isten Fia ellen elkövetett bűntettükkel. A zsidók ezt is hallották – és elfelejtették. Íme, elhagyatottá lesz a ti házatok! Ezt jövendölte meg az Úr a zsidóknak. A zsidók ezt is hallották – és elfelejtették. Ám később sokan emlékeztek e prófétai szavakra – sokan azok közül is, akik részt vettek a Nagy Bűntettben –, amikor a rómaiak lerombolták Jeruzsálemet, kifosztották, felégették azt, lakóit szétkergették és szétszórták az egész világon, sokakat pedig lekaszaboltak, megfojtottak, éhhalálra ítéltek vagy keresztre feszítettek.

A zsidók megfélemlítéssel és zaklatással kényszerítették a római Pilátust, hogy kezet emeljen az Úr Jézusra. Később a Római Birodalom támadt fel a zsidók ellen. Azon a napon, amikor az Úr jövendölésének be kellett teljesednie, a Római Birodalom, amelyet egykor Pilátus képviselt Jeruzsálemben, felemelte éles kardját Jeruzsálemre és fiaira. Amikor Hadrianus császár újjáépítette Jeruzsálemet, más nevet adott neki (Aelia Capitolina), és halálbüntetés terhe mellett megtiltotta a zsidóknak a Jeruzsálembe való betelepülést.

Íme, elhagyatottá lesz a ti házatok! És Jeruzsálem attól kezdve mindmáig valóban elhagyatott maradt a zsidók mint nemzet számára. A gonosz ősök gyermekei, akik Krisztust megölték, eddig mindenütt ott voltak, csak a saját házukban nem.

Mindenható Urunk, bocsásd meg bűneinket. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámin.

Március 16.

1. Szent Arisztobulosz apostol. A Hetvenek egyike volt. Barnabás apostol testvére, Ciprus szülötte. Pál apostolt követte, aki meg is említi őt a rómaiakhoz írt levelében (Róm 16, 10). Amikor a nagy Pál apostol számos püspököt szentelt a világ különböző tájaira, Arisztobuloszt tette meg Britannia (Anglia) püspökének. Britanniában a népek vadak, hitetlenek és gonoszak voltak; Arisztobulosz leírhatatlan kínokat, nyomorúságot és rosszakaratot szenvedett el közöttük. Irgalom nélkül verték, az utcákon vonszolták, gúnyolták és kicsúfolták. Ám végül e szent férfiú Isten kegyelmének erejével sikert aratott. Megvilágosította a népeket, megkeresztelte őket az Úr Krisztus nevében, templomokat épített, papokat és diakónusokat szentelt, végül pedig békében hunyt el ott, és az Úr országába költözött, akit hűséggel szolgált.

2. Szent Szabinosz vértanú. Egyiptomi származású, Hermopolisz városából, melynek elöljárója is volt. Egy keresztényüldözés idején sok más kereszténnyel együtt egy hegyre vonult vissza, és egy kunyhóba zárkózott, ahol idejét böjtben és imádságban töltötte. Ám elárulta őt egy koldus, aki élelmet hordott neki, és akivel Szabinosz sok jót tett. Mint Júdás Krisztust, úgy ez a nyomorult is pénzért (két aranyért) adta el jótevőjét. Szabinoszt hat társával együtt elfogták a katonák, megkötözték és ítélet elé hurcolták. Hatalmas kínzások után a Nílus folyóba vetették, ahol 287ben visszaadta lelkét Istennek.

3. Szent Trofimosz és Thallosz vértanúpapok. Édestestvérek, Szíriából származtak. Nyilvánosan és szabadon hirdették Krisztust, és leleplezték a görögrómai balgaságokat. A feldühödött pogányok elhatározták, hogy megkövezik őket. Ám amikor

köveket dobtak a szent testvérekre, a kövek visszahullottak és magukat a támadókat találták el, a testvérek pedig sértetlenek maradtak. Ezután mindkettőjüket keresztre feszítették. Keresztjeikről a testvérek tanították és bátorították a körülöttük álló, bánatos keresztényeket. A kínok után átadták lelküket az Úrnak, akihez mindvégig hűek maradtak. 300ban szenvedtek dicsőséges vértanúhalált Vofor városában.

Két édestestvér, Lélekkel átitatva,
Hittel megvilágítva és újjáalkotva,
E két szent testvér, keresztre feszítve,
Tanította a népet, hittel felvértezve:
– Ó testvérek, kik lentről néztek ránk,
Kínjaink miatt keservesen ne sírjatok!
A küzdelem Ura, Krisztus, Üdvözítőnk,
Ilyen kínok által lett Megváltó Ő,
Megváltója az egész emberi nemnek,
Mi üdvözülünk, ha szavára figyelünk.
Engedett Atyjának, a földre leszállt,
Szenvedett, feltámadt, s az égbe felszállt.
Mi Őt hallgatjuk, s a kínokat tűrjük,
Az Ő országát a kínokon át leljük.
Ne féljetek, testvérek, tűztől se, kardtol se,
Krisztus igazsága erősebb mindeneknél.
Ne féljetek, testvérek, magatok ne szánjátok,
Az örök üdvösségért magatok megtagadjátok.
Minden kín csekély, elviselhető és semmi,
A paradicsomi bérhez, mely örök, felérni.
A világ hamis maszk és bolondos lárma,
Az örökkévalóság – az igaz hazánk vára.
Adjátok e világot a hazugság kedvelőinek,
Kik a hazugság miatt életet s igazat veszítenek.
Ragadjátok meg a gyöngyöt a világ sara felett
Hallgassatok a testvérekre,
Thalloszra s Trofimoszra!

ELMÉLKEDÉS

Ha gondolatban betöltjük Isten törvényét, könnyen betöltjük azt az érzékeinkkel is. Azaz: ha nem vétkezünk gondolatban, még könnyebben elkerüljük a bűnt tettekben is. Vagy még inkább: ha szívünk Istennel van, akkor a nyelvünk, kezünk, lábunk és egész testünk sem lehet Isten ellen. A szívet, a szívet – a szívet készítsd fel Istennek,

azt szenteld és ajánld fel Istennek, abban töltsd be Isten törvényét, azt lobbantsd lángra az Isten iránti szeretettel, azzal egyesülj Istennel – minden egyéb követni fogja és a szívhez igazodik. Nem az irányítja a kereket, aki a küllőt fogja, hanem az, aki a kerék tengelyét tartja. A szív a lényünk tengelye. Isten parancsolatairól szólva Hészükhiosz abba így szól: „Ha kényszeríted magad, hogy gondolatban betöltsd azokat, ritkán lesz szükséged arra, hogy az érzéki betöltésükkel gyötörd magad." Vagyis: ha szíveddel, mint tengellyel, Isten felé irányítottad magad, a kerekek könnyen és tetszetősen követik a tengelyt, azaz az egész ember a szívét. „Törvényed a szívemben van" (Zsolt 39,9) – mondja a bölcs Dávid.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust, amint a kereszttel a Golgota felé lépdel:

1. Hogyan hordozza türelmesen és némán az Ő keresztjét;
2. Hogyan veszik le róla később a keresztet és adják a kürénei Simonnak, aki Krisztus mögött haladva vitte azt;
3. Hogyan tekintett vissza a síró jeruzsálemi asszonyokra, mondván: „Jeruzsálem leányai, ne engem sirassatok, hanem magatokat és gyermekeiteket sirassátok", hirdetve ezzel Saját győzelmét és gyilkosai vereségét.

SZENTBESZÉD

Krisztus gyalázatáról mint gazdagságról

Mózes a hitében.... „Nagyobb gazdagságnak tartván Egyiptom kincseinél a Krisztus gyalázatát, mert a jutalomra tekintett." (Zsid 11, 26)

Nem akart Mózes a fáraó udvarában maradni, sem a fáraó fogadott fiának neveztetni. Inkább választotta a szenvedést Isten népével, semmint a bűn ideigóráig való gyönyörűségét. Mennyire különböztek Mózestől az ő utódai, akik fáraói indokokból halálra ítélték a Dicsőség Királyát! Mindezek inkább választottak volna egyetlen évet a fáraó romlandó udvarában, semmint negyven évnyi vándorlást Istennel a pusztaságban. Mózes pedig elhagyott minden tiszteletet, minden gazdagságot és minden hízelgést, amit csak a gazdag Egyiptom, s azon belül a királyi udvar adhatott, és Isten parancsára elindult az éhező és szomjazó pusztaságon át, azzal a hittel, hogy a pusztán túl létezik az Ígéret Földje. Ezt jelenti Krisztus gyalázatát nagyobbra tartani Egyiptom minden kincsénél.Krisztus gyalázata az, amit a világi emberek, kiknek nehéz földszaga van, szégyellnek Krisztusban. Ez pedig Krisztus földi szegénysége, az Ő böjtje, virrasztása, imádsága, hajlék nélküli bujdosása, elítélése, megaláztatása és gyaláza-

tos halála. Ezt a krisztusi gyalázatot az apostolok, majd utánuk a szentek számtalan serege nagyobb gazdagságnak tartotta a mindenség minden kincsénél, mert az Úr feltámadt e gyalázat után, megnyitotta az ég kapuját, és megmutatta a paradicsomi Ígéret Földjét, melybe Saját gyalázatának útján, szenvedésének pusztaságán át vezette az emberiséget.

Ó, dicsőséges és feltámadt Urunk, segíts meg minket, hogy verejtéked és véred minden cseppjét megingathatatlanul nagyobb gazdagságnak tartsuk a világ minden kincsénél. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Március 17.

1. Isten embere, Szent Elek (Szent Alekszíosz). Isten különböző utakon vezeti azokat, akik kedvében akarnak járni és törvényét be akarják tölteni. Honorius császár idejében Rómában élt egy magas rangú udvari méltóság, Eufemiánusz, aki igen tekintélyes és gazdag volt. Feleségével, Aglaéval együtt istenfélő életet éltek. Jóléte ellenére Eufemiánusz naponta csak egyszer ült asztalhoz, naplemente után. Egyetlen fiuk volt, Elek, akit felnőve házasságra kényszerítettek. Ő azonban még azon az éjszakán elhagyta nemcsak feleségét, hanem apja házát is, hajóra szállt, és a mezopotámiai Edessza városába ment. Ott őrizték az Úr Jézus híres képmását, amelyet maga az Úr küldött Abgár királynak. Elek a képmás előtt hódolva koldusruhát öltött, és tizenhét éven át kolduskénti élt a városban, szüntelenül imádkozva Istenhez a Szent Szűz templomának tornácán. Amikor híre ment szentségének, megrettent az emberektől jövő dicsőségtől, és elhagyta a várost. Hajóra szállt, hogy Laodiceába menjen, de Isten gondviselése folytán a hajót a vihar egészen Rómáig sodorta. Ezt Isten ujjának tekintve, Elek elhatározta, hogy apja házába megy, és ott ismeretlenül folytatja életét és vezeklését. Apja nem ismerte fel, de irgalmasságból megengedte neki, hogy udvarának egyik viskójában lakjon. Itt Elek további tizenhét évet töltött, csupán kenyéren és vízen élve. A szolgák sokféleképpen bántalmazták, de ő mindezt mindvégig türelemmel viselte. Amikor közeledett vége, írt egy levelet, szorosan a kezébe fogta, lefeküdt és 411. március 17én kilehelte lelkét. Ekkor a Szent Apostolok templomában kinyilatkoztatás történt egy hang formájában, amely a császár és a pátriárka jelenlétében így szólt: „Keressétek Isten emberét!” Hamarosan kiderült, hogy ez az ember Eufemiánusz házában van. A császár a pápával és egész kíséretével Eufemiánusz házához ment, és hosszas kérdezősködés után megtudták, hogy az a koldus volt az Isten embere. Belépve a viskóba, holtan találták, de arca fénylett, mint a nap. A papírból szülei megtudták, hogy ő a fiuk, Elek, menyasszonya pedig, aki harmincnégy évig élt nélküle, rájött, hogy ő volt a férje. Mérhetetlen fájdalom és gyötrelem vett rajtuk

erőt. Később azonban megvigasztalódtak, látva, miként dicsőítette meg az Úr az Ő szolgáját. Testének érintésére ugyanis sok beteg meggyógyult, és testéből jóillatú kenet (míró) áradt. Testét márványból és smaragdból készült koporsóba temették. Feje a Peloponnészoszon, a Szent Lavra kolostorban található.

2. Szent Marinusz vértanú. Katona volt. Nemcsak hogy nem volt hajlandó áldozatot bemutatni a bálványoknak, hanem a mások által felajánlott áldozatokat is szétrombolta és lábbal tiporta. Emiatt megkínozták és lefejezték a III. században. Egy Asztériusz nevű szenátor, drága fehér ruhába öltözve, végignézte Szent Marinusz szenvedését. Annyira fellelkesítette a Krisztusba vetett hit, amely ekkora bátorságot ad követőinek, hogy saját vállára vette a vértanú testét, elvitte és tisztességgel eltemette. Ezt látva a pogányok őt is megölték, mint keresztényt.

Elek mindent elhagyott, mit e világ dicsőségnek hív,
S az Istenhez vezető keskeny, de igaz útra lépett.
Krisztusért szegénnyé lenni – e döntést hozta meg először,
Majd szülői háza fényétől is megvált örökre.
S mikor messze távozott, s mikor újra hazatért,
Sem pompában, sem nyomorban nem bukott el bűnökért.
Elméjét Istenhez emelte, mint egy égő gyertyaszálat,
Oly mély hittel s imával, mi hegyet is elmozdít.
A szomorú, vigasztalan anya, a bánatos Aglaida,
S az öreg apa, Eufemiánusz, csak zokogott s sírt miatta.
A menyasszony is, ki egykor fiatal volt, a bútól elhervadt.
A szolgák a koldus látványához nap mint nap hozzászoktak,
De hogy ki e szikár koldus, senki még csak nem is sejtette.
Hisz ő a ház örököse! – de ő erről mélyen hallgatott.
Az örökségről lemondott még élete korai virágában,
Hogy társörökös lehessen a mennyei, örök világban.
De a szentet elrejteni nem lehet, az Úr őt kijelenti,
Ki életével Istent áldja, azt az Isten is megdicsőíti.
Elek dicsérte az Urat, s ezért dicsővé vált neve,
Valóban Isten embere volt, s marad mindörökre.

ELMÉLKEDÉS

Miért vagyunk itt a földön? Hogy megmutassuk Isten iránti szeretetünket. Hogy megtanuljuk Istent jobban szeretni, mint a bűnt. Hogy mi, a magunk kis szeretetével válaszoljunk Isten hatalmas szeretetére. Csak az Isten szeretete nagy, a miénk mindig

csekély. Isten elégszer megmutatta és ma is mutatja szeretetét az ember iránt, a Paradicsomban és a földön egyaránt. Ez a rövid földi élet iskolául és próbatételül adatott nekünk: válaszolunke Isten nagy szeretetére a mi szeretetünkkel, vagy sem? „Minden nap és minden óra követeli tőlünk Isten iránti szeretetünk bizonyságát" – mondja Szír Szent Izsák. Mert Isten is minden nap és minden órában bizonyítja irántunk való szeretetét. Minden nap és minden óra Isten és a bűn között állunk: vagy Istennek adjuk szeretetünket, hogy az angyalok közé emelkedjünk, vagy a bűnhöz hajlunk, és a sötét pokolba hullunk. Elek, az Isten embere jobban szerette Istent, mint szüleit, feleségét és gazdagságát. Tizenhét évet töltött kolduskénti távol szülői házától, és újabb tizenhetet ismeretlen és megvetett szegényként szülei udvarában. Mindezt az Isten iránti szeretetből tette. Az irgalmas Isten pedig szeretettel válaszolt a szeretetre: a szenvedés harmincnégy évéért Eleknek örök életet és örömöt adott angyalai között a mennyben, és dicsőséget a földön.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust a Golgotán:

1. ahogy a katonák lehúzzák Róla ruháit, Ő pedig hallgat és nem védekezik,
2. ahogy szegekkel a fához szegezik, Ő pedig hallgat és nem védekezik,
3. ahogy lármával és zajjal felemelik a keresztet a földről és álló helyzetbe állítják, az Úr pedig hallgat.

SZENTBESZÉD
az Úr második eljöveteléről

„Mert amint a villám napkeleten támad és napnyugatig látszik, olyan lesz az Emberfiának eljövetele is." (Mt 24, 27)

Az Úr Jézus második eljövetele dicsőséges eljövetel lesz. Az Úr ezt többször is kijelentette. Itt azonban közelebbről is feltárja előttünk, mihez lesz hasonlatos ez az eljövetel. Azt mondja: hasonlítani fog a villámláshoz. Ezzel dicsőséges eljövetelének öt tulajdonságát tárja fel nekünk.

Először: Második eljövetele olyan hirtelen lesz, mint a villámlás. Ezért intett minket: Vigyázzatok tehát, mert nem tudjátok sem a napot, sem az órát!

Másodszor: Eljövetele oly fényes lesz, mint a villámlás. A nap és a csillagok elsötétülnek, és az egész mindenség elveszíti arca ragyogását, amikor Ő felragyog.

Aki vétkezik, abban kevesebb a fény és a ragyogás; mekkora sötétség lesz hát az ilyen ember e mennyei láng alatt! Ezért intett minket, hogy tartsuk lelkünk mécseseit olajjal telve és készenlétben. Ó, testvéreim, nehogy a sötétségben találtassunk abban a félelmetes órában!

Harmadszor: Eljövetele oly hatalmas lesz, mint a villámlás. Hiszen Ő maga kifejezetten mondja másutt, hogy hatalommal és dicsőséggel jön el.

Negyedszer: Eljövetele egyetemes lesz, és mindenki számára nyilvánvaló, kelettől nyugatig. Vagyis nem úgy jelenik meg, mint az első alkalommal, amikor csak tanítványai, vagy csak egy törzs, egy nép, egy ország látta Őt; hanem úgy jelenik meg, mint a villámlás, amelyet a föld minden embere és minden népe egyszerre fog látni.

Ötödször: Ahogy a villámlás megjelenése megelőzi az esőt és a jégesőt, úgy az Ő második eljövetele is megelőzi a Félelmetes Ítéletet, amely az igazaknak és hívőknek olyan lesz, mint a vágyott eső, az igazságtalanoknak és hitetleneknek pedig, mint a jégeső.

Készüljünk, testvéreim, mert a felhők gyülekeznek, és belőlük bármelyik pillanatban felvillanhat az isteni villám.

Hatalmas és félelmetes Urunk, önts olajat lelkünk mécseseibe, hogy ne találjanak minket az örök sötétségben, amikor megjelenik a Te örök világosságod. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Március 18.

1. Szent Cirill, jeruzsálemi érsek. Jeruzsálemben született Nagy Konstantin idején, és Nagy Teodóz alatt hunyt el (315–386). 346ban szentelték pappá, majd 350ben követte a jeruzsálemi trónon Boldog Maximosz pátriárkát. Háromszor fosztották meg méltóságától és küldték száműzetésbe, mígnem Teodóz idején végleg visszatérhetett; ezután még nyolc évig élt békében, majd átadta lelkét az Úrnak. Két nehéz küzdelmet vívott: az egyiket az ariánusok ellen, akik Konsztantiosz, Konstantin fia alatt megerősödtek; a másikat pedig Julianus Apostata (a Hitehagyott) császár, valamint a zsidók ellen. Az ariánusok uralma idején, Pünkösd napján, a napnál is fényesebb keresztjel tűnt fel Jeruzsálem és az Olajfák hegye felett, amely délelőtt kilenc órától kezdve több órán át látható volt. Erről az égi jelenségről, amelyet Jeruzsálem minden lakója látott, levélben értesítették Konsztantiosz császárt is, és nagyban szolgált az ortodox hit megerősítésére az eretnekekkel szemben. A Hitehagyott Julianus idején egy másik jel mutatkozott. Hogy megalázza a kereszténységet, Julianus rávette a zsidókat, hogy építsék újjá Salamon templomát. Cirill könyörgött Istenhez, hogy ez

ne történhessen meg. Ekkor rettenetes földrengés támadt, amely lerombolt mindent, amit újonnan emeltek. A zsidók azonban újrakezdték az építkezést. Ekkor ismét földrengés támadt, amely nemcsak az új falakat döntötte le, hanem kifordította és szétszórta a föld alatt még megmaradt régi köveket is. Így teljesedett be az Úr szava: „nem marad itt kő kövön". E szent atya számos írása közül fennmaradtak katekézisei, amely elsőrangú mű, s mindmáig igazolja az ortodox hitvallást és gyakorlatot. Rendkívüli főpásztor és nagy aszkéta volt; szelíd, alázatos, a böjtöléstől elgyötört és sápadt arcú. Sok küzdelem és az igaz hit melletti vitézi helytállás után békében elhunyt, és az Úr örök hajlékaiba költözött.

2. Szent Anin, a csodatevő. Khalkédón szülötte; termetre kicsiny volt, mint az egykori Zakkeus, de lélekben és hitben hatalmas. Tizenöt éves korában lemondott a világról, és az Eufrátesz folyó közelében telepedett le egy kunyhóban, ahol vezekelt és imádkozott – először tanítója, Majum mellett, majd annak halála után egyedül. Imájának erejével a kiszáradt kutat megtöltötte vízzel, különféle gyötrelmektől szabadította meg a betegeket, és a vadállatokat is megszelídítette. Egy megszelídített oroszlán állandóan mellette szolgált. Látnoki képességgel rendelkezett. Amikor a közelében egy oszlopos szerzetest, Pionioszt rablók támadtak meg és úgy összevertek, hogy az már le akart szállni az oszlopról, hogy a bíráknál tegyen panaszt, Szent Anin belelátott a szerzetes lelkébe és szándékába. Elküldte hozzá oroszlánját egy levéllel, amelyben intette őt: hagyjon fel szándékával, bocsásson meg támadóinak, és folytassa tovább aszketikus küzdelmét. Irgalmassága kimondhatatlan volt. Neokaiszareia püspöke ajándékozott neki egy szamarat, hogy megkönnyítse a vízhordást a folyóról, de ő odaadta az állatot egy szegény embernek, aki nyomorúságára panaszkodott neki. A püspök adott neki egy második szamarat is, de ő azt is elajándékozta. Ekkor a püspök egy harmadikat is adott, de már csak kölcsönbe, vízhordásra, azzal a feltétellel, hogy vigyáznia kell rá és vissza kell adnia. Halála előtt látta, amint Mózes, Áron és Húr jönnek érte, és hívják őt: „Anin, az Úr hív téged, kelj fel és jöjj velünk!" Ezt feltárta tanítványainak, majd átadta lelkét az Úrnak, akit hűséggel szolgált. Száztíz éves volt, amikor földi életét befejezte.

Nagy mécsesek égnek az oltár előtt,
S a mécsesek, mik halkabb fénnyel égnek,
De egyazon fényt ad mind a kettő,
S egyazon Isten előtt tündökölnek.
Szentek, kik nagyok, s kiknek fénye kicsiny,
Krisztus egy tüzétől gyúlt fel mindegyikük.
A nagy szentek közé, a fénylő lámpákhoz,
Szent Cirillt is sorolja az Anyaszentegyház.

A hitet hirdette s meg is erősítette,
Mit szavával mondott, tettel hitelesítette.
Minden egyes szava a Szentlélektől eredt,
Élete a mennyei lángból fényt merített.
Áriuszt megfeddte, Julianust megtörte,
Sok beteg léleknek volt írja s gyönyöre.
Hitt Krisztusnak minden egyes szavában,
Ezért cseng szava, mint arany a világban.
Ma is tanítja a gyengét, kishitűt,
Bátorítja s vidítja a tiszta igazhívőt.
Ezért áldja Cirillt s tiszteli az Egyház –
Cirill neve zeng az idők tengerén.

ELMÉLKEDÉS

Vannak rosszindulatú emberek, akik azt gondolják, mintha az idő hozta volna meg Krisztus nagyságát, és mintha a kereszténység első századaiban nem gondolkodtak volna olyan magasztosan az Úrról, mint a későbbi időkben. Semmi sem könnyebb, mint megcáfolni ezt a valótlanságot. Íme, hogyan ír Jeruzsálemi Szent Cirill az Úr Krisztusról: „Ő az, Aki van és Aki volt, az Atyával egylényegű (homousziosz), Egyszülött, Trónustárs, Egyenlő hatalmú, Mindenható, Kezdet nélküli, Teremtetlen, Változatlan, Leírhatatlan, Láthatatlan, Kimondhatatlan, Felfoghatatlan, Befogadhatatlan, Kikutathatatlan, Korlátlan. Ő az Atya dicsőségének kisugárzása (Zsid 1,3). Ő a minta, mely minden lénybe beleíratot. Ő a Világosságtól való Világosság, aki az Atya kebeléből ragyog elő. Ő az istenek Istene (Zsolt 49,1) és az Istentől való Isten, Aki megismerhető. Ő az élet forrása (Zsolt 35,10), amely az Atya életforrásából ered. Ő Isten folyója (Zsolt 45,5; 64,10), amely Isten mélységéből fakad, de el nem válik tőle. Ő az Atya jóságának és végtelen boldogságának kincstára. Ő az élet vize (Jn 4,14), amely életet ajándékoz a világnak. Ő a teremtetlen sugár, aki születik, de el nem válik az Elsővilágító Naptól. Ő az IstenIge (Jn 1,1), Aki egyetlen szóval minden teremtményt a nemlétből a létbe hívott… Ő az, Aki minket Isten képmására teremtett, most pedig Ő maga lett emberré a mi képmásunkra. Ember, de egyben Isten is.”

Még ma is, tizenhat évszázaddal e hitvallás megírása után, az Ortodox Egyház ugyanezt a hitet vallja, szóról szóra, betűről betűre.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük a kereszten megcsúfolt Úr Jézust:

1. ahogy a feje fölé írják a gúnyiratot: a zsidók királya,
2. ahogy a járókelők gúnyolják Őt, fejüket csóválva és káromkodva,
3. ahogy még a kereszten lévő lator is csúfolja Őt,
4. ahogy az évszázadok során a keresztények kínzói is gúnyolják Őt.

SZENTBESZÉD

a Királyról, aki nem akarja hadsereggel védelmezni magát

„Vagy azt hiszed, nem kérhetném Atyámat,s nem küldene tizenkét légió angyalnál is többet?” (Mt 26, 53)

Így szólt az Úr a tanítványhoz, aki kést rántott, hogy védelmezze Mesterét a Gecsemánékertben. E szavakból világos, hogy az Úr megvédhette volna magát, ha akarja – nemcsak Júdástól és poroszlóinak hadától, hanem a zsidó elöljáróktól, Pilátustól, sőt az egész Római Birodalomtól is, ha az ellene támadt volna. Hiszen egyetlen angyal ereje is nagyobb a legnagyobb emberi seregénél, hát még tizenkét légió angyalé!

Az Úr azonban nem akarta kérni ezt a segítséget az Atyától. Gecsemánékerti imájában így szólt az Atyához: „legyen meg a Te akaratod”. És abban rögtön felismerte az Atya akaratát, hogy hagynia kell magát a szenvedésre; így egyetértett Atyja akaratával, és elindult a szenvedés útján. Hagyni kellett, hogy a háttér a lehető legsötétebb legyen, hogy a feltámadás képe annál fényesebben ragyogjon. Hagyni kellett, hogy a gonoszság a végletekig felfuvalkodjon, hogy aztán szétpukkanjon és semmivé foszoljon. Hagyni kellett, hogy a gonosz a leghangosabban kiáltson, hogy aztán hamarosan elnémuljon – a feltámadás csodája előtt. Nyilvánvalóvá kellett válnia az ember Isten elleni minden gonoszságának, hogy látható és mérhető legyen Isten emberek iránti szeretete és irgalma. Az Isten angyalai, akiket nem küldtek el, hogy megvédjék Krisztust a zsidóktól, három nap múlva elküldettek, hogy hírül adják a világnak Krisztus feltámadását.

Mindenható és irgalmas Urunk, könyörülj rajtunk és ments meg minket! Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Március 19.

1. Szent Khrüszanthosz és Dária vértanúk és társaik. Khrüszanthosz egy előkelő főúr, Polemiusz egyetlen fia volt, aki Alexandriából Rómába költözött. Gazdag szülők gyermekeként Khrüszanthosz a legkiválóbb tanítóknál tanult, és minden világi tudományt elsajátított. Ám a világi bölcsesség csak megzavarta őt, és bizonytalanságban hagyta az igazság felől, ami miatt sokat bánkódott. De Isten, aki mindenről gondoskodik, enyhítette szomorúságát: az ifjú Khrüszanthosz kezébe jutott az evangélium és az apostolok cselekedetei. Ezeket olvasva átjárta őt az igazság fénye. Tanítóra vágyott, és meg is találta Karpophorosz pap személyében, aki oktatta és megkeresztelte őt. Ez azonban nem tetszett apjának, aki mindent megpróbált, hogy elfordítsa Krisztus hitétől. Mivel semmire sem ment, a gonosz apa először erkölcstelen lányokkal zárta össze fiát, hogy elzüllessze. De Khrüszanthosz győzedelmeskedett önmaga felett, és megőrizte tisztaságát. Ekkor apja arra kényszerítette, hogy vegyen feleségül egy pogány lányt, Dáriát. Khrüszanthosz azonban rávette Dáriát, hogy vegye fel a keresztény hitet, és éljenek testvérként, bár látszólag házasságban. Apja halála után Khrüszanthosz szabadon vallotta Krisztust, és egész házanépével keresztény módon élt. Numerianus császár idején őt és Dáriát is kegyetlenül megkínozták hitükért. Ám maga a kínzó, Claudius, látva a tiszteletre méltó vértanúk türelmét és a kínzások alatt történő csodákat, egész házanépével felvette a keresztény hitet. Ezért Claudiust vízbe fojtották, két fiát lefejezték, felesége pedig a vesztőhelyen, imádság után adta ki lelkét. Dária oly állhatatos volt a kínok közt, hogy a pogányok így kiáltoztak: „Dária istennő!" Végül parancsot adtak, hogy Khrüszanthoszt és Dáriát egy mély árokban kövekkel temessék be. Ezen a helyen később templom épült. Az árok közelében volt egy barlang, ahol egyszer keresztények gyűltek össze imádságra és áldozásra Szent Khrüszanthosz és Dária emlékére. Megtudván ezt, a pogányok bezárták a barlang bejáratát, és így küldték át ezeket a kereszténye ket e világból a jobb világba, ahol Krisztus Urunk uralkodik az örökkévalóságban. Ezek a dicső vértanúk, Khrüszanthosz és Dária, valamint társaik – köztük Diodórosz áldozópap és Mariánusz diakónus – 283ban és 284ben szenvedtek vértanúhalált Rómában.

2. Szent Pankháriosz vértanú. A germániai Villapatából származott. Magas rangú tisztviselő volt Diocletianus és Maximianus császárok udvarában. Először megtagadta Krisztust, de anyja és nővére tanácsára visszatért a keresztény hithez, és azért halt mártírhalált 302ben.– Ó, szűz leány, hagyd el a hazugságot,

Bálványokat istenként ne imádj,
S ne a földön keresd az igazságot.
Az igazság az egyetlen Istené,

Az egyetlen, hármas személyű Úré,
Ki teremtette az egész világmindenséget,
S az embert, a teremtés koronáját.
Ő az egyetlen, halhatatlan és élő,
Ő készít a föld porából porhüvelyt,
S a lelki jóság számára öltözetet.
Lelkünk drága, szellemi kincs,
Mely a test porába van becsomagolva.
A lelket gyengéden kell gondozni,
Mint menyasszonyt Krisztusnak felkészíteni.
Hagyd el, leány, a testi vágyakat,
Melyek kínba s bánatba taszítanak.
Isten nem a testi edényt nézi,
Hanem a virágot, mely benne növekszik.
Ó, leány, ki halandóságba öltöztél,
S kit holnapra a halál emészt fel:
Díszítsd fel lelked az erény virágaival!
Vesd el a magot az Úrba vetett hittel,
Keríts köré kerítést reménnyel s szeretettel.
Öntözd az éltető Szentlélek erejével,
Gyomláld ki belőle a bűn kóróit.
Hadd nőjön benne az erény virága,
Hadd nőjön a jámborság virága,
Hadd nőjön az irgalmasság virága,
Hadd nőjön a bűnbánat virága,
Hadd nőjön a türelem virága,
Hadd nőjön az önmegtartóztatás virága,
Hadd nőjön az engedelmesség virága.
Lelked, mint egy égi, paradicsomi ének,
Illatozzon, mint az Édenkert virága,
Hogy az Isten lakást vegyen benne,
Aki e célra is teremtette azt. –
Dária hallgatott Khrüszanthosz szavára,
Lelkét Krisztussal jegyezte el örökre,
Testét pedig a kínokra adta át
Khrüszanthosszal, lelki fivérével.
Isten pedig a Paradicsomba ültette őket,
S velük díszítette fel az Égi Kertet.

ELMÉLKEDÉS

„Istennek ez az irgalma – amellyel feltámaszt minket azután is, hogy vétkeztünk – nagyobb annál az irgalomnál, amellyel létet adott nekünk, amikor még nem is léteztünk. Dicsőség, Uram, a Te mérhetetlen irgalmadnak!" – így tanít Szír Szent Izsák. Ezzel azt akarja mondani: Isten nagyobb irgalmat tanúsított irántunk, amikor Krisztus által megváltott minket a bűn és a halál romlottságától, mint amikor a semmiből megteremtett bennünket. És valóban így van. Még a földi szülők is nagyobb irgalmat gyakorolnak tékozló és züllött fiukkal, amikor újra befogadják, mindent megbocsátanak neki, emberségre nevelik, megtisztítják, meggyógyítják és újra örökösükké teszik, mint amikor megszülték őt.

Amikor az ifjú Pankháriosz a császári kitüntetésektől elvakítva megtagadta Krisztust, édesanyja fájdalommal és szomorúsággal teli levelet írt neki: „Nem az emberektől kell félni – írta az anyja –, hanem Isten ítéletétől. A császárok és méltóságok előtt vallást kellett volna tenned az Úr Krisztusba vetett hitedről, nem pedig megtagadni Őt. Emlékezz az Ő szavaira: Aki pedig megtagad engem az emberek előtt, azt én is megtagadom mennyei Atyám előtt. (Mt 10, 33)" A fiú megfogadta anyja tanácsát, elszégyellte magát, megvallotta hitét a császárok előtt, és vértanúhalált halt Krisztusért, hogy örökké Vele élhessen. Így Pankháriosz boldog édesanyja fiának új születését, a testi születésnél fontosabb lelki születését munkálta ki.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük a kereszten megfeszített Úr Jézust:

1. ahogy a kereszten a fájdalmaktól gyötrődik,
2. ahogy ecetet és epét adnak Neki inni, amikor azt mondja: szomjazom,
3. ahogy az önzéstől megfásult emberek a kereszt alatt nem Törődnek Vele, hanem ruháin osztozkodnak.

SZENTBESZÉD

az Emberfia jeléről

„És akkor feltűnik az Emberfiának jele az égen." (Mt 24, 30)

Hogy milyen lesz az Emberfiának ez a jele, az egyszer már kicsiben megmutatkozott. Ez a kereszt, amely fényesebb a napnál, és amely Jeruzsálem felett tűnt fel az Antikrisztus egyik korai alakmása, Julianus Apostata császár eljövetele előtt. Minden egyéb magyarázat helyett a legjobb, testvéreim, ha itt idézzük Jeruzsálemi Szent Cirill levelét, amelyet Konsztantiosz császárnak, Nagy Konstantin fiának írt. A levél egy részlete így szól:

„Pünkösdnek e szent napjaiban, május hetedikén, reggel kilenc óra tájban egy hatalmas, tiszta fényből való kereszt jelent meg az égen a Szent Golgota felett, és egészen az Olajfák hegyéig nyúlt el. Nem csupán egykét ember látta, hanem a város minden lakója, és nem is – ahogy valaki gondolhatná – gyorsan elsuhanó látomásként, hanem hosszú órákon át látható maradt a föld felett. Ragyogása felülmúlta a napsugarakat, mert ha nem lett volna ilyen, elnyomták volna őt a sugárzások, és nem látszódott volna, ha nem bocsátott volna ki a nézők szeme láttára a napnál is erősebb fénycsóvákat. Ebben az órában a város lakói sietve összegyűltek a szent templomban, félelemmel és örömmel telve ezen istenlátástól: ifjak és öregek, férfiak és nők, minden korosztály, még a legrejtettebb szüzek is, helybéliek és idegenek, keresztények és pogányok, akik más országokból érkeztek – mindnyájan egyhangúlag, mint egyetlen szájjal dicsőítették a csodatevő Krisztus Jézust, a mi Urunkat, Isten Egyszülött Fiát. Valóban és tapasztalati úton megtudták, hogy a keresztény istenfélő tanítás nem a bölcselkedés körmönfont szavaiban rejlik, hanem a Lélek és az erő megnyilvánulásában (1Kor 2, 4), és nem csupán emberektől prédikáltatott, hanem az egekből, Istentől tanúsíttatott (Zsid 2, 34)… Kötelességünknek tartjuk, hogy ne hallgassunk el e mennyei istenlátásról, hanem a Te istenfélő méltóságodnak is jelentsük. Ezért siettem e levéllel teljesíteni ezt.”

Ó, testvéreim, Istennek minden lehetséges: a teremtettet megmutatni az embereknek, és a nemteremtettet megteremteni. De számunkra a legfontosabb az, hogy Ő meg tudja és meg is akarja váltani lelkünket a bűntől és a haláltól, és örök életet akar nekünk ajándékozni. Imádkozzunk Hozzá ezért éjjel és nappal!

Mindenható Urunk, Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Március 20.

1. Szent János és társai, vértanúk. A Jeruzsálem melletti Szent Szabbasz (Szent Száva) kolostor szerzetesei voltak. Ez a dicső monostor, amelyet egykor Szerb Szent Száva is meglátogatott, és több szerb uralkodó is adományokkal látott el, a mai napig fennáll. Történelme során vad arab törzsek többször megtámadták, kifosztották és feldúlták, de Isten gondviselése folytán mindig újjáépült. Konstantin és Irén uralkodása idején ismét arab támadás érte a helyet. A szerzetesek nem akartak menekülni, hanem apátjukkal, Tamással tanácskozva így szóltak: „Krisztus szerelméért hagytuk el a világot és jöttünk e pusztaságba; szégyen lenne most az emberektől való félelem miatt elmenekülnünk innen. Ha itt megölnek minket, Krisztus iránti szeretetünkért ölnek meg, akiért idejöttünk élni.” Így döntvén, fegyvertelenül várták a felfegyverzett arabokat, mint bárányok a farkasokat. Az arabok egyeseket nyilaikkal öltek meg, má-

sokat pedig Szent Szabbasz barlangjába zártak, ahol a bejáratnál tüzet raktak, és füsttel fojtották meg őket. Így sokan közülük vértanúként végezték életüket Krisztusért, és átköltöztek Annak országába, akit szerettek. Tisztességgel szenvedtek el a vértanúhalált 796ban, Húsvét előtt, Konstantin és Irén császárok, valamint Illés jeruzsálemi pátriárka idejében. A vad támadókat azonban hamarosan utolérte az igazságos büntetés: sátraikhoz visszatérve összevesztek, és az egymás közti harcban mind egy szálig odavesztek.

2. Szent Photeiné vértanúnő. Ő volt az a szamaritánus asszony, akinek az a ritka szerencse jutott osztályrészül, hogy magával az Úr Krisztussal beszélgethetett Jákob kútjánál, Szikem mellett (Jn 4, 1–42). Miután hitt az Úrban, elindult hirdetni az evangéliumot két fiával, Viktorral és Józsival (Josziosz), valamint öt nővérével, akiket Anatóliának, Phótának, Phótisznak, Paraszkevének és Küriakénak hívtak. Az afrikai Karthágóba mentek, de elfogták és Néró császár idején Rómába hurcolták őket, ahol börtönbe vetették mindannyiukat. Isten gondviselése folytán Néró leánya, Domnina kapcsolatba került Szent Photeinével, aki elvezette őt a Krisztusba vetett hitre. A fogság után mindannyian vértanúhalált haltak Krisztusért. Photeinét, akit a kútnál világosított meg először az igazság fénye, egy kútba dobták, ott fejezte be életét, és költözött át Krisztus halhatatlan országába.

A kútnál találta Krisztust a szamaritánus asszony,
Hogy az Örök Világosság lelkében felragyogjon.
Néró alatt egy másik kútban végezte életét,
Ura, Krisztus kezébe adva tiszta szellemét.
Dicső fiai, Viktor és Jószi is követték,
Szent anyjuk fényét lelkükbe átvették.
Öt mártír nővére Krisztus nevéért halt meg,
Hogy az égben vegyék át méltó bérüket.
Ó, bűnbánó Photeiné, csodás vértanúleány,
Mily örök fény ragyog most dicső arcodán!
Egykor a Megváltónak vizet sem adtál inni,
Végül véredet is kész voltál Érte ontani.
Sötét volt a lelked, míg szamaritánus voltál,
De napnál fényesebb lettél, mikor Krisztushoz álltál.
Szikhárban még félve hirdetted az Urat,
Rómában haláloddal mutattál igaz utat.
A szeretet minden félelmet kiöl és hőssé tesz,
Szent Photeiné, szerelmed örök dicsőségbe visz.
Néró felgyújthat kettő vagy akár három Rómát,
De el nem égetheti a keresztények hű lelkét.

Néró összetörheti a test agyagedényét,
De meg nem törheti Photeiné szellemét.
Ó, halhatatlan szent, segíts most nékünk,
Hogy Krisztus trónjánál imád legyen mivélünk!

ELMÉLKEDÉS

Isten nem azért bünteti a bűnöst, mert örömét lelné az ember elpusztításában. Mert ha örömét lelné benne, meg sem teremtette volna az embert a semmiből. Inkább több célszerű, üdvtörténeti okból bünteti a bűnöst, amelyek közül kettő a legnyilvánvalóbb számunkra: először, hogy a büntetés által megjavítsa és az üdvösség igaz útjára vezesse őt; másodszor, hogy másokat elrettentsen a bűntől. Ugyanezt gondolja Szír Szent Izsák is, amikor azt mondja: „Az igaz bölcs hasonló Istenhez, mert nem azért bünteti az embert, hogy bosszút álljon rajta a bűnéért, hanem vagy azért, hogy megjavítsa őt, vagy hogy másokat elrettentsen."

Egy öntelt ifjú, aki káromolta Istent és saját szüleit, hirtelen elvesztette az eszét. Az egész város, amelyben az ifjú élt, Isten büntetését látta ebben, és elfogta őket az istenfélelem. Az ifjút három évig megkötözve és bezárva tartották. Édesanyja pedig keservesen sírt és imádkozott Istenhez a fiáért. Egy évben, Pünkösd idején, az anyja elvitte zavarodott fiát az osztrogi Szent Vaszilij kolostorba. Az imádságok után a megőrült ifjú meggyógyult és magához tért. Ezután megbánta bűneit, példamutató emberré és igaz kereszténnyé vált.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük a kereszten megfeszített Úr Jézust:

1. ahogy folyik a vér a kezeiből és a földre cseppen,
2. ahogy folyik a vér a lábaiból és a földre árad,
3. ahogy folyik a vér az oldalsebéből és a földre cseppen.

SZENTBESZÉD

a Bárány vadállatokkal vívott harcáról

„Ezek hadakozni fognak a Bárány ellen,
de a Bárány legyőzi őket, mert uraknak Ura
és királyoknak Királya." (Jel 17, 14)

Ki mondja e különös szavakat? János, az Istenlátó. Ki ez a Bárány? Krisztus Urunk. Ki az uraknak Ura és királyoknak Királya? Krisztus Urunk. Ki ellen fog Ő hada-

kozni, és kit fog legyőzni? A hétfejű vadállatot, és mindazokat, akik e tisztátalan fenevadtól kapják hatalmukat, tisztségüket és gazdagságukat.

Bárány a vadállatok között! Szent János mégis győztesnek látta a Bárányt minden vadállat felett. Krisztus a démonok között! Azt mondanád: elnyelik Őt! Ám a démonok mégis rettegve kiáltanak Hozzá irgalomért, és esztelenül menekülnek Előle. Krisztus a kínzói között! Azt mondanád: örökre megölik Őt. Ám Ő mégis feltámad és győzedelmeskedik, ők pedig félelmükben elfutnak és elvesznek. Krisztus Egyháza a pogányok között! Azt mondanád: elárasztják, mint hullámok a kicsiny szigetet! Ám a pogány birodalmak elsüllyednek és elpusztulnak, az Egyház pedig fennmarad, növekszik és gyarapszik. Krisztus hite a zord filozófusok és teoretikusok között! Azt mondanád: túljárnak az eszén és kiűzik a világból! Ám ők egymást hazudtolják meg és üldözik el, Krisztus hite pedig megváltja az embereket. Jámborság a káromlók és istentagadók között! Azt mondanád: beszennyezik! Ám ők saját piszkukba fulladnak bele, a jámborság pedig szeplőtlen tisztaságban tündököl. Keresztény szelídség és bűnbánat az erőszakosok és rablók között! Azt mondanád: éhen halnak! Ám ők mégis élnek és jóllakottan járnak, az erőszakosok és rablók pedig elpusztulnak az éhségtől. Bárány a vadállatok tanyáján! És mégis – a Bárány a győztes.

Ó, szelíd és jóságos Urunk, Istennek legkedvesebb Báránya, itass át minket is a Te szelídségeddel és jóságoddal, hogy mi is részesei lehessünk a Te győzelmednek! Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Március 21.

1. Szent Jakab püspök és hitvalló. Születésének helye és püspöki székhelye ismeretlen. Csak annyit tudunk róla, hogy Krisztus törvényét betöltve, sokat fáradozott a böjtben és az imádságban. Kopronümosz uralkodása idején nagy nyomorúságot és kínokat szenvedett el az ikonrombolóktól: éhezést, fogságot és mindenféle gyalázatot viselt el. Végül átadta lelkét Istennek, akit hűséggel szolgált földi életében. A VIII. században élt és szenvedett.

2. Szent Cirill. A szicíliai Katana püspöke. Antiókhiából származott, és Péter apostol tanítványa volt. Bölcsen igazgatta Krisztus nyáját, és az imádság által elnyerte a csodatétel ajándékát is. Egy alkalommal a keserű vizet, amely ihatatlan volt – s azon a helyen nyáron más víz nem akadt – imádságával édes, iható vízzé változtatta. Békességben hunyt el.

3. Szent Tamás. Konstantinápoly pátriárkája. Maurikiosz és Phókasz császárok idejében élt, Szent Böjtölő János és Küriakosz pátriárkák kortársaként. Szent János felfigyelt nagy kegyességére és buzgóságára, ezért e szent férfiút a Pátriárkátus sza-

kellárioszi (helynöki) tisztségére emelte, Küriakosz halála után pedig pátriárkává választották. Az ő idejében egy szokatlan esemény történt: egy alkalommal, amikor keresztekkel vonultak körmenetben, a keresztek maguktól imbolyogni kezdtek és egymáshoz ütődtek. Az egész nép elcsodálkozott ezen; amikor pedig a pátriárka megbizonyosodott az esemény valódiságáról, magához hívatta Szikeóni Szent Teodort, a híres aszkétát és tisztánlátót, kérve őt, magyarázza meg, mit jövendöl ez jel. Teodor imádkozott az Istenhez, majd feltárta a pátriárkának, hogy ez nagy nyomorúságokat jelez, amelyek a belső vallási és politikai viszályok miatt szakadnak majd az Egyházra és a Görög Birodalomra. A keresztények maguk fogják ütni és pusztítani egymást. Mindez hamarosan be is teljesedett. Tamás kérte Teodort, imádkozzon érte az Istenhez, hogy az Úr vegye magához őt, mielőtt e csapások bekövetkeznek. „Azt parancsolode, hogy elmenjek hozzád, vagy odaát lássuk egymást az Isten előtt?" – így válaszolt Teodor a pátriárkának, jelezve ezzel, hogy mindketten hamarosan meg fognak halni. Még aznap megbetegedett és elhunyt a pátriárka, s nem sokkal utána Szent Teodor is. Szent Tamás 610ben költözött el az Úrhoz.

4. Szent Szerápión. Remete Szent Antal társa. A nitriai pusztában az úgynevezett Arszinoéi monostorok elöljárója volt, ahol mintegy tizenegyezer szerzetes élt. Palladiosz és Szozomenosz a „Nagy" jelzővel illetik őt. 366 körül hunyt el. Szent Szerápión ezt írta: „Ne hidd, hogy a betegség nehéz; egyedül a bűn nehéz... A betegség csak a sírig kísér minket, de a bűn a síron túl is követi a bűnöst."

Szerápión vágyott bűnöst menteni,
Bűnösnek látszott, úgy ment be hozzá,
Mint ki a bűnre kész már indulni,
De még a tett előtt e szót mondá:
– Várj egy keveset, miénk az éjjel,
Hadd imádkozzam, s végzünk a ténnyel!
Szerápión ekkor imába kezdett,
Istenhez emelt minden gondolatot,
Egyik fohászra másikat fűzött,
S a Magas égbe sóhajtott nagyot.
Zsoltárok s imák sorát mind elmondta,
S a bűnös nőért a szívét kiöntve,
Sírva és nyögve könyörgött érte,
Míg az az asszony is zokogni kezdett.
Úgy sírt s zokogott, mint még soha életében,
Rájött: a szent nem a bűn miatt jött el,
Hanem hogy őt a mocsokból, bűnből kimentse,

Istenhez emelje, s sárát mossa le.
Felkiáltott akkor: mondd, mit kell tennem?
Íme, magamtól is undorodik lelkem! –
Szerápión néki tanácsot adott,
Bölcs nővérekre bízta gondját ott,
Útnak indult hát a puszta mélye felé,vigadva,
hogy egy bűnös lelket az üdvösségre segített.

ELMÉLKEDÉS

Sokaktól, akik a gazdagságot hajszolják, hallhatod ezt a kifogást: „Ha majd meggazdagszom, jótetteket tudok majd cselekedni!" Ne higgy nekik, mert becsapnak téged is és önmagukat is. Lépcsős Szent János mélyen ismerte az emberi lélek legrejtettebb indítékait, amikor azt mondta: „Az ezüstvágy azzal az előfeltevéssel kezdődik, hogy alamizsnát osztunk, és a szegények iránti gyűlölettel végződik." Ez beigazolódik minden ezüstvágyónál, legyen az nagyon gazdag vagy kevésbé tehetős. Az emberek általában így szólnak: „Bárcsak lenne pénzem, megtenném ezt és ezt a jótettet!" Ne higgy neki. Ő se higgyen önmagának. Nézzen bele azokba, mint egy tükörbe, akiknek van pénzük, mégsem teszik meg azt a jótettet. Ő is ilyen lenne, ha pénzt szerezne. Ismét azt mondja a bölcs János: „Ne mondd, hogy gyűjtened (pénzt) kell a szegényeknek – hogy e segítség által elnyerd az Országot. Mert az Ország megvásárolható két fillérért is." Valóban, az evangéliumi özvegyasszony két fillérért vette meg, míg a gazdag, akinek kapuja előtt Lázár feküdt – nem tudta megvenni számtalan kincsével. Ha nincs semmid, amit a szegénynek adhatnál, imádkozz Istenhez, hogy Ő adjon neki, és ezzel már irgalmasságot cselekedtél és megvásároltad a Mennyek Országát. Amikor Új Szent Vazul megjövendölte a császárnénak, VII. (Bíborbanszületett) Konstantin császár feleségének, hogy előbb leánya, majd fia születik, a császárné sok aranyat kínált neki. A szent elutasította, de a császárné a Szent Háromságra kérte, hogy fogadja el. Ekkor Szent Vazul csak három aranyat vett el, és odaadta a szegény Teodórának, aki őt szolgálta, mondván: „Nincs szükségünk sokra ebből a tövisből, mert nagyon szúr."

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust a kereszten megfeszítve:

1. töviskoronával megsebzett fejét,a fájdalomtól lehunyt szemeit,
2. a szomjúságtól kiszáradt ajkait.

SZENTBESZÉD

az Elsőről és az Utolsóról, az Élőről

Ne félj, én vagyok az Első és az Utolsó, és az Élő.
Halott voltam, és íme, élek örökkönörökké, ámen. (Jel 1,18)

Így szólt az Úr Jézus szeretett tanítványához, Jánoshoz egy látomásban Patmosz szigetén: Mitől ne félj ? Ne félj a pogányok általi egyházüldözéstől. Ne félj a kínzóktól, akik minden oldalról gyötörik híveimet. Ne félj a királyoktól, akik üldözik a kereszténye-ket. Ne félj e világ erőszakos fejedelmeitől, akik szenvedélyekkel vakítják meg az embereket, hogy ne lássák az igazságot, amelyet a világba hoztam. Ne félj semmitől!

Hogyan is ne félhetnék, Uram! Amikor az egész világ állig felfegyverkezve gyűlik össze ellenünk, kevesen és fegyvertelenek, hogyan is ne félhetnék?

Ne félj, mert én vagyok az Első és az Utolsó, az Alfa és az Omega.

És ezek a seregek, melyek ellened fegyverkeznek, nem mások, mint a holtak múló forgószele. Én az idő előtti vagyok és az idő utáni vagyok, minden kezdete előtt és minden teremtés vége után vagyok. Ezek mindannyian be vannak zárva egy olyan időtartamba, amelyet minden teremtett lénynek kimértem, és ezen az időtartamon túl nem terjedhetnek.

Ne félj, mert halott voltam, és íme, élek. A haláltól se félj. A halál előtti és a halál utáni vagyok. A halál az én szolgám, és elküldtem szolgámat a világba, hogy szolgáljon nekem. És három napra odaadtam magam szolgámnak, és megparancsoltam neki, hogy engedjen el engem, és íme, élek. Én vagyok a halál és az élet tulajdonosa is. Én vagyok az idő és az örökkévalóság tulajdonosa is. Ne félj! Örökké élek. És te is élni fogsz velem. És mindazok, akik hűségesek maradnak hozzám és nem félnek, élni fognak velem. Ne félj, én vagyok az Alfa és az Omega.

Örök és halhatatlan Uram, add, hogy szent igéid mindig visszhangozzanak híveid lelkében, valahányszor üldözés támad szent Egyházad ellen. Ne féljünk, kapaszkodjunk jobbodba. Néked legyen dicsőség és dicséret mindörökké. Ámen.

Március 22.

1. Szent Vazul vértanú, ankürai presbiter. Konsztantiosz császár uralkodása alatt sokat szenvedett az ariánusoktól. Már ekkor az ortodoxia nagy buzgójaként és az ankürai szellemi nyáj igaz pásztoraként vált ismertté. Amikor később Julianus Apostata (Hitehagyott) lépett a trónra és megkezdte a keresztények üldözését, Vazul nyilvánosan elítélte ezt az új istentelenséget, és megerősítette népét a hitben. Ezért börtönbe vetették. Amikor Julianus császár Ankürába érkezett, Vazult elé vezették, és a császár győzködni kezdte, hogy hagyja el Krisztus hitét, tisztségeket és gazdagságot ígérve neki. Vazul így válaszolt a császárnak: „Én az én Krisztusomban hiszek, akit te megtagadtál, és aki neked ezt a földi birodalmat adta, de az hamarosan elvétetik tőled. Hát nem szégyelled az oltárt, amely alatt megmenekültél a haláltól nyolcéves fiúként, amikor meg akartak ölni?… Ezért nemsokára elveszik tőled ezt az ideiglenes birodalmat, és tested nem fog eltemettetni, amikor lelkedet kínok között kileheled.” – Julianus feldühödött, és megparancsolta, hogy Vazul testéből minden nap hét szíjnyi bőrt hasítsanak le. Így tettek a kínzók több napon át. Amikor Vazul ismét a császár elé került, saját maga tépett le egy szíjat a bőréből, és Julianus arcába dobta, kiáltva: „Vedd, Julianus, és edd, ha édes neked az ilyen étel, nekem pedig Krisztus az életem!” – Az esemény híre elterjedt a városban, a császár pedig szégyenében titokban elhagyta Ankürát és Antiochiába távozott. Vazult ezután tovább kínozták izzó vassal, amíg át nem adta lelkét az Úrnak, akiért annyit szenvedett 363ban.

2. Szent Droszida. Traianus császár leánya. Öt másik asszonnyal együtt fogták el, miközben éjszaka a Krisztusért mártírhalált haltak holttestét gyűjtötték össze, amiért a császár súlyosan megbüntette őket. Az öt asszonyt kegyetlenül megkínozták, végül olvasztott rézbe dobták, ahol átadták lelküket Uruknak. Droszida szigorú császári őrizet alatt maradt, de sikerült megszöknie a palotából, és egy folyóban saját magát megkeresztelte. Nyolc nappal később átadta lelkét Istennek.

3. Szent Euthümiosz vértanú. A peloponnészoszi Dimitcani faluban született. Gyermekként keresztény módon élt, de később Romániába ment, ahol nagy kicsapongásokba merült. Ebben a romlottságban a gonosz lélek rávette, hogy áttérjen az iszlám hitre. Ám amint ezt megtette, keservesen bűnbánatot tartott. Viszszatért Krisztus hitéhez, és az Athoszhegyen szerzetesnek állt. Több évnyi kemény böjt és ima után elhatározta, hogy meghal Krisztusért. Lelkiatyja áldásával Konstantinápolyba ment, ahol sikerült a nagyvezír elé kerülnie. A vezír előtt keresztet vetett, Krisztust dicsőítette, Mohamedet pedig gyalázta. Hosszú kínvallatások után halálra ítélték, és 1814. március 22én, Virágvasárnap lefejezték. Ereklyéinél számos beteg csodás gyógyulása történt. Szent feje az Athoszhegyi orosz Szent Panteleimonmonostorban található. Így ez a húszéves ifjú előbb meghalt Krisztusnak, majd meghalt Krisztusért.

Ó, Krisztus Urunk, Te csodás vadász vagy,
Hálóidat kivetetted az egész világra,
Tiszta gyöngyöt halászol a mély vizekből,
Láthatatlan, Lélekkel átszőtt hálóval.
Szeretettel hímzett, könnyel áztatott az,
Angyali kezek tartják azt mindenütt.
Minden, mit anya szült és a Lélek nevelt,
Minden gyönyörű lélek, mit a világ adhat,
Mind bekerül a Te gazdag zsákmányodba,
Mindazt selyemhálód lágyan átöleli,
S mikor kiemeled hálóid az élet tengeréből,
Nem marad hátra más, csak a sáros kéreg.
Ó, tiszta gyöngyök felséges Vadásza,
Mi, bűnösök is egykor a Te gyöngyeid voltunk.
Most messze kerültünk a Te trónusodtól,
Szenvedélyek üledéke s sötétség borít be minket.
De hadd ragadjon meg minket is a Te hálód,
S Arcod fényétől csillagokként fogunk ragyogni.

ELMÉLKEDÉS

Az Úr Jézus még a kereszten elszenvedett kínjai közepette sem ítélte el a bűnösöket, hanem bocsánatért esedezett bűneikért az Atya előtt, mondván: nem tudják, mit cselekszenek! Mi se ítéljünk meg senkit, hogy el ne ítéltessünk. Mert senki sem lehet biztos abban, hogy haláláig nem követie el ugyanazt a bűnt, amelyért testvérét kárhoztatja. Szent Anasztasziosz Szinaita így tanít: „Még ha látsz is valakit vétkezni, ne ítéld el, mert nem tudod, hogyan fogja bevégezni az életét. A lator, akit Jézussal együtt feszítettek meg, embergyilkos volt, Júdás pedig Jézus apostola, mégis a lator bement az Országba, az apostol pedig a pokolba jutott. Ha látsz is valakit vétkezni, nem ismered az ő jócselekedeteit. Mert sokan nyilvánosan vétkeznek, de titokban tartsák a bűnbánatot; mi látjuk bűneiket, de bűnbánatukat nem ismerjük. Ezért, atyámfiai, ne ítéljünk meg senkit, hogy el ne ítéltessünk."

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük a megfeszített Úr Jézust a kereszten:

1. mily határtalan az Ő szomorúsága a bűntől elvakult emberekért;
2. miként irányulnak gondolatai a kereszten inkább a mennyei Atya, mintsem Önmaga felé;

3. miként irányul gondoskodása a kereszten inkább az emberek, mintsem Önmaga felé;

4. miként biztos Ő a kereszten is Saját győzelmében és feltámadásában.

SZENTBESZÉD

A Győzedelmes Krisztus méltóságáról

„Feje pedig és haja fehér volt, mint a fehér gyapjú, mint a hó; és a szemei olyanok, mint a tűzláng." (Jel 1,14)

Ilyennek látta Jézust a feltámadás és a győzelem után János, az Istenlátó. Emberfiának látta Őt, hosszú ruhába öltözve, aranyövvel körülövezve, hét csillaggal a jobb kezében, arcát pedig olyannak, mint a nap, amikor ereje teljében fénylik. Ilyen erőben és dicsőségben jelent meg Az, aki a kereszten fényét vesztett volt, és aki minden arra járónak az emberfiai közül a leggyengébbnek tűnt. De miért volt a haja fehér, mint a gyapjú és mint a hó? Nem volte az Úr alig 34 éves, amikor megölték?

Honnan az Ő fehér haja? Nem az öregséget jelentie a fehér haj? Valóban, a halandó embernél a fehér haj az öregséget jelzi, de a dicsőséges Krisztusnál ez többet jelent az öregségnél – az örökkévalóságot jelenti. Örökké ifjú öregség! Az öregség a múlt, az ifjúság a jövő. Vajon Ő nem mindkettőe egyszerre? Sőt, több minden múltbeli és jövőbeli időnél – az idő feletti örökkévalóság.

És miért voltak szemei, mint a tűzláng? Mert Ő a Mindentlátó. A nap elől el lehet rejteni eztazt, de az Ő tekintete elől semmi sem maradhat rejtve mindabból, ami az égben, a földön és a föld alatt van. Ő átlát a természet minden szövetének minden szálán: átlát a kő minden atomján, a tenger minden vízcseppjén, a levegő minden részecskéjén, minden teremtett lélek minden gondolatán és minden vágyán.

Ő ugyanaz, és senki más, aki az emberi nem iránti könyörületes szeretetből leszállt a földre, halandó és szenvedő testet öltött, akit bűnös emberek kigúnyoltak és leköptek. Ő ugyanaz, aki dicsőségét vesztve függött a kereszten a latrok között, és akit halottként temetett el József és Nikodémus.

Ó, testvéreim, mily félelmetes belegondolni is, mily hatalmas és méltóságos látogatója volt a földnek! És még félelmetesebb – ki ellen emeltek kezet az esztelen emberek!

Dicsőséges Urunk, bocsásd meg bűneinket, és emlékezz meg rólunk is a Te erődben és dicsőségedben. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámin.

Március 23.

1. Szent Nikón vértanú. Nápolyban született pogány apa és keresztény anya gyermekeként. Nikón római tiszt volt Nápolyban. Nem volt megkeresztelve, bár édesanyja – az apa előtt titokban – tanította őt Krisztus hitére. Egyszer, amikor csapatával harcba indult, anyja azt tanácsolta neki: ha bajba kerül, vessen keresztet és hívja segítségül Krisztust. És valóban, amikor a csatában Nikón csapatát bekerítették, és már a végső pusztulás szélén álltak, Nikón keresztet vetett és szívéből Krisztushoz kiáltott. Ebben a pillanatban szokatlan erő töltötte el, az ellenségre rontott, egyeseket megölt, másokat pedig futásra kényszerített. Hazatérve Nikón szüntelenül álmélkodva kiáltotta: „Nagy a keresztények Istene!” Miután megörvendeztette anyját a hírrel, hogy Krisztus keresztje által győzött, titokban Ázsiába hajózott, ahol Teodóziosz küzikoszi püspök megkeresztelte. A keresztség után egy monostorba vonult, ahol a tanulásnak és az aszkézisnek szentelte magát. Halála előtt Teodóziosz püspöknek látomása volt, amelyben azt az utasítást kapta, hogy Nikónt szentelje utódjává. Az agg Teodóziosz azonnal hívatta Nikónt, és diakónussá, majd presbiterré és püspökké szentelte. Isten gondviselése folytán Nikón hamarosan visszatért Nápolyba, ahol édesanyját még életben találta. Anyja halála után kilenc tanítványával – egykori fegyvertársaival – Szicíliába vonult, és ott az Evangélium hirdetésének szentelte magát. Ám abban az időben szörnyű üldözés érte a keresztényeket. Kvintiánus herceg elfogta Nikónt társaival együtt, és súlyos kínzásoknak vetette alá őket. Százkilencven tanítványát és társát lefejezték. Nikónt a kínzó lovak farkához kötözte, magas szikláról szakadékba dobta, verte és nyúzta, de Nikón mindezen kínokat túlélte. Végül karddal fejezték le, és így költözött el az Úrhoz. Testét a mezőn hagyták, hogy a madarak egyék meg. Ám egy ördögtől megszállott pásztorfiú belebotlott Krisztus vértanújának holttestébe, ráesett, és azonnal meggyógyult. Ő vitte hírét Nikón testének, így a keresztények eljöttek és tisztességgel eltemették. Szent Nikón Décius császár idején szenvedett vértanúhalált.Pecserszki

2. Szent Nikón Pecserszki. Szent Antal társa és Szent Teodóziosz lelkiatyja. Varlám bojár és Efrém eunuch megnyírása (szerzetesi fogadalma) miatt Izjaszláv herceg haragja fenyegette, de a hercegné a herceg haragját istenfélelemmé fordította, így Szent Nikónt békén hagyták. Mivel a templomot ikonokkal szerette volna díszíteni, Nikón Istenhez imádkozott segítségért. Imádságaiért váratlanul görög ikonfestők érkeztek Kijevbe Konstantinápolyból, akiknek látomásban jelent meg Szent Antal és Teodóziosz, és Kijevbe, Nikónhoz irányították őket. Bátor tetteiről és lelki bölcsességéről volt híres. Időskorában akarata ellenére a pecserszki monostor apátja (igumenje) lett. 1066ban költözött el az Úrhoz. Romlatlan ereklyéit a kijevi barlangokban őrzik.

A tömlöcben Nikón raboskodott,
Éjjelnappal Istenhez imádkozott.
Nem kért az Úrtól védelmet magának,
Sem bosszút a gonosz Kvintiánusnak,
Csak erőt, hogy a kínokat kiállja.
Meghallotta Isten, mit Nikón sóhajtott,
S egyszer imájában látomást álmodott:
Fényességben megjelent a Szűz néki,
A napnál is szebb s fényesebb az égi,
A báránynál fehérebb és szelídebb.
Két oldalán két arkangyal állott,
Arcuk vidám volt és fényben pompázott,
Az égig értek, oly hatalmasak voltak,
S egymásnak egy folyót mutogattak:
– Ez a Pszimif, a hullámzó folyó!
S az egyik arkangyal a Szűztől kérdi:
– Azért küldettünk, hogy Kvintiánust
A Pszimif vad habjai közé vessük.
De íme, nézzük a folyót, s keressük,
Sehol sem látjuk Kvintiánust!
A Szűz szólt, s ajkáról méz gyanánt folyt a szó:
– Nemsokára e folyóhoz érkezik,
A habokon átkelni igyekszik,
De lova alatta hirtelen megvadul,
S fogaival arcába mar kegyetlenül.
Ez a folyó őt majd elnyeli,
S ti így végzitek be feladatotokat.
Ez lesz a vége a gonosz kínzónak,
Az én szentemért, Nikón szolgámért –
S minden úgy lett, ahogy a Szűz mondta,
S valóra vált, amit Nikón álmodott.

ELMÉLKEDÉS

Szent Paphnutiosz kérte az Istent, fedje fel előtte, kihez hasonlatos ő. Egy hangot hallott, mely így szólt hozzá: „Hasonlatos vagy a kereskedőhöz, aki igazgyöngyöket keres; kelj fel, és ne légy rest!” De Isten nem mondaná mindannyiunknak, hogy hasonlók vagyunk az igazgyöngyöt kereső kereskedőhöz. Mert sokan közülünk nem gyöngyöket keresnek, hanem az olcsó por egyre vastagabb rétegei alá temetik

magukat. Nem minden gyöngy, amit a háló felhoz a tenger fenekéről, hanem iszap és homok is. Ám a tudatlanok úgy kapkodnak az iszap és a homok után, mintha gyöngy volna. Csak a kereskedő, aki ismeri a valódi gyöngyöt, veti ki hálóját számtalanszor a tengerbe, és húzza ki, kiszórva az iszapot és a homokot, amíg nem talál egy szem igazgyöngyöt. Miért hasonlítja Isten Paphnutioszt a kereskedőhöz? Mert Paphnutiosz odaadta minden vagyonát, és minden fáradozását, minden idejét arra fordította, hogy valahogy hozzájusson az igazgyöngy egyetlen szeméhez. Az igazgyöngynek e szeme a szenvedélyektől és gonosz gondolatoktól megtisztított szív, melyet az Isten iránti szeretet lángja hevít. – Kelj fel te is, ember, és ne légy rest! Vásárnapod a szürkülethez közeledik.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük a kereszten megfeszített Úr Jézust:

1. miként nem csökkent Benne az emberek iránti könyörületes szeretet Saját kínjai miatt;
2. miként nyújt szeretettel vigaszt Anyjának, Jánosra mutatva, mint fiára Önmaguk helyett;
3. miként imádkozik szeretettel az Atyához az emberekért: Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek!

SZENTBESZÉD

Az ember erőtlenségéről Isten méltósága előtt

„Amikor láttam őt, lábaihoz estem, mint egy halott.” (Jel 1,17)

Így esett össze Szent János, mint egy halott, amikor meglátta az Úr Jézust dicsőségében. Szent János, Jézus szeretett tanítványa, az evangélista, a szűz, az Úr kedveltje, a szentség buzgó őrzője – még ő sem tudott megállni a lábán, sem eszméleténél maradni, amikor meglátta Mesterét mennyei dicsőségében és erejében! Hanem összeesett, mint egy halott. Hogyan fogják hát kibírni az Úr jelenlétét és tekintetét, mely olyan, mint a tűzláng, azok, akik vétkeztek Ellene, akik fellázadtak Ellene, akik káromolták az Ő nevét, akik megvetették szeretetét és áldozatát, akik gúnyt űztek keresztjéből, akik lábbal tiporták parancsolatait, akik üldözték Egyházát, akik gyalázták papjait és gyilkolták híveit? Mi lesz majd velük az Úr színe előtt, ha még Szent János is úgy esett össze, mint egy halott? Mi lesz az írástudókkal, akik mételyeznek? A nevelőkkel, akik megölik a hitet a fiatal lelkekben? A szkeptikusokkal, akik kételyeikkel mérgezik az embereket? A rablókkal és tolvajokkal? A kicsapongókkal és gyer-

mekgyilkosokkal? Mi lesz Krisztus ellenségeivel – ha Krisztus barátja is holtan rogyott össze az Ő dicsőségének kimondhatatlan ragyogása előtt?

Oly hatalmas a feltámadt és mennybe ment Úr Jézus dicsősége, ereje, hatalma, szépsége, uradalma, fénye és méltósága, hogy legközelebbi társai, akik három éven át félelem nélkül nézték arcát a földön, holtan esnek össze, amikor megpillantják arcát a mennyekben, a szenvedés, a halál és a győzelem után!

Dicsőséges és mindenható Urunk, árassz ránk fényt és eleveníts meg minket a Te erőddel és dicsőségeddel. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámin.

Március 24.

1. Szent Artémon, szeleukiai püspök. Szeleukiában született és nevelkedett. Amikor Pál apostol a városba érkezett, találkozott Artémonnal, megerősítette őt Krisztus hitében, és a város püspökévé szentelte. Artémon szeretettel és buzgalommal pásztorolta Krisztus szellemi nyáját, az emberi lelkek és testek orvosa volt, majd mély öregségben költözött át az örökkévalóságba.

2. Hitvalló Szent Jakab. Leó örmény császár idején szenvedett vértanúságot a szent ikonokért. Szerzetes volt, a Sztudionkolostor testvériségének tagja. Amikor Hitvalló Szent Teodort száműzték, Jakabot súlyos kínzásoknak vetették alá, hogy tagadja meg a képtiszteletet. Ő azonban mindvégig állhatatos és hű maradt az ortodoxiához. Miután a gonosz Leó császár élete csúfos véget ért, a véresre vert és meggyötört Jakabot visszaengedték a kolostorba. Ott halt bele súlyos sérüléseibe, és így költözött a mennyei polgárok közé.

3. Szent Parténiosz vértanú, konstantinápolyi pátriárka. Mitiléne szigetéről származott. Hosszú ideig Híosz püspöke volt, majd pátriárkává választották. Hamis vádak alapján – miszerint az állam ellen tevékenykedett – a törökök először arra kényszerítették, hogy térjen át az iszlám hitre. Mivel ezt határozottan elutasította, 1657ben felakasztották.

4. A Pecserszkakolostor csodájának emlékezete. Két barát, János és Szergej, fogadott testvériséget kötött az Istenszülő ikonja előtt ebben a kolostorban. János gazdag ember volt, és volt egy ötéves fia, Zakariás. János megbetegedett, és halála előtt Szergej gondjaira bízta fiát, valamint jelentős mennyiségű ezüstöt és aranyat hagyott rá megőrzésre azzal a feltétellel, hogy azt adja át Zakariásnak, amint felnő. Ám amikor Zakariás felnőtt, Szergej letagadta, hogy bármit is kapott volna az elhunyt Jánostól. Ekkor Zakariás azt mondta neki: esküdjön meg ugyanazon Istenszülőikon előtt, amelynél néhai apjával testvériséget fogadott, hogy semmit sem vett át Jánostól,

és akkor nem is kér tőle semmit. Szergej beleegyezett. Miután azonban felesküdött, oda akart lépni megcsókolni az ikont, de egy láthatatlan erő távol tartotta és nem engedte oda. Ekkor hirtelen eszelősen kiáltozni kezdett: „Szent atyák, Antal és Teodóz, ne hagyjátok, hogy ez az irgalmatlan angyal elpusztítson!" Isten engedelmével ugyanis megszállta őt egy démon. Ezután bevallotta a teljes összeget, amit János hagyott rá. Ám amikor kinyitották a rejtekhelyet, az összeget megduplázódva találták – Isten gondviselése folytán lett kétszer annyi. Miután Zakariás átvette a pénzt, a kolostornak adományozta azt, ő maga pedig szerzetesnek állt ott. Hosszú életet élt, Isten nagy kegyelmi ajándékaiban részesült, és békében költözött át az örökkévalóságba.

5. Szent Zakariás. Az egyiptomi Karion fia, aki elhagyta feleségét és gyermekeit, hogy szerzetes legyen. Miután anyja nem tudta tovább eltartani, Zakariást az apja vette magához a kolostorba. Noha fiatalabb volt a Szkíti sivatag sok vénjénél, nagyobb kegyelmi ajándékokra méltatódott, mint sokan az idősek közül. Isten kegyelmétől úgy érezte, mintha egész bensője lángolna. Szent Makáriosz kérdésére, hogy ki az igazi szerzetes, Zakariás így felelt: „Az, aki szüntelenül kényszeríti önmagát Isten parancsolatainak betartására." Avva Mózes kérdésére pedig, hogy mit jelent szerzetesnek lenni, Zakariás levette fejfedőjét, lábaival megtaposta, és azt mondta: „Ha az ember nem lesz ennyire megtört (alázatos), nem lehet szerzetes!" Nagy világítóoszlop volt a sivatagi szerzetesek között, és fiatalon hunyt el az Úrban.

Mit ér az embernek – mondád, ó Uram –,
Ha az egész világ birtokába van,
Ha ma vagy holnap meg kell halnia,
S kincsét e földön kénytelen hagynia!
Mit ér a korona, mit fejére tett,
Ha mindazt itt hagyja, mit itt szerzett!
Mit ér az arany és halomnyi ezüst,
Ha bordái közül fű nő ki, mint a füst!
Mit ér selyem, gyöngy és dús étkek sora,
Ha nem látja többé a napot soha!
Ha lelkét veszti, mit ér a világ?
Lélektelen teste a sírba leszállt.
Test és a lélek – mindkettő halott,
Saját útjukon a sír felé futottak ott.
Két halottat temetnek el az emberek,
S egyikükért sem sírnak keserves könnyeket.
Ó, óvja lelkét, kinek van értelme,

Hisz világos intésed jutott el mindenkihez.
Csak a lélek az, mi megmenekülhet,
Minden más – a világ is – semmivé lett.
Ó, drága Uram, tanácsod ismerjük már,
De erődre s segítségedre lelkünk még vár.
Segíts, ó Áldott, bűnös lelkünknek Te,
Hogy a világi hiúság füstje ne fojtsa meg."

ELMÉLKEDÉS

Egyszer Avva Dániel és Avva Amóaj együtt utaztak. Avva Amóaj megkérdezte: „Atyám, mikor érünk már a cellánkba?" (vagyis: hogy végre imádkozhassanak Istenhez). Avva Dániel így válaszolt neki: „Hát ki veszi el tőlünk most Istent? A cellában is ott van Isten, és a cellán kívül is – ugyanaz az Isten." Ezzel a szüntelen ima fontosságára tanítanak minket, az Istenről való gondolkodásra és az Isten bennünk és körülöttünk véghezvitt munkájának szemlélésére. A templom megkönnyíti és megerősíti az imát. Ugyanígy a bezárkózás és a magány is a maga módján segíti és mélyíti azt. Ám aki nem akar imádkozni, azt sem a templom, sem a cella nem fogja rákényszeríteni. Aki viszont egyszer megérezte az ima édességét, azt sem a természet, sem az utazás nem tudja elválasztani az imádságtól.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem az Úr Jézust a kereszten megfeszítve, és pedig:

1. számlálva az Ő legtisztább vérének cseppjeit és számlálva az én bűneimet,
2. számlálva az Ő fájdalmas sóhajait és számlálva az én oktalan nevetéssel teli napjaimat.

SZENTBESZÉD

a szenvedésben való hűségről és az élet koronájáról

„Ne félj semmitől, amit el fogsz szenvedni… Légy hű mindhalálig, és neked adom az élet koronáját." (Jel 2,10)

Saját szenvedésével az Úr megkönnyítette a mi szenvedéseinket. Ő elszenvedte a legnagyobb kínokat, és győztesként került ki belőlük; ezért képes bátorítani minket a mi kis szenvedéseinkben. Ő az igazságért szenvedett és tűrt, mi pedig bűneinkért vezekelve szenvedünk és tűrünk. Ezért Ő kétszeresen is inthet minket, hogy

tartsunk ki mindvégig, ahogyan Ő, a bűntelen is kitartott. Neki közülünk senki sem segített, és senki sem könnyítette meg kínjait és tűrését, de Ő ott áll mindannyiunk mellett, amikor szenvedünk, és enyhíti kínjainkat és nyomorúságunkat. Ezért van joga azt mondani mindenkihez, aki az Ő nevéért szenved: ne félj! Ne félj semmitől, amit el fogsz szenvedni – mondja –, mert Én minden szenvedést elviseltem és ismerek; egyetlen szenvedéstől sem rettentem meg, hanem mindet Magamra vettem, és végül mindet – legyőztem. Nem úgy győztem le őket, hogy elvetettem vagy elmenekültem előlük, hanem úgy, hogy önként Magamra vettem és mindvégig elhordoztam őket. Így te is vedd magadra önként a szenvedéseket, Én pedig látom és tudom, mennyit és meddig tudsz elviselni.

Még ha a szenvedések mindhalálig tartanak is, és ha halált okoznak is neked, ne félj: neked adom az élet koronáját. Megkoronázlak a halhatatlan, örök élettel, amelyben Én uralkodom az Atyával és az éltető Lélekkel. Isten nem azért küldött téged a földre, hogy kényelemben élj, hanem hogy felkészülj a halhatatlan életre. Nagy szomorúság lenne, ha Teremtőd nem tudna neked jobb, hosszabb és fényesebb életet adni, mint amilyen ez a földi, amely csupa romlottság és halál, és amely rövidebb, mint a hollók élete.

Ó, testvéreim, hallgassunk az Úr szavára, és minden szenvedésünk megkönnyebbül. Ha a világ csapásai most kemény kőnek tűnnek is nekünk, amikor az Úrra hallgatunk, olyanokká válnak, mint a tenger habja.

Úr Jézus, Győzedelmes, taníts meg minket a Te hosszútűrésedre. És amikor ellankadunk, nyújtsd ki kezedet és támogass minket. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Március 25.

1. Gyümölcsoltó Boldogasszony (Örömhírvétel). Amikor a Szent Szűz betöltötte tizenegyedik évét a jeruzsálemi templomban végzett szolgálatban – és tizennegyedik évét születése óta –, vagyis életének 15. évébe lépett, a papok közölték vele, hogy a törvény szerint nem maradhat tovább a templomban, hanem el kell jegyezni őt és házasságra kell lépnie. Ám a papok nagy meglepetésére a Szent Szűz azt válaszolta, hogy ő Istennek szentelte magát, és szüzességben kíván maradni haláláig, anélkül, hogy bárkivel házasságra lépne. Ekkor isteni gondviselésre és sugallatra Zakariás főpap, az Előhírnök apja, a többi pappal egyetértésben tizenkét nőtlen férfit hívott össze Dávid nemzetségéből, hogy egyikükre rábízzák Szűz Máriát szüzességének megőrzése és a róla való gondoskodás céljából. Így bízták rá a názáreti idős Józsefre, aki rokona is volt. József házában a Szent Szűz ugyanúgy folytatta életét,

mint Salamon templomában: idejét a Szentírás olvasásával, imádsággal, Istenről való elmélkedéssel, böjttel és kézimunkával töltötte. Szinte soha nem hagyta el a házat, nem érdekelték a világi dolgok és események. Alig beszélt bárkivel is, és soha nem különösebb szükség nélkül. A házban leginkább József két leányával érintkezett. Amikor azonban betelt a Dániel próféta által megjövendölt idő, és amikor Isten jónak látta beteljesíteni az elűzött Ádámnak és a prófétáknak tett ígéretét, megjelent Gábriel nagyarkangyal a Szent Szűz szobájában. Egyes szent írók szerint éppen abban a pillanatban, amikor Izajás próféta könyvét nyitva tartotta, és annak nagy jövendölésén elmélkedett: „Íme, a szűz fogan és fiat szül!" (Iz 7,14). Gábriel arkangyali fényben jelent meg neki, és így szólt: „Üdvözlégy, kegyelemmel teljes! Az Úr van teveled!" – és a többit sorjában, ahogyan az isteni Lukács evangéliumában meg van írva (Lk 1,2638). Ezzel az arkangyali örömhírvétellel és a Szentléleknek a Tisztaságos Szűzre való leszállásával veszi kezdetét az emberek üdvössége és a teremtés megújulása. Az Újszövetség történetét Gábriel arkangyal az „Üdvözlégy!" (Örvendj!) szóval nyitotta meg, jelezve ezzel, hogy az Újszövetség örömet jelent az embereknek és minden teremtett lénynek. Ezért tartják az Örömhírvételt éppoly hatalmas, mint amennyire örömteli ünnepnek.

1. Szent Pelágia, Teodózia és Dula vértanúnők. Ez a három szent aszszony az Úrért szenvedett vértanúságot. Pelágiát és Teodóziát a börtön és a kínzások után együtt végezték ki karddal. Szent Dula, aki szolgálóleány volt, egyedül szenvedett, és Nikomédia városában fejezte be életét. Ezt a három vértanúvérrel öntözött fehér rózsát Isten a mennyei kertjébe ültette át.

Ó, mily csodás hír: örvendezz, Tisztaságos,
Ki Krisztust szülted nékünk!
Ó, örvendetes hír: örvendezz, Szűzleány,
Fényes Galambunk!
Örvendezz, Mária, örvendezz, kegyelemmel teljes,
Te arany kapu!
Ó, fényes csipkebokor, el nem égő,
Új ragyogású hajnal!
Gábriel szövi a szót, és maga is örvendez,
Mondja az Örömhírt!
Mondja az Örömhírt, az egész ég figyel,
S Lelked megremeg!
A templomban szolgáltál, Istennek adtad magad,
S Te magad lettél a Templom!
Örvendezz, Tisztaságos, mennyei menyasszony,
Te vagy a királyi trónus!

Ó, örvendezz, Szelíd, a Szelídet fogod szülni,
S a világot újjászülni!
Örvendezz, Engedelmes, Isten meghallgatott,
Dicsőséggel megkoronázott!
Ó, örvendezz, Könnyező, könnyeidtől lágyult,
Lélektől átragyogott!
Ó, örvendezz, Szegény,
ki mégis a leggazdagabb vagy,
A napnál fényesebb!
Esküdj ki nékünk örömet Fiadnál, Krisztusnál,
Ó, Tisztaságos Szűz!
Esengj ki nekünk örömöt Fiadnál, Krisztusnál,
ó, Szeplőtelen Szűz!

ELMÉLKEDÉS

Megkérdezték Avva Atanázt: Hogyan egyenlő a Fiú az Atyával? Ő így válaszolt: „Mint ahogy két szem van, de a látás egy.” Kiváló válasz. Ezt kiegészítve mondhatjuk mi is: mint ahogy két fül van, de a hallás egy. Ugyanígy a három isteni személyre vonatkozóan: mint ahogy három gyertya van, de a fény ugyanaz az egy.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem a Legszentebb Szűz Máriát, és pedig:

1. hogyan szolgált Istennek alázattal, engedelmességgel és odaadással 11 éven át a templomban,
2. hogyan szolgált Istennek alázattal, engedelmességgel és odaadással saját názáreti szobájában,
3. hogyan fogadta alázattal, engedelmességgel és odaadással az isteni örömhírt Gábriel arkangyaltól.

SZENTBESZÉD

Isten szavának mindenhatóságáról

„mert Istennek semmi sem lehetetlen.” (Lk 1,37)

Isten mondta, hogy legyen világosság, és lőn világosság. Amíg Isten nem szólt, nem volt világosság. Nem volt senki, aki tudta volna, mi a világosság, amíg Isten meg nem szólalt, és a világosság létre nem jött. Ugyanígy, amikor Isten szólt, lett víz és

szárazföld, csillagos égbolt, növények, állatok, végül pedig az ember. Amíg Isten nem szólt, ezek közül semmi sem volt, és Istenen kívül nem volt senki, aki tudta volna, hogy mindez létezhet. Szavának erejével Isten teremtett mindent, ami a földön és az égben alkottatott. Amit Isten akar, hogy legyen, és kimondja, hogy legyen, annak lennie kell, és nem maradhat el, mert Isten szava ellenállhatatlan és teremtő erejű. A világ teremtése Isten szavának hatalmas csodája.

Megteremtve minden lényt, Isten ismét az Ő szavával szabta meg a teremtmények rendjét, létezésük módját, valamint egymáshoz való viszonyukat. Ez a rend és mód, amelyet Isten alkotott, szintén Isten szavának hatalmas csodája.

Létezik azonban a teremtmények között egy látható és számunkra felfogható rend, de létezik egy láthatatlan és felfoghatatlan rend is. E láthatatlan és felfoghatatlan rend szerint – amely titok a Szentháromságban – történtek és történnek azok a jelenségek, amelyeket az emberek különös csodáknak neveznek. Ilyen jelenség az Úr Jézus Krisztus férfi nélküli fogantatása a Szentséges Szűz Mária méhében. Ez a látható és felfogható rendbe való beavatkozásnak tűnik, de a láthatatlan és felfoghatatlan rend számára egyáltalán nem az. Ez a születés valóban hatalmas csoda, talán a legnagyobb csoda, amely nekünk, halandóknak kijelentetett. De az egész teremtett világ is csoda, és az egész látható és felfogható rend is csoda, s mindez Isten szava által lett – pontosan úgy, ahogyan az Úr megfogant a Szűz méhében. Ez is, az is Isten szavának erejéből történt. Ezért feleli a dicsőséges Gábriel a Tisztaságos Szűz kérdésére – amely minden nemzedék kérdése –, hogy „miképpen lehet ez?": Istennél minden lehetséges, amit mond.

Ó, Úristen, Teremtőnk, halhatatlan és örök Csodatevő! Világosítsd meg értelmünket, hogy ne kételkedjen többé, hanem higgyen, és fegyelmezd nyelvünket, hogy ne kérdezzen többé, hanem Téged dicsőítsen. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

Március 26.

Szent Gábriel arkangyal. Isten Fia megtestesülésének hírnöke. Ő egyike azon hét nagy angyalnak, akik Isten trónja előtt állnak. Ő hirdette meg Zakariásnak az Előhírnök születését, és önmagáról így vallott: „Én Gábriel vagyok, aki az Isten előtt állok" (Lk 1, 19). Neve, Gábriel, azt jelenti: Férfiisten. A Szentatyák az Örömhírvételről szólva úgy magyarázzák, hogy azért küldetett ilyen nevű arkangyal, hogy jelezze, ki és milyen lesz Az, Aki a Tisztaságostól születik. Tehát Férfiisten lesz, erős, hatalmas Isten. Némelyek úgy tudják, hogy ugyanez a Gábriel hirdette meg Joákimnak és Annának Szűz Mária születését, és ő tanította Mózest a pusztában, hogyan írja meg a

Teremtés könyvét. A Szentatyák szerint Gábriel az égi erők első és legmagasabb rendjéhez, azaz a szeráfok rendjéhez tartozik, mivel a szeráfok állnak legközelebb Istenhez. Ő tehát egyike az Istenhez legközelebb álló hét szeráfnak. E hét név: Mihály, Gábriel, Ráfáel, Uriél, Szalatiél, Jegudiél, Barakiél. Ehhez a számhoz egyesek hozzáadják Jeremiélt is. Mindegyiküknek megvan a saját külön szolgálata, de méltóságban mindannyian egyenlők. Miért nem Mihályt küldte Isten? Mert Mihály szolgálata az Isten hite ellenségeinek megtörése. Gábriel szolgálata az emberi üdvösség örömhírének hirdetése (vö. július 13.).

Szent Iréneusz vértanú, szerémségi püspök. Úgy tartják, szláv származású volt, és püspökké szentelése előtt nős volt, gyermekei születtek. Krisztusért szenvedett vértanúságot Maximianus idejében. A súlyos kínzások alatt rokonai körbeállták, és sírva könyörögtek neki, hogy kímélje meg önmagát és őket is (vagyis tagadja meg Krisztust). De ez a csodálatos vértanú püspök jobban szerette a Krisztusért kapott sebeket, mint a világ minden kincsét. Ugyanebben az időben szenvedett vértanúságot Probus idején egy szerémségi kertész, Szerénusz, és Afrosz Régiában. Mivel Iréneusz semmiképpen nem akarta megtagadni hitét, Probus herceg elrendelte, hogy dobják le egy hídról a Száva folyóba, ahol Krisztus nyájának e pásztora befejezte életét, és az égi polgárok közé költözött. Dicsőségesen szenvedett vértanúságot 304ben.

Boldog Malchus (Malhos). Malchus földműves volt Antiókhia közeléből, aki ifjúkorától fogva egész lelkét Istennek szentelte. Arabok fogságába esett, akik a fogságban arra kényszerítették, hogy feleségül vegyen egy néger nőt. Ő azonban Krisztus hitére térítette az asszonyt, és úgy élt vele, mint fivér a nővérével. Megállapodtak és megszöktek a fogságból, de az arabok majdnem utolérték őket. Egy barlangban kerestek menedéket, ahol egy nőstényoroszlánt láttak a kölykeivel, és megijedtek. Isten azonban megoltalmazta őket. Az oroszlán nem bántotta őket, viszont megölt egy arabot, aki be akart lépni a barlangba, hogy elkapja a szökevényeket. Miután hazaértek, Malchus egy női kolostorba adta feleségét, ő maga pedig férfikolostorba vonult. Sok évet töltött aszkézisben, majd a IV. században az égi polgárok közé költözött.

Új Szent Vazul (Baszileiosz). Először erdőben élt, hajlék és tűzhely nélkül. Amikor elfogták és megkérdezték, ki ő, azt felelte: „Egyike a földön lakozó élőknek.”. Kémnek hitték és sokat kínozták. Végül szabadon élt sok éven át Konstantinápolyban. Belátott minden emberi titokba, megjövendölte a jövőt és nagy csodákat tett. Tanítványa az idős Teodóra volt, aki halála után megjelent Gergelynek, Vazul másik tanítványának, és leírta neki azt a húsz lágbeli vámszedőhelyet, amelyen minden léleknek át kell haladnia. Szent Vazul békében hunyt el 944. március 25én, és a csodás égi lakhelyekre költözött. Halála után egy konstantinápolyi polgár látta őt nagy dicsőségben a mennyekben.

Hét arkangyal, legfőbb szellemek:
Mihály az első, kard az ellenségnek,
Karddal mér csapást az istenteleneknek.
Gábriel, az isteni megtestesülés hírnöke,
És az emberi üdvösség csodás titoknoka.
Ráfáel, mint a nap, a Szentháromság szolgája,
Ő az emberi súlyos nyavalyák orvosa.
Uriél az isteni fényesség ragyogása,
Ő az emberi lélek megvilágosítója.
Szalatiél a könyörgő, ki imákat hordoz,
S az emberek imáit Isten elé viszi.
Jegudiél a Mindenható Isten dicsőítője,
Ő dicsőségre buzdítja a jóakaratú embert.
Barakiél a mennyei áldás osztója,
Ő adja Istentől, amire az embereknek szüksége van.

ELMÉLKEDÉS

A csoda, ha megtörténik, ne zavarjon össze, hanem vidítson fel. Isten az, aki kinyújtotta ujját, akár azért, hogy jutalmazzon, akár hogy büntessen, bátorítsa híveit, vagy az üdvösség útjára vezesse a bűnösöket.

Az emberek ezt a világot gyakran tűzszekérhez hasonlítják. Ha látsz egy mozdonyt vagy más gőzkocsit, tudod, hogy benne rejtőzik a gépész. És semmin sem csodálkozol – ugye? – ha a gépész kihajol a kocsiból, int a kezével, kinyújt egy botot, meglenget egy kendőt, levelet dob ki, vagy más jelet ad. Tudod, hogy ezzel nem zavarja meg a mozdony menetét, és egyetlen alkatrész sem romlik el benne. Miért mondják akkor a hitetlenek, hogy Isten a csodáival megzavarja e világ kocsijának menetét? Mert tompa elméjűek. A hívők viszont úgy örülnek Isten jelének, mint a tűzszekértől megijedt gyermek, aki megörül, amikor egy hozzá hasonló ember bukkan fel a kocsiból. Ó, mily kedves nekünk, amikor e néma, körülöttünk robogó mindenség mögül felbukkan valaki, aki hozzánk hasonló, sőt, valaki, aki ismer és szeret minket! Ha csoda történik, tudd, hogy az a Hozzánk Hasonló köszönt minket és így szól: ne féljetek, Én vagyok mindezek mögött! Új Szent Vazul sok csodát tett: imádsággal gyógyított betegeket, az emberek sorsát úgy olvasta, mint egy nyitott könyvből. Választottján keresztül – mint mindig – Isten megmutatta szeretetét és erejét az embereken. Hogy a hívők még jobban megerősödjenek a hitben, a hitetlenek pedig megszégyenüljenek és hitre térjenek.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemlélni az Úr Jézust a kereszten megfeszítve, mégpedig:

1. hogyan használja fel életének utolsó leheletét, és ment meg egy latorit a kereszten.

2. hogyan ajánlja lelkét az Atya kezébe. „Atyám, a Te kezedbe ajánlom lelkemet."

SZENTBESZÉD
az Úr közeli eljöveteléről

„Íme, hamar eljövök." (Jel 22, 7)

A hitetlenek és a léleksorvasztók azt fogják mondani: kétezer évvel ezelőtt ígérte meg eljövetelét, és még mindig nem jött el! Így gúnyolódnak azok, akik majd az örök gyötrelemben fognak jajgatni. Mi azonban, akik az Ő országának örömére készülünk, tudjuk, hogy el fog jönni hatalommal és dicsőséggel, amint megígérte.

Tudjuk, hogy Ő már számtalanszor eljött, és megmutatta magát híveinek. Vajon nem jötte el Jánoshoz, az Istenlátóhoz, akinek e szavakat mondta: Íme, hamar eljövök? János látta Őt hatalomban és dicsőségben, és érezte kezét magán, amikor megrettenve, mint egy halott esett lábai elé. „És reám tette jobb kezét." Vajon nem jötte el Saulhoz, amikor az még gyűlölettel lélegzett a keresztények ellen, és amikor a damaszkuszi úton a földre rogyott az Urat látva és hangját hallva: „Saul, Saul, miért üldözöl engem!" És ismét, nem jötte el Pál apostol szívébe, amikor ő megvallotta: „nem én élek már, hanem Krisztus él énbennem!" És nem jötte el számtalan vértanúhoz és vértanú asszonyhoz, akik az Ő nevéért szenvedtek, hogy bátorítsa, meggyógyítsa és megvigasztalja őket? Nem jelente meg Remete Szent Antalnak, Teodor Sztratilatosznak, Szent Haralambosznak, Szent Marinának, Szent Szilveszternek és oly soksok másnak?

De mit is beszélünk? Vajon harmadnapra nem térte vissza a halál országából és nem jötte el az apostolokhoz? És nem jötte oly sokszor az Egyház segítségére, feltámasztva azt a halálból, valahányszor ellenségei ujjongtak, azt hívén, hogy örökre átadták Egyházát a halálnak? Nem mutattae meg hatalmát az Egyházban Néró idején csakúgy, mint Konstantin idején; Julianus idején csakúgy, mint Jusztiniánusz idején; az arab elnyomás idején csakúgy, mint a török és mongol iga alatt?

Ó, hívő testvéreim, ne hagyjátok magatokat megtéveszteni! Ő számtalanszor eljött, és a mai napig is eljön. Minden lélekhez eljön, akihez a tisztátalanságtól hozzá

tud férni. Mégis, mindannyian várjuk, hogy eljöjjön utoljára, hatalommal és dicsőséggel. És tudjuk, hogy ez az eljövetele is bizonyos.

Jóságos Urunk, mielőtt eljönnél, méltass minket arra, hogy megismerjük arcodat, és szégyenkezzünk saját, bűntől elhomályosult arcunk miatt! Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Március 27.

1. Szent Matróna vértanú. Árva leányként egy szaloniki zsidó házánál szolgált. A zsidó felesége állandóan gúnyolta Matrónát Krisztusba vetett hite miatt, és kényszerítette, hogy tagadja meg Krisztust és járjon zsinagógába. Ám a szelíd Matróna lelkiismeretesen végezte munkáját, asszonyának semmit sem felelt, titokban pedig Krisztus Istenhez imádkozott. Egyszer a zsidó asszony megtudta, hogy Matróna titokban templomba járt, és haragjában megkérdezte tőle, miért nem a zsinagógába ment. Matróna így válaszolt: „Mert a keresztény templomban Isten lakozik, a zsidó zsinagógától pedig Ő eltávozott". A bátor válasz miatt a feldühödött asszony megverte és egy sötét szobába zárta, ahol még meg is kötözte. Másnap azonban Isten ereje által feloldozva találta, amint térdelve imádkozott és dicsőítette Istent. Később még kétszer bezárta, mígnem végül éhhalálra ítélte. Akkor a gonosz asszony fogta a szent leány testét, és háza magasságából a földre vetette. A keresztények elvitték a vértanú testét és tisztességgel eltemették. Sándor püspök, értesülve a szent vértanú sírjánál történt számos csodáról, templomot emelt felette. A gonosz asszonyt hamarosan elérte az igazságos büntetés: ugyanarról a helyről a házon, ahonnan Matróna testét ledobta, megcsúszott, az utcakőre zuhant és szörnyethalt.

2. Boldog Látnok János (Joannész). Huszonöt éves koráig ács volt, majd az állandó imádság utáni vágytól hajtva a pusztába vonult, ahol haláláig, azaz kilencvenéves koráig élt. Testben élt, de mégis mintha testetlen lett volna. Belelátott minden hozzá érkező ember szívébe, kitalálta nevüket, vágyaikat és gondolataikat. Megjövendölte Theodoziosz császárnak csatái kimenetelét; jósolt hadvezéreknek, szerzeteseknek és mindenkinek, akinek szüksége volt tudni, mit rejt számára a jövő homálya. Egy herceg kérte őt, fogadja feleségét, aki látni szerette volna. A szent nem akart eleget tenni a hiábavaló kíváncsiságnak, de álmában megjelent a hercegnőnek olyannak, amilyen valójában volt. Amikor az asszony leírta a látomást, férje megerősítette, hogy valóban ilyen a szent arca. Minden látogatóját alázatra, mint alapvető erényre tanította, példákat hozva az életből, hogyan döntött a porba a kevélység sok nemes jellemet. Nagy támadásokat állt ki a gonosz lelkektől. Egyszer megjelent neki a sátán sok démonnal, fényes angyalok képében. Arra kényszerítették, hogy boruljon le a sá-

tán előtt, azt hazudva, hogy ő a Krisztus. Ő bölcsen válaszolt: „Királyom, Jézus Krisztus előtt minden nap leborulok; ha Ő lenne az, nem követelné tőlem, hogy most külön leboruljak előtte”. E szavak után a gonosz erő elszállt, mint a füst. Békességben hunyt el, imádság közben térdelve, kilencvenéves korában.

3. Boldog Paphnutiosz. Szent Antal apát tanítványa. Élete szentségével sok bűnöst térített meg a bűnbánat útjára (mint Szent Thaiszt, október 8án). Inkább hasonlított egy testetlen angyalhoz, mint húsvér emberhez. A IV. század végén hunyt el az Úrban.

Tisztánlátó János, az alázat tanítója
Az alázatról így szólt, örömkönnyek közt:
– Ó, kedves fiaim, igazhitű gyermekek,
Minél alázatosabbak vagytok, annál kedvesebbek Istennek.
Alázat nélkül az aszkézis semmit sem ér,
A kevély lélek az ördögnek ígérkezik el.
Ha kiüresíted lelkedet önmagadtól,
Akkor az élő Úr fog betölteni Téged.
Mi alázatosabb magánál az Istennél?
Ő sehol sem hirdeti Saját elsőségét.
Rejtve, zaj nélkül igazgatja az egész világot,
Ezért a bolondok azt hiszik, nincs is Ő.
Ha a szél nem fújna, nem zúgna, nem süvítene,
A bolondok arról is mondanák, hogy nem létezik!
Akiben megvan az alázat, önmagát vádolja,
Minden erényben az ilyen könnyen gyarapodik.
Az alázat nem más, mint a lélek szegénysége,
Ez a Megváltó boldogító tanítása:
Saját magunkban semmi bizodalmunk ne legyen,
Minden reményünket Istenbe vessük,
Ez a szent alázat. Aki ezt megsérti,
Az a legsötétebb romlást készíti elő lelkének.
Minden szent gondolata ebben szigorú:
Senki sem üdvözül nagy alázat nélkül!
Az alázatos örvendezik, mert Isten uralkodik rajta.
Az alázatos egyenlő az üdvözülttel, ó, kedves gyermekeim!

ELMÉLKEDÉS

„Aki a rosszra gondol, abban nincs tisztaság” – mondja Szent Új Teológus Simeon, majd hozzáteszi: „Mert hogyan lehetne tiszta a szíve annak, aki tisztátalan gondolatokkal mocskolja be magát, miként a tükör is elhomályosodik a portól?” Látode, mily elérhetetlen magasságban áll Krisztus vallása minden más hit és világi bölcselkedés felett? Aki a rosszra csak gondol is, még ha nem is cselekszik semmi rosszat, bűnös Isten és a saját lelke előtt. Mert Istent megbántja, lelkét pedig elveszíti. Kereszténynek lenni a szó valódi értelmében annyit tesz, mint óriási erőfeszítést tenni szívünk és elménk megtisztítására a gonosz gondolatoktól. Hogy mekkora erőfeszítés ez, arról egész tudomány létezik, amely napjainkra szinte teljesen zárttá vált még a keresztények számára is; s ott van a szent férfiak és nők hatalmas, valóságos tapasztalata, amely e tudományt igazolja. Megtisztítani magunkat a gonosz és tisztátalan gondolatoktól – minden rossz gyökerétől –, ez volt a célja a nagy aszkétáknak, a barlanglakóknak és a némasági fogadalmat tett szerzeteseknek.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem az Úr Jézust a halálban, mégpedig:

1. hogyan függ a kereszten testileg holtan Ő, aki halottakat támasztott fel,
2. hogyan halt meg értünk, hogy nekünk több életünk és több igazságunk legyen a halhatatlan életről.

SZENTBESZÉD

a keresztényekről mint királyokról és papokról

„És tettél minket a mi Istenünknek királyokká és papokká.” (Jel 5,10)

Az Úr Jézus minden embert Önmagához hasonlóvá akar tenni. Mint Isten Fia, azt akarja, hogy minden ember Isten fogadott gyermekévé váljon. Mint Király, azt akarja, hogy társkirályai legyenek. Mint Pap – hogy társpapjai legyenek. Mint Mindenható – hogy részesüljenek az Ő hatalmából. Mint Halhatatlan – hogy részesüljenek az Ő halhatatlanságából. Mint Szent – hogy részesüljenek az Ő szentségéből. Mint Feltámadott – hogy mindannyian a feltámadás gyermekei legyenek. Ezt akarta az Úr, és ezért szállt le a földre: hogy különválasszon minket az állatoktól, hogy felemeljen az állati élet fölé, és hogy az egész látható teremtés feletti méltóságot adjon nekünk, amilyen méltósága Ádámnak volt a Paradicsomban a bűnbeesés előtt.

Ezen ember szerető és az emberek számára üdvözítő terve miatt feszítették az Úrat keresztre a zsidó elöljárók, és tőlünk, kereszténytől is mind a mai napig számtalanszor aratja le a hálátlanság és a meg nem értés töviseit. Hálátlannak és értetlennek mutatkozunk minden alkalommal, amikor elutasítjuk és lábbal tiporjuk az Ő parancsolatait. Bűneivel minden bűnös új töviskoronát fon és helyez az Ő szent fejére. Mikor bántott meg Ő minket, hogy így tegyünk? Mikor gondolt Ő akár csak egyikünkre is rosszat, hogy gonosszal fizessünk Neki? Ő leereszkedett a mi bűzös vermünkbe, ahol mi hozzászoktunk a kígyókkal és skorpiókkal való élethez, és felhúzott minket a magasba, a fényre és a tisztaságba, az országba. Ő királyokká és papokká akar tenni minket, mi pedig ellökjük mentő kezét, és visszatérünk a verembe a kígyókhoz és skorpiókhoz.

Ó, testvéreim, elég volt, sőt több mint elég az Ő megalázásából és önmagunk sárba tiprásából! Kapaszkodjunk erősen Megváltónk kezébe, és kövessük Őt. Ő jót akar nekünk. Ő jót tesz velünk. Ő a mi javunkért szenvedett. Ő az egyetlen, az egyetlen barátunk, aki meg nem változik. Uram, Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Március 28.

1. Pecserszki Szent Eusztrátiosz vértanú . Igen gazdag volt, de Krisztus szeretétől megérintve minden vagyonát szétosztotta Krisztusért, belépett a Pecserszki monostorba és szerzetes lett. Amikor a kunok (polovciak) 1097ben megtámadták Kijevet, kifosztották a monostort, sok keresztényt és szerzetest megöltek, Eusztrátioszt pedig néhány hívővel együtt rabszolgának adták el egy zsidónak Korszun városába. Ez a zsidó gúnyolta a krisztusi hitet, és kényszerítette a keresztényeket, hogy térjenek át a zsidó hitre. Látva, hogy nincs más kiút, mindannyian elhatározták, hogy inkább éhen halnak, de az igaz hitet nem tagadják meg. Eusztrátiosz bátorította a keresztényeket erre a döntésre. Mindannyian meg is haltak éhségtől, ki három, ki négy, ki pedig hét nap után. A böjtöléshez szokott Eusztrátiosz életben maradt, és tizennégy napig bírta étel nélkül. A zsidó, feldühödve azon, hogy elveszett a pénze, amin a rabszolgákat vette, úgy állt bosszút Eusztrátioszon, hogy keresztre feszítette. Eusztrátiosz azonban a keresztről hálát adott Istennek, és a zsidónak keserves és közeli halált jövendölt. A dühtől őrjöngő zsidó lándzsával döfve ölte meg. Így adta át Isten szentje lelkét Üdvözítőjének. Testét a tengerbe dobták, de az felszínre emelkedett, és nagy csodák történtek a vértanú teste felett. Nem sokkal ezután a bizánci császár elrendelte a korszuni zsidók megbüntetését a kereszténye kkel szembeni gonoszságuk miatt. A kínzót fára akasztották, és így elnyerte Júdás bérét.

2. Új Szent Hilárión hitvalló. A Hellészpontosz melletti Pelikita monostor apátja volt. Mint a nap ragyogott fel Isten Lelke által, betegségeket gyógyított és gonosz lelkeket űzött ki. Örmény Leó idején kitört az ikonromboló üldözés, amelyben ez az Isten embere is szenvedett. Negyven szerzetesével együtt Epheszosz közelébe száműzték, ahol a börtönben fejezte be életét 754ben, és átköltözött Krisztus Országába.

3. Jeruzsálemi Szent Hészükhiosz. Áldozópap és mélyértelmű teológus, Nazianzoszi Szent Gergely tanítványa. Érdemes elolvasni híres művét „A józanságról és az imádságról". Szent Euthümiosz (Nagy Szent Eufémiosz) kortársa volt. Békességben hunyt el 434 körül.

4. Szent Bojan vértanú. Bolgár fejedelem. Krutogon fia és Grubos unokája volt. Krisztus hitét vallotta, míg bátyja, Milomir pogány maradt. Saját testvére parancsára fejezték le az igaz hitért 827ben.

5. Csodás esemény a karthágói Taxiotes katonával. Egész életét súlyos bűnökben töltötte, de végül megbánta azokat, elhagyta a katonai szolgálatot, és istenfélő módon élt. Egyszer feleségével kiment a város közeli birtokára, ahol paráznaságba esett egyik munkása feleségével, s közvetlenül ezután megmarta egy kígyó és meghalt. Hat órán át volt halott, majd feltámadt, de csak a negyedik napon szólalt meg. Elmesélte, hogyan jutott át a különféle vámszedőhelyeken, mígnem elért a paráznaság vámszedőhelyéhez. Ott a démonok sötét lakhelyére vetették, ahonnan egy angyal kezességvállalása révén szabadult ki, és küldték viszsza a testébe, hogy megbánja utolsó bűnét. Negyven napon át tartott bűnbánatot, templomról templomra járt, fejét az ajtókhoz és küszöbökhöz verve. Sírva mesélt azokról a szörnyű kínokról, amelyekben a bűnösök élnek a túlvilágon, és könyörgött az embereknek, hogy ne vétkezzenek, a már elkövetett bűneiket pedig bánják meg. A negyedik napon örömmel költözött át az irgalmas Isten Országába.

Taxiotes zokogott egész Karthágóban,
A látott borzalmakat mindenkinek elmondta:
– Ó, testvéreim, mily iszonyatot látott a lelkem!
Mily bűzös szakadékot, ahová a lelkem alászállt!
Mily rút szörnyetegeket, mocskot és sikolyt!
Mily könnyek nélküli sírást, jajgatást és visítást!
Nem hat órát, hittem én, hanem száz évet,
Hogy lakója voltam a pokoli világnak!
Míg egy fényes angyal kezességet nem vállalt értem,
Felemelt és letett Karthágó közelében,
Hogy, mint mondta, újra testbe öltözzem,
És megbánjam utolsó gaztettemet.

Mikor a testemre néztem, a bűzös tetemre,
Elhagyott az erőm, és az örömöm meghalt:
– Ó, hogyan lépjek be a bűzös holttestbe?
Hogyan öltözzem fel a rút dögöt?
Ó, hogyan tudtam eddig benne lenni?
E szemét gyönyöréért a lelkemet elveszíteni?
Ó, fényes angyal, kímélj meg a kíntól,
Ne kergess többé abba a bűzös gyalázatba!
Megharagudott az angyal az én jajkiáltásomra:
– Aki testben vétkezett, testben bűnhődjék!
Így szólt élesen, és még ezt tette hozzá:
– Vagy a testbe mész, vagy vissza a pokolba!
Mikor a poklot említette, a kíntól elnémultam.
Gyorsan a testhez léptem, a testbe belebújtam.
Negyven napom van a bűnbánatra,
Tanulságul mindenkinek és figyelmeztetésül.
Bánjátok meg, testvéreim, gyorsan bánjátok meg,
Bűneitekkel ne rohanjatok a pokolba,
Bánjátok meg gyorsan, csak bánjátok meg,
Ott már nem adatik nektek bűnbánat.
Taxiotes meséli nektek, amit magam láttam –
Ó, a bűzös szakadékot, ahová a lelkem alászállt!

ELMÉLKEDÉS

Egy György nevű, húszéves, szépséges ifjúról szólva – aki ifjúsága és szépsége ellenére, a hiú világ közepette élve is felismerte az üdvösség útját és megvilágosodott a lelki bölcsesség által – Szent Új Teológus Simeon e szavakkal fejezi be: „Értiteke már, hogy sem az ifjúság nem akadály, sem az öregség nem haszon, ha az emberben nincs értelem és istenfélelem?” Mi akadályozta az ifjú János apostolt abban, hogy higgyen az Úr Krisztusban? És mit használt az öregség a zsidó véneknek, amikor elméjükben vakok voltak, és vakságukban halálra ítélték Isten Fiát? Semmit. Napjainkban sem akadály az ifjúság a fiataloknak abban, hogy hitüket és szeretetüket Krisztusnak adják, aki szeretetből teremtette őket. És semmit sem használ napjaink öregjeinek az ősz koruk, ha lelküket megmérgezte a Krisztus elleni gyűlölet. Az ifjú és az öreg test nem más, mint a lélek új vagy régi ruhája. Mindkét ruha rejthet egészséges vagy beteg lelket. A mi célunk pedig: az egészséges és tiszta lélek.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem az Úr Jézust a halálban, mégpedig:

hogyan rendült meg az egész teremtés, amikor Ő kilehelte lelkét, mintha tiltakozna a bűnös emberi nem gaztette ellen,

hogyan rendült meg a föld, sötétült el a nap, hasadtak szét a sziklák, szakadt ketté a templom kárpitja és nyíltak meg a sírok.

SZENTBESZÉD
a természet borzalmáról az Úr halálakor

„A föld megrendült, és a sziklák megrepedtek" (Mt 27,51)

Ó, mily félelmetes intés ez az embereknek! Még a holt természet is felismerte Őt, akit az emberek nem tudtak felismerni. Az egész néma teremtés megrendült, és a maga módján, a saját nyelvén tiltakozni kezdett. A néma föld megrendült – ez az ő nyelve. A sziklák megrepedtek – ez az ő nyelvük. A nap elvonta világosságát – ez az ő nyelve. Minden teremtmény a maga módján tiltakozik. Mert minden teremtmény engedelmes, mint egykor Ádámnak a Paradicsomban. És mert minden teremtmény ismeri Őt, mint Ádám a Paradicsomban. Hogy miként ismerték fel Őt az értelmetlen teremtmények és miért voltak engedelmesek Neki, azt mi nem tudjuk. Ez a teremtmények valamiféle belső érzéke, amely Isten szavából származik, amellyel alkottattak. És az értelmetlen teremtmények ezen érzéke többet ér, mint a bűn által elhomályosult emberi értelem. Mindabból, ami létezik, semmi sem vakabb a bűn által elhomályosult emberi értelemnél. Mert az nemcsak nem látja azt, aminek látására teremtetett, hanem azt látja, ami ellentétes a léttel, ellentétes Istennel, ellentétes az igazsággal. Ezek a vakság fokozatai a vakság alatt, ezek a számok a nulla alatt. Ez az ember a teremtmények alatt. Mert míg Isten papjai Jeruzsálemben nem ismerték fel Istenüket, felismerték Őt a viharok és szelek, felismerték a növények és állatok, felismerték a tengerek és folyók, a föld, a sziklák, a csillagok és a nap, sőt maguk a démonok is. Ó, mily szégyen ez az embereknek!

Megrendült a föld, megrepedtek a sziklák, és a nap elsötétült, annyira a harag, mint amennyire a gyász miatt. Az egész természet elszomorodott Isten Fiának kínjain, amilyen kínoknak a jeruzsálemi papok örvendtek. Tiltakozás ez, gyász és – félelem. Megrémült minden teremtmény Annak halálától, aki a semmiből hívta elő őket, hogy örvendjenek a létnek. Mintha azt akarták volna mondani: kivel maradunk most, és ki tart meg minket, ha a Mindenható kilehelte lelkét?

Ó, testvéreim, szégyenkezzünk a néma teremtés ezen tiltakozása, gyásza és félelme miatt! És bűnbánattal kiáltsunk a Győzedelmes Úrhoz: bocsáss meg, irgalmas Uram, bocsáss meg, mert valóban, valahányszor vétkezünk és Téged megbántunk, nem tudjuk, mit cselekszünk. Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Március 29.

1. Szent Márk hitvalló, arethuszai püspök Szíriában. Szenvedéseiről Szent Gergely teológus és Boldog Teodoret tanúskodnak. E beszámolók szerint Márk, Konstantin császár idején, lerombolt egy pogány templomot, és sokakat Krisztus hitére térített. Ám amikor Julianusz császár trónra lépett, és hamarosan hitehagyottá vált, Arethusza egyes polgárai is megtagadták Krisztust és visszatértek a pogánysághoz. Ekkor Márk ellen támadtak a templom lerombolása miatt, követelve, hogy vagy építse fel újra a templomot, vagy fizessen érte hatalmas összeget. Mivel az agg Márk mindkettőt megtagadta, megkorbácsolták, kigúnyolták és végighurcolták az utcákon. Ezután vékony, erős szállal levágták a füleit, majd lemeztelenítették, mézzel bekenték, és a nyári hőségben egy fához kötözve hagyták, hogy darazsak, szúnyogok és bögölyök mardossák. Krisztus vértanúja azonban jajszó nélkül tűrt mindent. Mély öregségében arca fénylett, mint Isten angyaláé. A pogányok egyre lejjebb eresztették a templom árát, végül már csak egészen csekély összeget kértek Márktól, amit könnyen megadhatott volna. Ő azonban egyetlen érmét sem volt hajlandó fizetni. Állhatatossága oly mély benyomást tett a polgárokra, hogy csodálni és sajnálni kezdték őt, és szinte a semmiig csökkentették az árat, csak hogy életben maradhasson. Végül szabadon engedték, és egyenként mindannyian újra tanítást nyertek tőle, és visszatértek Krisztus hitéhez.Hasonló tettért szenvedett akkoriban Cirill diakónus is a Libanonhegy lábánál fekvő Heliopolisz városából. A keresztény szabadság idején bálványokat tört öszsze, amiért Julianusz alatt kegyetlen kínzásoknak vetették alá. A pogányok annyira meggyűlölték, hogy miután megölték, fogaikkal feltépték és felnyitották a zsigereit. Ugyanazon a napon Szent Cirillel együtt sokan mások is vértanúhalált haltak. A gonosz pogányok testüket darabokra vágták, árpával keverték össze, és a disznók elé vetették. Ám a büntetés hamar utolérte őket: mindnyájuknak kihullott a foga, és szájukból elviselhetetlen bűz áradt.

2. Boldog János remete. Egy örményországi keresztény asszony, Juliána fia volt. Még gyermekként elhagyta anyját, és a pusztába menekült, mert szíve égett az Úr Krisztus iránti szeretettől. A pusztában először Pharmutiosz lelkivezető irányítása alá adta magát, aki oly méltó volt Isten előtt, hogy Isten angyala minden nap kenyeret hozott neki. Később az ifjú János elvonult a magányba. Leereszkedett egy kiszáradt

kútba, ahol teljes tíz évet töltött böjtben, imádságban és virrasztásban. Szent Pharmutiosz hozott neki az angyali kenyérből. Isten angyala ugyanis nem akart közvetlenül az ifjú Jánosnak kenyeret adni, nehogy az felfuvalkodjon, hanem lelkiatyján, Pharmutioszon keresztül juttatta el hozzá. Tízévnyi kemény kútbéli aszkézis után Szent János elköltözött az Úrhoz, ereklyéi pedig csodatevőnek bizonyultak. A IV. században élt, és Istentől s emberektől egyaránt dicsőséget nyert.

Az Úr, a Hős, gyűjti hős seregét,
Mindazokat, kik hűen őrzik hitüket,
S hűek maradnak Istenhez mindhalálig;
Kik képesek a kínt is elviselni,
Hálát adva Istennek szüntelen,
Saját gyötrelmükkel büszkélkedve;
Kik képesek másnak megbocsátani,
S a gyalázatot dicséretként fogadni;
Kik képesek másokat tanítani,
A bűn útjáról az igazsághoz visszatéríteni;
Kik a szomorú lelkekkel együtt búsulnak,
S képesek irgalmas szívvel élni,
Más örömének tiszta szívvel örülni,
S a sírókkal együtt könnyeket ejteni;
Kik képesek önmagukat megtartóztatni
Gonosz tettől, szótól és gondolattól,
Ételben és italban való feleslegtől –
Kik nem a saját testüknek kedveznek,
Hanem csak mulandó szekérnek tekintik azt,
Melyből a küzdőtéren harcolnak,
Hogy megőrizzék Istentől kapott lelküket,
Hogy megőrizzék Krisztus szent hitét,
S beléphessenek a Paradicsom kertjébe,
Ahol a Hős Úr országa honol,
S hol a Hős uralkodik hőseivel.
Hőseivel, kik nem e világból valók.

ELMÉLKEDÉS

Napjaink spiritisztái a szellemi világ minden jelenségét Istentől küldöttnek tekintik, és rögtön azzal dicsekednek, mi „nyilatkoztatott ki” nekük. Ismertem egy nyolcvanéves szerzetest, akit mindenki nagy lelkivezetőként tisztelt. Kérdésemre, hogy látotte

életében valamilyen lényt a szellemi világból, így felelt: „Nem, soha, hála Isten irgalmának!" Látva csodálkozásomat, így szólt: „Szüntelenül azért imádkoztam Istenhez, hogy ne jelenjen meg nekem semmi, nehogy véletlenül leki csalattatásba essek, és az angyalnak álcázott ördögöt fogadjam be. És Isten mindmáig meghallgatta imádságomat."

Hogy a régiek mennyire alázatosak és óvatosak voltak e tekintetben, azt a következő feljegyzett példa mutatja: egy testvérnek megjelent az ördög angyali fénybe öltözve, és így szólt hozzá: „Én Gábriel arkangyal vagyok, és hozzád küldettem." – Erre a testvér így válaszolt: „Gondold meg jól, nem valaki máshoz küldettéle, mert én nem vagyok méltó arra, hogy angyalt lássak." – És az ördög abban a pillanatban láthatatlanná vált és eltűnt.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust a halálban:

1. hogyan borított el mindent a sötétség;
2. hogyan szállta meg a félelem a kereszt alatt állókat;
3. hogyan kiáltott fel rémülten a százados: „Valóban, ez az ember Isten Fia volt!";
4. hogyan teljesedett be az Úr jövendölése a Saját haláláról!

SZENTBESZÉD

A sírok csodálatos megnyílásáról

„A sírok megnyíltak, és sok elhunyt szentnek feltámadt a teste." (Máté 27, 52)

Ó, mily hatalmas jel! Még a szent férfiak és asszonyok holt teste is felismerte Azt, aki a kereszten kínok között kilehelte lelkét, de a zsidó elöljárók holt lelkei nem ismerték fel Őt. Az egész mindenség megrendült, csak Anna, Kajafás és Heródes bűnös lelke nem rendült meg. A holt szentek érzékenyebbnek bizonyultak az élő bűnösöknél. Hiszen hogyan is maradhattak volna közömbösek a holt szentek a kereszten függő Teremtőjük iránt, mikor még az élettelen kövek sem maradhattak közömbösek! Hogyan is feküdhettek volna a sírokban egy olyan eseménykor, melytől a föld megrendült és a nap elhomályosult, azoknak az igazaknak a testei, akik az Ő régi törvényét betöltötték, akik életükben Reménységüknek tekintették Őt, akik megjövendölték Őt, s akik Belé vetett hittel hunyták le szemüket?

Ó, mily hatalmas jel! Ó, mily nagy vigasztalás nekünk, akik a feltámadásban reménykedünk! Mert gyengeségünkben és kishitűségünkben mondhatnánk: „Valóban, Krisztus feltámadt, de vajon mi is feltámadunke? Krisztus a saját erejéből támadt fel, de mi hogyan fogunk feltámadni? És ki tudja, hogy Isten minket is feltámaszte az Ő erejével?” Íme a vigasz, íme a bizonyság: a sírok megnyíltak, és sok elhunyt szentnek feltámadt a teste! Ez azt jelenti: a halál az egyszerű embereket sem tudta elpusztítani. Azt jelenti, hogy azok is, akik sokkal kisebbek Krisztusnál, nem holtak, mint a kövek, hanem élők, mint az angyalok. Azt jelenti: egykor a mi testünk is felkel a sírból, és élni fogunk. Minden, amit az Úr mondott, számtalan bizonyítékkal van megerősítve és alátámasztva. Ismerve hitünk gyengeségét, feltámadásról szóló próféciáját nemcsak saját feltámadásával bizonyította be, hanem sokak testének a sírból való felkelésével is, Saját halálának óráján.

Ó, testvéreim, egyikünknek sem lesz a legkisebb mentsége sem a halál utáni életben való hitetlenségre.

Ó, irgalmas Urunk, erősítsd meg a hívőket a hitben, és térítsd a hitetleneket a hitre. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Március 30.

1. Lépcsős Szent János (Joannes Climacus). A híres „Lépcső” írója. Ismeretlen helyről érkezett a Sínaihegyre tizenhat éves korában, és ott is maradt: előbb engedelmességben élő tanítványként, majd remeteként, végül pedig sínai apátként (igumen) haláláig, mely körülbelül 563ban, nyolcvanéves korában következett be. Életrajzírója, Dániel remete így vall róla: „Testével felemelkedett a Sínaihegyre, lelkével pedig a Mennyei Hegyre.” Lelkiatyjánál, Martüriosznál tizenkilenc évet töltött engedelmességben. Sínai Anasztáz, látva egyszer az ifjú Jánost, megjövendölte, hogy sínai apát lesz belőle. Lelkiatyja halála után János egy barlangba vonult vissza, ahol húsz éven át kemény aszkézisben élt. Tanítványa, Mózes, egy nap elaludt egy hatalmas szikla árnyékában. János, miközben cellájában imádkozott, látta, hogy tanítványa veszélyben van, és könyörögni kezdett érte Istenhez. Amikor Mózes később megérkezett, térdre borult és hálát adott lelkiatyjának, amiért megmentette a biztos haláltól. Elmesélte, hogy álmában hallotta, amint János szólítja, ekkor felugrott, és abban a pillanatban a szikla lezuhant. Ha nem ugrik fel, a kő agyonütötte volna. A testvérek hosszas kérésére János elvállalta az apátságot, és buzgósággal, szeretettel igazgatta az emberi lelkek üdvösségét. Egyszer szemrehányást hallott egyesektől, miszerint túl sokat beszélne. Ezen egyáltalán nem háborodott fel, hanem elhallgatott, és egy egész éven át egy szót sem szólt, amíg a testvérek nem kérték, hogy szólaljon meg újra, és

folytassa tanításukat Istentől kapott bölcsességével. Egyszer hatszáz zarándok érkezett a Sínaikolostorba. Az étkezésnél mindannyian láttak egy fürge, zsidó ruhás ifjút, aki szolgált, a többi szolgának parancsolt és intézkedett. Hirtelen az ifjú eltűnt. Amikor mindenki körülnézett és kérdezősködött, János így szólt: „Ne keressétek őt, Mózes próféta szolgált itt a maga helyén." A barlangban töltött némasága idején János sok hasznos könyvet írt, melyek közül a leghíresebb a mindmáig sokat olvasott „Lépcső", mely a lélek Istenhez való felemelkedésének módszerét írja le, mint egy lépcsőfokokon való feljutást. Halála előtt János édestestvérét, Györgyöt jelölte ki apátnak. Ő azonban nagyon búsult a Jánostól való elválás miatt. János ekkor azt mondta neki: ha méltónak találtatik arra, hogy Isten színe előtt álljon a másvilágon, imádkozni fog azért, hogy még ugyanabban az évben őt, Györgyöt is az égbe ragadják. Így is történt. Tíz hónappal később György is elszenderült, és beköltözött a mennyei polgárok közé, akárcsak nagy fivére, János.

2. Emlékezés a szerzetesre, ki örömmel halt meg, mert életében senkit nem ítélt el. Ez a szerzetes rest volt, gondatlan és keveset imádkozott, de egész életében egyetlen embert sem ítélt el. Amikor haldoklott, mégis derűs volt. Amikor a testvérek megkérdezték tőle, hogyan halhat meg ily vidáman annyi bűnnel a vállán, így felelt: „Láttam most az angyalokat, akik megmutatták a papírt a számtalan bűnömmel. Én azt mondtam nekik: az Úr megmondta: 'ne ítéljetek, hogy ne ítéltessetek'. Én soha senkit nem ítéltem el, és reménykedem Isten irgalmában, hogy Ő sem fog elítélni engem." Erre az angyalok széttépték azt a papírt. Ezt hallva a testvérek elcsodálkoztak és épültek belőle.

Mint lobogó fáklya a Sínaihegyen,
János tündökölt mennyei fényben,
Testét megzabolázva, gondolatait leigázva.
A győzelemhez harminc fokot számlált ott.
Különös stratégiát és csodás taktikát
Hagyott örökül a lelki harcosnak hát;
Ki a lelki küzdelmet akarja tanulni,
S e harcban dicsőségesen felülkerekedni.
A „Lépcső", e csoda, Lélek által íródott,
Mikor a félelmetes harc már véghez jutott,
S a győzedelmes János a világot lerázta,
Drága ajándékként hozta azt testvértársaira.
Az emberi lélek eposza ez,
Mely a porból az égbe vágyva emelkedik fel,
A küzdelem és szenvedés félelmes éneke,

A hit és reménység tiszta fényű eposza.
Ezt adta nekünk János, az Istenvilágította,
Fényes fegyverül neked s nekem is nyújtotta.
S most János az Úr előtt esedezve áll,
Hogy az Úr küldjön nekünk segítséget már,
Mikor a lépcsőn Hozzá emelkedünk fel,
Hogy nyújtsa ki kezét, s érjünk Hozzá el.

ELMÉLKEDÉS

Ha az emberek előtti megalázkodás szükséges az Isten előtti felmagasztaltatáshoz, és az ideiglenes fáradság a halhatatlan élethez, mit számít neked, ha valaki a fejét csóválja vagy megmosolyogja megalázkodásodat? Néma János tíz évig volt aszkaloni püspök, majd látva, hogy az emberi tiszteletadás akadályozza őt, egyszerű szerzetesnek álcázta magát, és elment Szent Szabbász monostorába. Ott azt a feladatot kapta, hogy fát gyűjtsön és hordjon, valamint lencsét főzzön a munkásoknak. Amikor ott is felismerte valaki, egy cellába zárkózott, ahol negyvenhét évet töltött el, csupán a föld termésével táplálkozva.Így kerülték a régiek az emberi dicsőséget, amelyért napjainkban sokan lélekszakadva küzdenek, porrá és hamuvá tépve saját lelküket.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust a halálban:

1. hogyan vette le testét a keresztről Arimateai József;
2. hogyan göngyölte be József és Nikodémus az Úr testét tiszta gyolcsba, hogyan kenték meg illatszerekkel, és helyezték új sírba;
3. mily hűséges és bátor volt ez a két tekintélyes férfi Krisztus ellenségeinek gyűrűjében, az általános félelem és megtagadás közepette.

SZENTBESZÉD

Isten Fiának megismeréséről az általános sötétség közepette

„Valóban, ez az ember
Isten Fia volt.” (Máté 27, 54)

E szavakat a százados mondta ki, aki katonaként lelkiismeretesen végezte kötelességét. Elöljárói parancsára neki kellett őriznie Krisztus testét a Golgotán. Kívülről olyan volt, mint egy gép, belül azonban éber lelkű ember. Ő, a római katona, a pogány,

a bálványimádó, látott mindent, ami az Úr Krisztus halálakor történt, és felkiáltott: „Valóban, ez az ember Isten Fia volt!” Anélkül, hogy ismerte volna az egy igaz Istent, a törvényt vagy a prófétákat, hirtelen megértette azt, amit az egy igaz Isten papjai, a törvény és a próféták ismerői képtelenek voltak felfogni. Így teljesedett be ezen alkalommal is az Úr szava: „Ítéletre jöttem e világra, hogy akik nem látnak, lássanak, és akik látnak, vakká legyenek” (Ján 9, 39). Bizony, látóvá lett az, aki szellemileg vak volt, és teljesen megvakultak azok, akik azt hitték, hogy látnak!

Lehetetlen, hogy a zsidó elöljárók ne látták volna a nap elhomályosulását, ne érezték volna a földrengést, ne vették volna észre a szétrepedő sziklákat, a kettéhasadó templomi kárpitot, vagy ne ismerték volna fel a szenteket, akik a megnyílt sírokból kijőve megjelentek Jeruzsálemben. Mindezt látták, és mindenről pontos bizonyságot szereztek, szellemük mégis vak maradt, szívük pedig kőkemény. Mindezen félelmetes és szokatlan jelenségeket valószínűleg a véletlennek vagy káprázatnak tulajdonították – ahogy ma is tennék a hitetlenek. Minden idők istentelenjei mindent a véletlennel és önbecsapással magyaráznak, valahányszor Isten ujja megjelenik, hogy az embereket megfeddje, útba igazítsa vagy intse.

A római százados azonban, akit Longinusnak hívtak, előítélet nélkül tekintett mindarra, ami történt, és a Kereszt alatt megvallotta hitét Isten Fiában. Felkiáltása nem véletlenül szakadt ki rémült szívéből, hanem ez volt az ő hitvallása, amelyért később életét is áldozta, hogy dicsőbb életet nyerjen Krisztus Országában.

Ó, testvéreim, mily hatalmas ez a római százados, aki látva a halott Urat a latorok között, a Golgota szemétdombján megfeszítve, felismerte Őt mint Istent, és megvallotta Őt mint Istent! És mily kicsinyek, ó testvéreim, mindazok a keresztények, akik ismerik az Urat mint feltámadottat, mint megdicsőültet, mint győztest és diadalmast szentjeinek ezrein keresztül, mégis kételyt hordoznak szívükben, mint mérges kígyót, mely minden napjukat megmérgezi, és életüket az örök sötétségbe temeti.

Megfeszített és Feltámadott Urunk, irgalmazz nekünk és ments meg minket! Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

Március 31.

1. Szent Hüpatiosz vértanú, gangrai püspök. Kilikiában született, és Gangra városának püspöke volt. Részt vett az Első Egyetemes Zsinaton. Jámbor életéről és csodatevő erejéről mindenfelé híres volt. Konsztanciosz császár még a szent életében elrendelte, hogy készítsék el Hüpatiosz képmását, és e képet a császár palotájában őrizte, mint fegyvert minden ellenséges erő ellen. Amikor egyszer Konstantiná-

polyból tért haza, egy szorosban novatiánus eretnekek támadtak rá, és leszorították az útról egy mocsárba. Ekkor a csoportból egy asszony kővel ütötte fejbe a szentet, aki így fejezte be földi életét. Ám az asszony hirtelen megőrült, felkapta ugyanazt a követ, és önmagát ütlegelte vele. Amikor Szent Hüpatiosz sírjához vitték és imádkoztak érte, Hüpatiosz szellemének nagy irgalmassága folytán meggyógyult, és élete hátralévő részét bűnbánatban és imádságban töltötte. Szent Hüpatiosz 326ban szenvedett vértanúhalált, és költözött át Krisztus Isten örök országába.

2. Szent Jónás, moszkvai metropolita. Kosztroma kormányzóságban született. Tizenkét évesen lett szerzetes, és hosszú ideig élt a moszkvai Szimonovmonostorban. Phótiosz metropolita idején rjazanyi püspökké lett, majd Phótiosz halála után Jónást választották meg metropolitának, és Konstantinápolyba küldték a pátriárkához felszentelésre és megerősítésre. Azonban egy bizonyos Iszidórosz, egy bolgár származású férfi, megelőzte Jónást, előbb ért Konstantinápolyba, és őt szentelték fel orosz metropolitává. Jónás visszatért rjazanyi székébe. Ám a rossz szándékú Iszidórosz metropolitai szolgálata rossz véget ért: elment a firenzei zsinatra, és csak három év múlva tért vissza Moszkvába. Mindenki ellene támadt mint az ortodoxia elárulója ellen, és elűzték; nem tudni, hol fejezte be életét. A metropolitai székbe ekkor Jónás került, a jó és bölcs pásztor. Nagy csodatevő, tisztánlátó és lelkivezető volt. Amikor az agarénusok ostrom alá vették Moszkvát, Jónás imádságával elűzte őket. Időskorában arra vágyott, hogy valamilyen betegség sújtsa, hogy szenvedései által teljesen megtisztuljon a másvilágra való távozása előtt. Imájára válaszul Isten sebet bocsátott a lábára, amint azt előzőleg látomásban egy Jakab nevű papnak is megmutatta. E sebben halt meg a szent 1461. március 31én, és a mennyei polgárok közé költözött. Ereklyéinél sok csoda történt. Egy néma embert, Jánost, elvittek a szent ereklyéihez. János megcsókolta Jónás kezét, és mint később mesélte, az a kéz megragadta a nyelvét, és erős fájdalmat érzett. Amikor a nyelve kiszabadult és övéihez fordult, megszólalt, mintha soha nem lett volna néma.

3. Szent Abda vértanú, Szúza városának püspöke. 418ban szenvedett vértanúhalált Perzsiában, Izdegerd király parancsára. Diakónusát, Szent Benjámint, a kínzók szabadon engedték azzal a feltétellel, hogy többé nem hirdeti az Evangéliumot. Ő ebbe a feltételbe eleinte beleegyezett, de nem tudott ellenállni szíve vágyának, így folytatta Krisztus igazságának terjesztését a nép körében. Emiatt elfogták és megölték három évvel Szent Abda után, 421ben.

4. Szent Apolloniosz. Híres egyiptomi remete. Tizenöt éves korában lemondott a világról, és egy hegyre vonult vissza, ahol negyven évet élt, csupán mezei növényekkel táplálkozva. Később monostort alapított, amelyben ötszáz szerzetese volt. 395ben hunyt el békességben.

Az Igazságot ismerjétek meg! – az Úr így parancsolja,
Ki az Igazságot ismeri, azt rabság nem tartja.
Az Igazság szabadságot ad a hűségesnek,
S az Igazság által a hívők a világ felett uralkodnak.
Hazugság és rabság olyan, mint forrás és folyó,
A hazugot rabságban tartja a hazug szó.
A hazugság sötét éjfél, mely tévútra vezet,
S a tévútról az embert a szakadékba veti le.
A hazugság félelembe láncol, mindenkitől való rettegésbe,
Emberekről, világtól és a gonosz démon erejétől félve.
Az Igazság a fény, mely elűzi az éjszakát,
S a kétségbeesett rabnak megadja a szabadságát.
Szabadságot az emberektől, szabadságot a világtól,
Szabadságot a félelemtől és az átkozott démonoktól.
Ki az Igazságot ismeri, az szabadságot nyer,
S a szabadsággal minden ellenség felett hatalmat vesz.
Az Igazság készíti el a szabadság bölcsőjét,
Mert igaz szabadság nincs az Igazság ereje nélkül.

ELMÉLKEDÉS

Lépcsős Szent János mondja: „Aki könnyeivel büszkélkedik magában, és elméjében elítéli azokat, akik nem sírnak, az olyan, mint aki fegyvert kért a királytól az ellenség ellen, de önmagát öli meg vele.” Ha a szíved ellágyult, legyen az az Isten előtti bűnbánattól vagy az Isten irántad való végtelen szeretetének felismerésétől, ne kevélykedj azokkal szemben, akiknek a szíve még kemény és kérges. Emlékezz vissza, te is mily sokáig voltál kemény és kérges szívű. Egy kórházban hét testvér betegeskedett. Egyikük felépült a betegségből, lábra állt, és sietett testvéri szeretettel és gondoskodással szolgálni a többi testvérét, hogy ők is meggyógyuljanak. Légy te is olyan, mint az a testvér. Tekints minden emberre úgy, mint testvéredre, méghozzá beteg testvéredre. S ha olykor azt érzed, hogy Isten neked előbb adott némi egészséget, mint nekik, tudd, hogy ez kegyelemből adatott neked, hogy egészségesként szolgálj a többi betegnek. Mire fel volna hát benned kevélység? Hiszen egy pocsolya sem képes magától megtisztulni, csak egy mélyebb és tisztább forrás által.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az Úr Jézust a halálban:

1. hogyan nyugszik teste békességben a sírban;
2. hogyan száll le szellemével az Alvilágba, hogy kiszabadítsa az ősatyák lelkeit.

SZENTBESZÉD

Az örömről a szomorúság után

„Most ti is szomorkodtok, de újra látlak majd titeket, a szívetek örülni fog.” (Ján 16, 22)

Az apa a vesztőhely felé lépked, fiai pedig körülötte sírnak. S ahelyett, te a fiai vigasztalnák őt, ő vigasztalja a fiait. Hasonló történt az Úrral és az Ő tanítványaival is. Keserű halála felé haladva az Úr jobban bánkódik tanítványai szomorúsága miatt, mint amiatt, amit Neki kell elszenvednie. Ezért vigasztalással simogatja és egy új, közeli találkozás próféciájával bátorítja őket: „De ismét látni foglak titeket.” Ez a feltámadás próféciája. Az Úr sokszor megjövendölte halálát, de valahányszor a halálról jövendölt, megjövendölte a feltámadást is. Semmi sem történt Vele váratlanul. De nemcsak Önmagáról jövendölt, hanem róluk is. Nagy szomorúságban lesznek, mint az asszony, aki szül és fájdalmat tűr, de aztán örül, mert ember született a világra – így lesz velük is. Tudatukban az Úr Krisztus még nem öltött teljes alakot mint Istenember. Amíg csak szenvedőnek és halandó embernek ismerik Őt, addig csak részlegesen ismerik – és addig tart a szülési fájdalom az ő lelkükben. Ám amikor újra látják Őt feltámadottan és élve, csodatevőként és mindenhatóként, a menny és a föld uraként, megszűnik a kín és a bánat, s öröm támad a szívükben. Mert akkorra Krisztus a tudatukban teljes alakot ölt mint Istenember, és akkor már a teljességben, az egészben fogják Őt ismerni. Csak akkor születik meg számukra teljesen.

Így vagyunk mi is, testvéreim: csak részlegesen ismerjük az Úr Jézust, amíg csak születésétől a golgotai haláláig ismerjük Őt. Teljesen csak akkor ismerjük meg Őt, ha mint a halál legyőzőjét, mint feltámadottat ismerjük meg.

Mindenkit legyőző Urunk, irgalmazz nekünk és vidámíts meg minket feltámadásoddal, amint irgalmaztál és megörvendeztetted tanítványaidat is. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.